

UCHWAŁA NR XII/233/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 28 października 2019 r.

w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna

Na podstawie art. 84 ust. 1, art. 119 ust. 1, ust. 2 i ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, poz. 1403, poz. 1501, poz. 1579, poz. 1680, poz. 1712), Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Określa się Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XI/308/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. w sprawie: określenia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszno”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Wielkopolskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna

Poznań, 2019

WYKONAWCA

Akustix Sp. z o. o.

ul. Wiosny Ludów 54, 62-081 Przeźmierowo

ZAMAWIAJACY

Województwo Wielkopolskie z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań

PODSTAWA FORMALNA:

Umowa Nr DSR 56/2018 zawarta w dniu 15 listopada 2018 roku w Poznaniu, pomiędzy Województwem Wielkopolskim oraz firmą Akustix Sp. z o.o.

NADZÓR MERYTORYCZNY:

Departament Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

ZESPÓŁ AUTORSKI

Kierownik zespołu:

dr Piotr Kokowski

Wykonawcy:

mgr inż. Kajetan Pachucy

mgr Paweł Libiszewski

dr Michał Gałuszka

lic. Jacek Gruszka

dr Tomasz Kaczmarek

mgr Katarzyna Kowalska

mgr Danuta Nabiałek

dr Piotr Pękala

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów i oznaczeń.....	5
1. Informacje wprowadzające	6
1.1. Cel i zakres Programu	6
1.2. Podstawy formalno-prawne.....	7
1.3. Definicje terminów technicznych i objaśnienia skrótów.....	8
2. Wymagania prawne w zakresie ochrony przed hałasem.....	12
2.1. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku	12
2.2. Kwalifikacja akustyczna terenów.....	13
3. Metodyka opracowania Programu.....	14
4. Zakres przestrzenny opracowania	16
4.1. Charakterystyka obszaru analizowanego w Programie	16
4.2. Transport drogowy	17
4.3. Identyfikacja odcinków dróg ujętych w Programie.....	17
4.4. Zagospodarowanie terenów w otoczeniu analizowanych odcinków dróg	19
5. Narażenie na hałas.....	21
5.1. Skala narażenia na hałas.....	21
5.2. Jakościowa ocena warunków akustycznych.....	23
6. Analiza skarg mieszkańców na uciążliwości akustyczne.....	25
7. Dostępne metody redukcji hałasu.....	28
7.1. Techniczne metody redukcji hałasu	28
7.1.1. Redukcja hałasu u źródła.....	29
7.1.1.1. Ciche nawierzchnie drogowe	29
7.1.1.2. Zmniejszenie rzeczywistej prędkości jazdy i uspokojenie ruchu	32
7.1.1.3. Zmniejszenie natężenia ruchu	37
7.1.2. Redukcja hałasu na drodze propagacji	38
7.1.3. Skuteczności akustyczne wybranych metod redukcji hałasu	43
7.2. Kształtowanie klimatu akustycznego w ujęciu strategicznym	44
7.2.1. Planowanie przestrzenne	44
7.2.2. Edukacja ekologiczna.....	47
7.3. Podsumowanie metod redukcji hałasu	48
8. Ocena realizacji poprzednich edycji POH.....	49
9. Analiza trendów zmian stanu akustycznego środowiska	54
10. Analiza dokumentów potencjalnie lub faktycznie wpływających na realizację programu.....	57
10.1. Polityki, strategie, plany i programy	57
10.2. Program ochrony środowiska dla miasta Leszna na lata 2015 – 2018 z perspektywą do 2022 r.....	59
10.3. Przepisy prawa, w tym prawa miejscowego, wpływające na stan akustyczny środowiska	59
10.4. Dokumenty i materiały wykorzystane dla potrzeb postępowań administracyjnych prowadzonych w stosunku do podmiotów korzystających ze środowiska, których działalność ma negatywny wpływ na stan akustyczny środowiska.....	60

10.5.	Przepisy dotyczące emisji hałasu z instalacji i urządzeń, w tym pojazdów, których funkcjonowanie ma negatywny wpływ na stan akustyczny środowiska.....	62
10.6.	Podsumowanie analizy dokumentów	63
11.	Podstawowe kierunki i zakres działań służących obniżeniu poziomu hałasu	64
11.1.	Monitorowanie stanu środowiska.....	68
11.2.	Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnych prędkości ruchu	68
11.3.	Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnego poziomu hałasu zewnętrznego pojazdów	69
11.4.	Zmiana sposobu zagospodarowania terenów	70
11.5.	Harmonogram realizacji działań proponowanych w Programie	71
11.6.	Skuteczność działań proponowanych w Programie	71
12.	Koszty finansowe i źródła finansowania Programu	74
13.	Ograniczenia i obowiązki wynikające z realizacji Programu.....	76
13.1.	Organy administracji	76
13.2.	Monitorowanie realizacji Programu lub etapów Programu.....	76
13.3.	Obowiązki Zarządzającego drogami	76
14.	Bibliografia	79
15.	Spis tabel	80
16.	Spis rysunków	81
17.	Spis załączników	83

Wykaz skrótów i oznaczeń

Skrót	Objaśnienie
Dyrektywa	Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącą się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
L_{DWN}	Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory wieczoru oraz pory nocy.
L_N	Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku.
L_{AeqD}	Równoważny poziom dźwięku dla pory dnia (6.00–22.00).
L_{AeqN}	Równoważny poziom dźwięku dla pory nocy (22.00–6.00).
Mapa 2017	Dokument „Mapa akustyczna dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12 zlokalizowanych na terenie miasta Leszna, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie” z 2017 roku
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
POŚ	Prawo Ochrony Środowiska
POH, Program	Program ochrony środowiska przed hałasem
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska z siedzibą w Poznaniu
SDR	Średni dobowy ruch w roku, czyli liczba pojazdów przejeżdżających przez dany przekrój w czasie jednej doby, średnio w ciągu jednego roku
SUiKZP	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
Wskaźnik M	Wskaźnik określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. z 2002 r., nr 179, poz. 1498).

1. Informacje wprowadzające

1.1. Cel i zakres Programu

Obowiązek wykonania niniejszego Programu ochrony przed hałasem, zwanego dalej Programem lub POH, został nałożony na Marszałka Województwa Wielkopolskiego zapisami art. 119 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm., zwana dalej POŚ), która wprowadza do prawa krajowego uregulowania Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. *odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku*. Obecny Program obejmuje aktualizację „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna”, przyjętego uchwałą Nr XI/308/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r.

Głównym celem Programu jest identyfikacja obszarów w otoczeniu odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie miasta Leszna, zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu drogowego oraz wskazanie na tych obszarach działań o charakterze naprawczym, których skutkiem byłaby poprawa warunków akustycznych, a docelowo obniżenie na tych obszarach poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych.

Podstawą merytoryczną Programu jest „Mapa akustyczna dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12 zlokalizowanych na terenie miasta Leszna, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie” z 2017 roku (Mapa 2017). Analizą objęto obszar w otoczeniu dróg publicznych objętych mapowaniem na terenie miasta Leszna.

Do realizacji zadania wykorzystane zostały informacje zawarte w ww. mapie akustycznej, w szczególności:

- mapy wrażliwości (mapa wartości dopuszczalnych),
- mapy imisyjne,
- mapy zagrożeń (przekroczeń dopuszczalnych wartości hałasu),
- mapy wskaźnika M (łącznie wielkość przekroczeń wartości dopuszczalnych i liczbę osób narażonych na ponadnormatywny hałas),

Oprócz mapy akustycznej, przy opracowaniu Programu wzięto pod uwagę m.in.:

- skargi mieszkańców na uciążliwość akustyczną,
- analizę efektywności dostępnych metod redukcji hałasu drogowego
- możliwości techniczne i skutki finansowe.

Biorąc pod uwagę strategiczny cel opracowania, tj. obniżenie poziomu hałasu w środowisku, Program składa się z czterech podstawowych elementów:

- analizy aktualnego stanu środowiska akustycznego, wykonanej na podstawie mapy akustycznej, która wskazuje obszary najbardziej narażone na oddziaływanie źródła hałasu,
- oceny realizacji poprzedniego programu, obejmującej analizę przyjętych założeń i strategii oraz stopnia realizacji zamierzonych zadań,
- wyznaczenia podstawowych kierunków działań prowadzących do obniżenia hałasu w środowisku,
- wskazania obszarów i zakresu działań przeciwhałasowych.

W skład Programu wchodzi również:

- mapa proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego, wyznaczona jako strefa przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu (załącznik nr 1),
- streszczenie w języku niespecjalistycznym Programu (załącznik nr 2),
- raport z konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach POH (załącznik nr 3).

Niniejszy dokument odpowiada wymogom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 r. w *sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem*.

Niniejszy POH nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Z tego względu, po uzyskaniu pisemnego potwierdzenia od RDOŚ, znak: WOO-III.410.190.2019.ET.2 z dnia 20 maja 2019 r., odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której konieczność sporządzenia i warunki odstąpienia określa Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 ze zm.).

1.2. Podstawy formalno-prawne

Podstawą realizacji niniejszego POH jest umowa nr DSR 55/2018 zawarta w dniu 15 listopada 2018 r. pomiędzy Województwem Wielkopolskim z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego a firmą AkustiX Sp. z o.o.

Program został opracowany zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.)
- Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 25 czerwca 2002 r. *odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku*;

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 r. *w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem* (Dz. U. z 2002 r. Nr 179, poz. 1498);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2010 r. *w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika hałasu L_{DWN}* , (Dz. U. z 2010 r. Nr 215, poz. 1414);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. *w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem* (Dz. U. z 2011 r. Nr 140 poz. 824 ze zm.).

Ponadto przedmiotowy POH został opracowany przy uwzględnieniu:

- „Mapy akustycznej dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12 zlokalizowanych na terenie miasta Leszna, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie”,
- obowiązujących MPZP na terenie miasta Leszna.

1.3. Definicje terminów technicznych i objaśnienia skrótów

W niniejszym Programie korzystano z pojęć, wielkości, skrótów i oznaczeń zaczerpniętych z POŚ, Dyrektywy lub innych dokumentów oraz literatury z zakresu akustyki. W Tab. 1 zebrano ich objaśnienia i definicje.

Tab. 1. Objaśnienia pojęć stosowanych w Programie

Lp.	Pojęcie	Objaśnienie
1	Decybel	Logarytmiczna miara stosunku wielkości fizycznej (zwykle ciśnienia akustycznego, natężenia lub mocy akustycznej) w odniesieniu do wartości odniesienia; decybel jest równy 0.1 bel.
2	Dźwięk oraz podstawowe wskaźniki jego oceny	<p>Dźwięk jest wrażeniem wywołanym przez szybkie zmiany ciśnienia powietrza względem ciśnienia atmosferycznego. Różnica pomiędzy chwilowym ciśnieniem powietrza a ciśnieniem atmosferycznym nazywa się ciśnieniem akustycznym. Zakres zmian ciśnienia akustycznego, który wywołuje wrażenie dźwiękowe wynosi od ok. $2 \cdot 10^{-5}$ Pa – próg słyszalności, aż do ok. 100 Pa – próg bólu. Posługiwanie się skalą o tak dużej rozpiętości jest w praktyce bardzo kłopotliwe. Fakt ten był jednym z powodów wprowadzenia skali logarytmicznej. Drugim, ważniejszym powodem wprowadzenia skali logarytmicznej, jest prawo Webera-Fechnera, zgodnie z którym wrażenie wywołane bodźcem (np. dźwiękiem) jest proporcjonalne do miary natężenia tego bodźca. Stąd poziom ciśnienia akustycznego definiuje się w postaci:</p> $L_p = 10 \log_{10} \left(\frac{p^2}{p_0^2} \right) \text{ [dB]} \quad (1)$ <p>gdzie p^2 jest średnim (w czasie) kwadratem ciśnienia akustycznego, natomiast p_0 jest ciśnieniem odniesienia, które wynosi $p_0 = 2 \cdot 10^{-5}$ Pa. Wielkość L_p wyrażana jest w decybelach. Z powyższej definicji wynika, że stukrotny wzrost średniego ciśnienia akustycznego powoduje wzrost poziomu ciśnienia akustycznego o 40 dB. Z kolei poziom dźwięku A, L_{pA}, jest miarą logarytmiczną stosunku kwadratu ciśnienia akustycznego danego sygnału do kwadratu ciśnienia odniesienia (20μPa), skorygowany krzywą korekcyjną A:</p> $L_{pA} = 10 \log_{10} \left(\frac{p_A^2}{p_0^2} \right) \text{ [dB]} \quad (2)$ <p>Wskaźnikiem oceny hałasu stosowanym dla długich przedziałów oceny jest równoważny poziom dźwięku A, wyrażony logarytmem z uśrednionego w długim przedziale czasu (np. 8 godzin nocy) kwadratu ciśnienia akustycznego:</p> $L_{Aeq,T} = 10 \log_{10} \left(\frac{1}{T} \int_0^T 10^{0,1 L_{pA}(t)} dt \right) = 10 \log_{10} \left(\frac{1}{T} \int_0^T \frac{p_A^2(t)}{p_0^2} dt \right) \text{ [dB]} \quad (3)$ <p>Zgodnie z art. 112a ustawy POŚ, do sporządzania map akustycznych oraz programów ochrony środowiska przed hałasem wykorzystuje się długookresowe wskaźniki oceny hałasu:</p> <p>L_{DWN} – długookresowy średni (równoważny) poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰),</p>

Lp.	Pojęcie	Objaśnienie
		<p>L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).</p> <p>Wskaźnik L_{DWN} definiuje się za pomocą następującej zależności (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika hałasu L_{DWN} (Dz. U. Nr 215, poz. 1414):</p> $L_{DWN} = 10 \log_{10} \left(\frac{12}{24} 10^{0,1 L_D} + \frac{4}{24} 10^{0,1 (L_W + 5)} + \frac{12}{24} 10^{0,1 (L_N + 10)} \right) \text{ [dB]} \quad (4)$ <p>gdzie:0</p> <ul style="list-style-type: none"> • L_D – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A, wyznaczony w ciągu wszystkich pór dnia w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do 18⁰⁰), • L_W – jest długookresowym średnim poziomem dźwięku A, wyznaczonym w ciągu wszystkich pór wieczoru w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do 22⁰⁰), • L_N – długookresowym średnim poziomem dźwięku A, wyznaczonym w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do 6⁰⁰).
3	Hałas w środowisku	niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej;
4	$L_{Aeq,T}$ równoważny poziom hałasu	równoważny poziom dźwięku A dla czasu T ; wartość poziomu ciśnienia akustycznego ciągłego ustalonego dźwięku, skorygowana według charakterystyki częstotliwościowej A, która w określonym przedziale czasu odniesienia, T , jest równa średniemu kwadratowi ciśnienia akustycznego analizowanego dźwięku o zmiennym poziomie w czasie; wzór (3);
5	L_{AeqD}	równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (przedział czasu od godz. 6 ⁰⁰ do godz. 22 ⁰⁰);
6	L_{AeqN}	równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (przedział czasu od godz. 22 ⁰⁰ do godz. 6 ⁰⁰);
7	L_{DWN} (L_{DEN})	długookresowy średni poziom dźwięku A (wskaźnik hałasu dla pory dziennej, wieczornej i nocnej) wyrażony w decybelach, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6 ⁰⁰ do godz. 18 ⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18 ⁰⁰ do godz. 22 ⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22 ⁰⁰ do godz. 6 ⁰⁰);
8	L_N (L_{night})	długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku, rozumianych jako przedział czasu od godz. 22 ⁰⁰ do godz. 6 ⁰⁰ (wskaźnik hałasu dla pory nocnej);
9	Mapa hałasu	przedstawianie na mapie rozkładu wskaźnika hałasu, dla danych dotyczących aktualnej lub przewidywanej sytuacji w zakresie hałasu, ze wskazaniem przypadków naruszenia obowiązujących wartości granicznych dla zabudowy lub terenu, liczby dotkniętych osób na określonym obszarze lub liczby lokali mieszkalnych poddanych działaniu hałasu o pewnej wartości wskaźnika na analizowanym obszarze;

Lp.	Pojęcie	Objaśnienie
10	Natężenie ruchu	liczba przejazdów przez dany przekrój pomiarowy w jednostce czasu;
11	Plany działań	plany sporządzane dla potrzeb zarządzania emisją i skutkami hałasu oraz, w razie potrzeby, zarządzania działaniami zmniejszającymi poziom hałasu. W ustawie POŚ pod tym pojęciem funkcjonuje Program ochrony środowiska przed hałasem;
12	Planowanie akustyczne	działania wpływające na przyszły hałas poprzez wykorzystanie środków, takich jak planowanie zagospodarowania przestrzennego, planowanie transportu i sieci drogowej, inżynieria systemów transportowych, zmniejszenie hałasu przez stosowanie środków z zakresu izolacji dźwiękowej i przez kontrolę źródeł pod kątem hałasu oraz monitoring;
13	Przekroczenie wartości dopuszczalnej, ΔL	różnica pomiędzy poziomem dźwięku A i wartością dopuszczalną obowiązującą na danym terenie wymagającym ochrony akustycznej;
14	Strategiczna mapa hałasu	mapa opracowana do celów całościowej oceny narażenia na hałas na danym obszarze, albo do celów prezentacji ogólnych prognoz dla danego obszaru. Mapa ta, zgodnie z ustawą POŚ, stanowi punkt wyjścia do sporządzenia POH i jest oparta na długookresowych wskaźnikach oceny hałasu L_{DWN} i L_N ;
15	Wartość dopuszczalna	Wartość wskaźnika oceny hałasu, np. L_{DWN} lub L_N , po przekroczeniu której właściwe władze są zobowiązane rozważyć wprowadzenie środków ograniczających hałas;
16	Wskaźnik M	<p>wskaźnik miary zagrożenia hałasem w środowisku, pozwalający na ustalenie kolejności realizacji zadań w POH. Sposób wyznaczania wartości wskaźnika M, który określony został w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 roku w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. Nr 179, poz. 1498), jest następujący:</p> $M = 0,1 m (10^{0,1 \Delta L} - 1) \quad (5)$ <p>gdzie ΔL oznacza wielkość przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu [dB], natomiast m oznacza liczbę mieszkańców na terenie o poziomie hałasu przekraczającym wartość dopuszczalną o ΔL decybeli.</p> <p>Wskaźnik M identyfikuje te obszary, na których występują duże przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu w połączeniu z dużą liczbą osób narażonych. Zagrożenie hałasem jest tym większe im większą wartość omawiany wskaźnik przyjmuje. Na obszarach, na których nie ma mieszkańców ($m = 0$) lub nie ma przekroczeń wartości dopuszczalnych ($\Delta L = 0$) wskaźnik M przyjmuje wartość „0”.</p> <p>Dla przykładu, budynek zamieszkały przez $m = 4$ osoby narażony na ponadnormatywny hałas o $\Delta L = 3$ dB ma $M = 0,4$.</p>

2. Wymagania prawne w zakresie ochrony przed hałasem

2.1. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Standardem jakości klimatu akustycznego w środowisku są dopuszczalne wartości poziomów dźwięku. Wartości te określa załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Na podstawie art. 113 ust. 2. ustawy POŚ standardy jakości zostały zróżnicowane ze względu na rodzaj terenu, typ źródła hałasu oraz porę doby.

W Tab. 2 przedstawiono dopuszczalne wartości poziomu dźwięku A w środowisku dla hałasu drogowego, określone dla wskaźników **długookresowych** L_{DWN} i L_N . Zgodnie z ustawą POŚ, wyznaczenie tych wskaźników jest podstawą opracowania każdej mapy akustycznej, a w dalszej kolejności programu ochrony środowiska przed hałasem.

Tab. 2. Dopuszczalne wartości długookresowych wskaźników poziomu dźwięku dla odcinków dróg

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A [dB]	
		L_{DWN}	L_N
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59
4	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców *)	70	65

* Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

W ww. rozporządzeniu zdefiniowano także wartości dopuszczalne dla **wskaźników krótkookresowych**, tj. L_{AeqD} i L_{AeqN} , odnoszących się do jednej doby. Metodykę ich wyznaczania dla odcinków dróg, w oparciu o pomiary hałasu w środowisku, przedstawiono w załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz.U. z 2011 r. nr 140, poz. 824 ze zm.). Zgodnie z art. 112a. pkt 2 ustawy POŚ omawiane wskaźniki stosuje się od ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, tj. w przypadkach prowadzenia okresowego monitoringu hałasu pochodzącego

od danego źródła, a także na potrzeby różnego rodzaju postępowań środowiskowych. Wartości dopuszczalne wskaźników L_{AeqD} i L_{AeqN} przedstawiono w Tab. 3.

Tab. 3. Dopuszczalne wartości krótkookresowych wskaźników poziomu dźwięku dla odcinków dróg

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny średni poziom dźwięku A [dB]	
		L_{AeqD}	L_{AeqN}
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56
4	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców *)	68	60

* Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

2.2. Kwalifikacja akustyczna terenów

Standardy akustyczne w środowisku, zgodnie z zawartością Tab. 2 oraz Tab. 3, zostały ustalone w odniesieniu do różnych sposobów zagospodarowania terenu. Określenie funkcji terenów w otoczeniu źródła hałasu jest czynnością kluczową w kontekście przypisania im dopuszczalnych wartości wskaźników poziomu dźwięku. W tym celu właściwe jednostki administracyjne sporządzają MPZP, dla których przepisy ustawy POŚ wskazują obowiązek uwzględnienia potrzeb ochrony środowiska, w tym problemu hałasu. Dokument ten, poza porządkowaniem przestrzeni publicznej, poprzez strefowanie funkcji powinien chronić przed nadmiernymi skutkami oddziaływania akustycznego wszelkich źródeł hałasu, a tym samym dążyć do minimalizowania konfliktów związanych z tą uciążliwością.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy POŚ, przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy zróżnicować tereny według podziału, o którym mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy. W kontekście tego zapisu ustalenia obowiązujących MPZP należy traktować jako główną podstawę klasyfikacji. W przypadku braku MPZP na danym obszarze, zgodnie z art. 115 ustawy POŚ, przeznaczenie terenu określają właściwe organy na podstawie faktycznego zagospodarowania.

Sposób zagospodarowania terenów w otoczeniu analizowanych odcinków dróg na terenie miasta Leszna przyjęto zgodnie z mapami wrażliwości akustycznej, sporządzonymi dla wskaźników L_{DWN} i L_N , które stanowią załącznik do opracowania „Mapa akustyczna dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12 zlokalizowanych na terenie miasta Leszna, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie”.

3. Metodyka opracowania Programu

Program został przygotowany w oparciu o wyniki Mapy 2017. Na tej podstawie zidentyfikowano obszary narażone na ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne dróg, określone poprzez przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu oraz wskaźnik M o wartości większej od zera. Wskaźnik ten łączy wielkość przekroczenia wartości dopuszczalnych z liczbą mieszkańców w obszarze objętym przekroczeniem. W ramach niniejszego Programu:

- dokonano oceny realizacji poprzedniego POH, w tym przedstawiono zakres działań wskazanych w poprzednim Programie,
- przedstawiono dostępne metody techniczne i narzędzia planistyczne oraz wskazano podstawowe kierunki działań zmierzających do obniżenia hałasu w środowisku,
- wskazano działania przeciwhałasowe na obszarach narażonych na hałas, ze wskazaniem ich skuteczności akustycznej i orientacyjnych kosztów.

W trakcie sporządzania Programu dostępna była informacja wyłącznie o jednej skardze mieszkańców na hałas dróg w zakresie opracowania, którą szczegółowo przeanalizowano w rozdziale 6. Skarga została uwzględniona w harmonogramie działań formułowanym w niniejszym dokumencie.

Tereny włączone do Programu, dla których wskazano rozwiązania naprawcze zostały wybrane na podstawie następujących kryteriów:

- wielkości przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku,
- wartości wskaźnika M ,
- zasadności skargi na hałas (w tym przypadku – brak skarg),
- możliwości redukcji hałasu w świetle dostępnych metod i narzędzi oraz ograniczeń w ich stosowaniu w danej lokalizacji.

Do Programu zakwalifikowano obszary zagrożone hałasem, na których działaniem będzie objęta jak największa liczba budynków. Należy zaznaczyć, że POH jest opracowaniem o charakterze strategicznym, toteż proponowane w nim działania przeciwhałasowe mają służyć poprawie warunków akustycznych możliwie największej liczbie mieszkańców. Z tego powodu w Programie nie proponuje się działań naprawczych w miejscach, gdzie przekroczenia dotyczą pojedynczych budynków. W konsekwencji, w celu kwalifikacji do Programu obszarów objętych ponadnormatywnym hałasem, posługiwano się wielkością wskaźnika M . Należy zauważyć, że przepisy nie precyzują, dla jakiego obszaru jednostkowego należy obliczać wskaźnik M , dlatego obszary w Programie mają różną wielkość, a dobierano je m.in. pod kątem możliwości i maksymalizacji redukcji hałasu (w danym obszarze).

Obszary pominięte w Programie, na których występują ponadnormatywne poziomy hałasu (lub mogą występować, do czego przesłanką mogą być w przyszłości skargi na hałas), podlegają procedurom administracyjnym właściwym dla tzw. ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska (m.in. art. 149 i art. 178 ustawy POŚ). Procedury te wykorzystują takie narzędzia

kształtowania środowiska akustycznego jak: pomiary kontrolne, raport oddziaływania na środowisko, przegląd ekologiczny czy analiza porealizacyjna. Zostały one omówione w rozdziale 10.4.

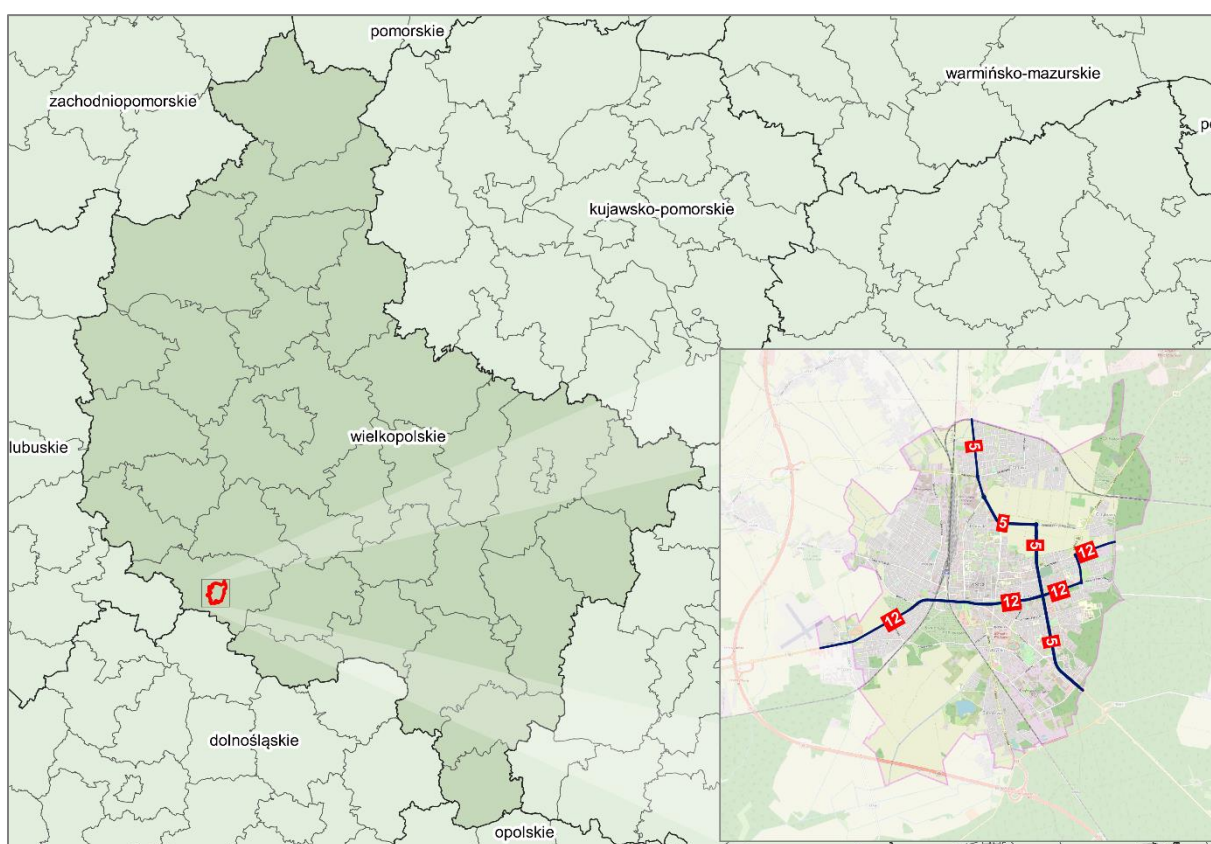
Działaniami POH powinny być objęte wszystkie obszary narażone na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu dla wskaźnika L_{DWN} i/lub L_N . Jednakże ze względu na liczbę tych obszarów, a jednocześnie ich małą powierzchnię (pojedyncza zabudowa w dużych odległościach od siebie), dostępność skutecznych metod redukcji hałasu oraz ich koszty, nie ma możliwości ani technicznych ani finansowych, aby wszystkie zadania były zrealizowane w ciągu najbliższych kilku lat. Dlatego dla najbliższej, pięcioletniej perspektywy, do czasu aktualizacji tego Programu w roku 2023, wskazano działania dla lokalizacji, w których możliwość ograniczenia hałasu do wartości dopuszczalnych jest realna i relatywnie prosta pod względem technicznym. Miejsca oraz opis tych działań zostały wyszczególnione w dalszej części niniejszego opracowania w rozdziale 11. Pozostałe lokalizacje, jeśli nadal będą w nich występować przekroczenia wartości dopuszczalnych, mogą być przedmiotem kolejnej aktualizacji Programu.

4. Zakres przestrzenny opracowania

4.1. Charakterystyka obszaru analizowanego w Programie

Zasięg terytorialny opracowania obejmuje obszar zawarty w granicach administracyjnych Leszna, będącego miastem na prawach powiatu, położonego w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego (Rys. 1). Miasto, które zajmuje powierzchnię ok. 32 km², zamieszkane jest przez 64 197 osoby, a gęstość zaludnienia wynosi 2 015 osób na km² (dane GUS na dzień 31.12.2017 r. zgromadzone w Banku Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>, dostęp w dniu 27.11.2018 r.). Program obejmuje cały obszar określony w Mapie akustycznej dla dróg publicznych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie miasta Leszna.

Rys. 1. Lokalizacja obszaru opracowania na obszarze województwa wielkopolskiego; źródło podkładu: OpenStreetMap.org

Miasto stanowi jednolitą gminę, bez prawnego podziału administracyjnego na dzielnice i osiedla. Powszechnie używane przez mieszkańców nazwy (m.in. Nowe Miasto, Zatorze, Podwale, Zaborowo, os. Rejtana, os. Prochownia) mają charakter wyłącznie zwyczajowy bądź/i historyczny.

4.2. Transport drogowy

Na infrastrukturę drogową w obrębie miasta Leszno składają się drogi:

- krajowe – 13,5 km,
- wojewódzkie – 6,4 km,
- powiatowe – 45,6 km,
- gminne – 150,3 km.

Do dróg o znaczeniu krajowym należą:

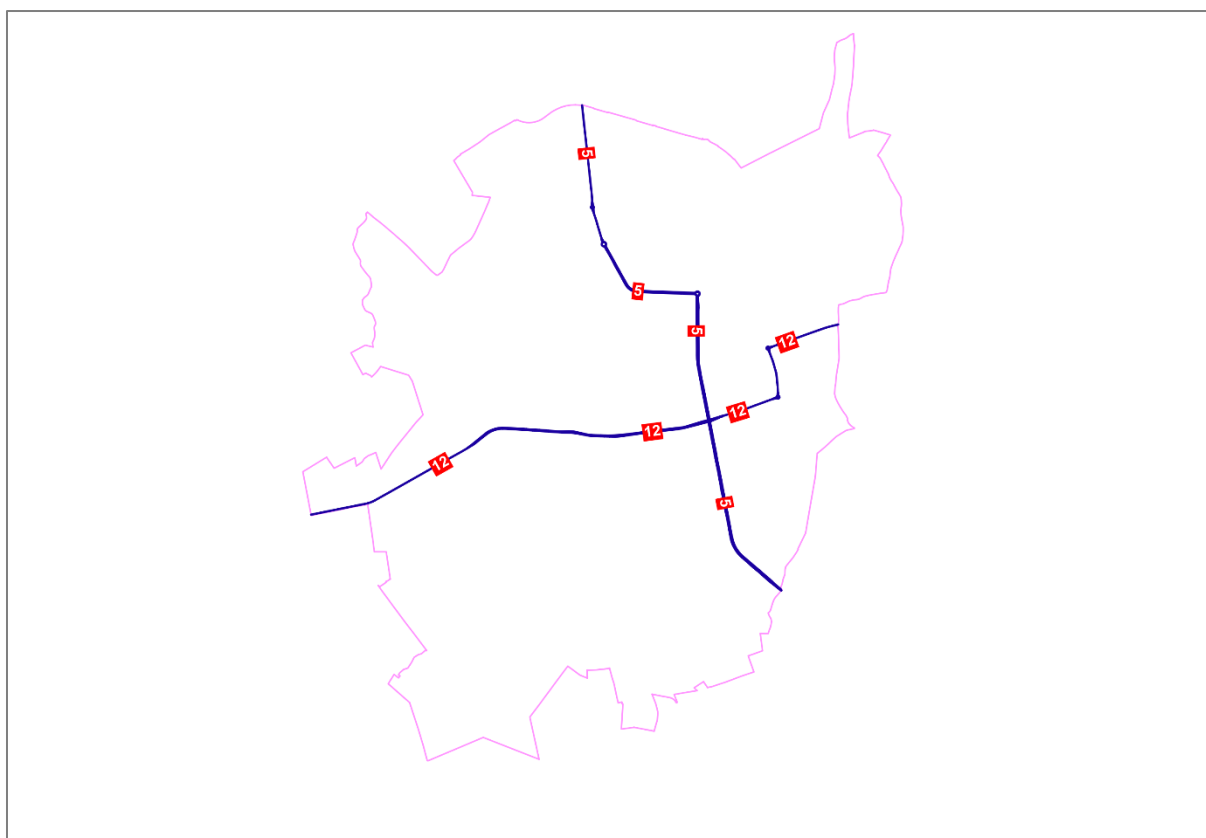
- DK nr 5 Nowe Marzy – Świecie – Bydgoszcz – Gniezno – Poznań – Leszno – Rawicz – Wrocław – Strzegom – Bolków – Kamienna Góra - Lubawka (granica państwa),
- DK nr 12 Łęknica (granica państwa) – Żary – Głogów – Leszno – Gostyń – Jarocin – Kalisz – Sieradz – Łask – Piotrków Trybunalski – Radom – Puławy – Lublin – Chełm – Berdysze (granica państwa).

4.3. Identyfikacja odcinków dróg ujętych w Programie

W zakresie opracowania znalazły się odcinki dróg na terenie miasta Leszno, które uwzględnione zostały w Mapie 2017 roku, jako spełniające kryterium 3 000 000 pojazdów poruszających się po nich w ciągu roku. Wśród dróg objętych niniejszym Programem znalazły się wszystkie trasy krajowe wymienione w rozdziale 4.2. Wykaz odcinków dróg, które znalazły się w zakresie opracowania, przedstawiono w Tab. 4 oraz na Rys. 2.

Tab. 4. Identyfikacja odcinków dróg objętych zakresem Programu

Lp.	Nazwa drogi	Nazwa odcinka	Długość odcinka
1	DK nr 5 /ul. Poznańska/	od granicy miasta do skrzyżowania z ul. Wilkowicką/Gronowską	1,6 km
2	DK nr 5 /ul. Poznańska, al. marsz. J. Piłsudskiego, al. Konstytucji 3 Maja/	od skrzyżowania z ul. Wilkowicką/Gronowską do skrzyżowania z DK nr 12	2,8 km
3	DK nr 5 /al. Konstytucji 3 Maja/	od skrzyżowania z DK nr 12 do skrzyżowania z ul. Okrężną	1,2 km
4	DK nr 5 /al. Konstytucji 3 Maja/	od skrzyżowania z ul. Okrężną do granicy miasta	1,0 km
5	DK nr 12 /ul. Szybowników/	od granicy miasta do skrzyżowania z ul. Wolińską	2,1 km
6	DK nr 12 /wiadukt im. gen. Grota-Roweckiego /	od skrzyżowania z ul. Wolińską do skrzyżowania z DK nr 5	2,6 km
7	DK nr 12 /ul. E. Estkowskiego, ul. Unii Europejskiej/	od skrzyżowania z DK nr 5 do ronda Grzybowo	1,4 km
8	DK nr 12 /ul. Kąkolewska/	od ronda Grzybowo do granicy miasta	0,8 km

Rys. 2. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg DK5 i DK12 w granicach administracyjnych Leszna

Natężenia ruchu na wskazanych odcinkach dróg w Lesznie, wyznaczone na etapie tworzenia Mapy 2017 przedstawiono w Tab. 5.

Tab. 5. Natężenie ruchu przyjęte do obliczeń akustycznych na analizowanych odcinkach dróg w Lesznie; PL – pojazdy lekkie, PC – pojazdy ciężkie, SDR – średni dobowy ruch (źródło: „Mapa akustyczna dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12 zlokalizowanych na terenie miasta Leszna, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie”, Lemitor Ochrona Środowiska Sp. z o. o., 2017 r.)

Lp.	Nazwa odcinka drogi	SDR		SDR		SDR		SDR		SDR Doba Razem
		Pora dzienna		Pora wieczorna		Pora nocna		Doba		
		PL	PC	PL	PC	PL	PC	PL	PC	
1	DK nr 5 /ul. Poznańska/	18368	3040	2928	536	1392	808	22688	4384	27072
2	DK nr 5 /ul. Poznańska, al. Piłsudskiego, al. Konstytucji 3 Maja/	20656	3744	3960	732	1568	872	26184	5348	31532
3	DK nr 5 /al. Konstytucji 3 Maja/	20192	3440	3484	488	1488	656	25164	4584	29748
4	DK nr 5 /al. Konstytucji 3 Maja/	16048	2304	2344	344	1456	264	19848	2912	22760
5	DK nr 12 /ul. Szybowników/	11808	2144	1756	332	936	344	14500	2820	17320
6	DK nr 12 /wiadukt im. gen. Grota- Roweckiego/	21472	2928	3488	404	1184	408	26144	3740	29884
7	DK nr 12 /ul. Estkowskiego, ul. Unii Europejskiej/	18304	1712	2488	208	856	184	21648	2104	23752
8	DK nr 12 /ul. Kąkolewska/	8112	1280	984	144	520	144	9616	1568	11184

4.4. Zagospodarowanie terenów w otoczeniu analizowanych odcinków dróg

Kwalifikację akustyczną terenów w otoczeniu analizowanych odcinków dróg na terenie miasta Leszno, w rozumieniu zapisów przedstawionych w Tab. 2, w Mapie 2017 ustalono na podstawie zapisów zawartych w MPZP lub, w przypadku ich braku, określając faktyczne zagospodarowanie terenu przy udziale innych dokumentów, np. SUIKZP. W Tab. 6 przedstawiono wykaz uchwał Rady Miejskiej Leszna w zakresie ustanawiania MPZP, których treści zostały uwzględnione w mapie wrażliwości zawartej w Mapie 2017. Poniższy wykaz pozostaje aktualny, Rada Miejska Leszna do dnia 28 listopada 2018 r. nie uchwaliła nowych aktów prawa miejscowego, ani zmian aktów obowiązujących, w otoczeniu przedmiotowych dróg.

Tab. 6. Wykaz uchwał w zakresie MPZP w otoczeniu odcinków dróg objętych zakresem Programu

Lp.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (nr uchwały)
1	MPZP obejmujący teren w rejonie Alei Konstytucji 3 Maja oraz ulic: Estkowskiego, Parkowej i Sułkowskiego w Lesznie (Uchwała nr XXXVI/276/97 Rady Miejskiej Leszna z dn. 22 maja 1997r.);
2	MPZP obejmujący teren w rejonie ulic: Lipowej, Dożynkowej, Chociszewskiego w Lesznie (Uchwała nr XV/184/99 Rady Miejskiej Leszna z dn. 4 listopada 1999r.);
3	MPZP obejmujący teren w rejonie ulic: Mickiewicza, Narutowicza i Fabrycznej w Lesznie (Uchwała nr VI/65/99 Rada Miejska Leszna z dn. 28 stycznia 1999r.);
4	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” w rejonie ulic: Jana Kazimierza, Jagienki, Połanieckich i Kmicica (Uchwała nr XIV/165/99 Rady Miejskiej Leszna z dn. 30 września 1999r.);
5	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” w rejonie ulic: Poznańskiej, Juranda i torów PKP (Uchwała nr XIV/164/99 Rady Miejskiej Leszna z dn. 30 września 1999r.);
6	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” w rejonie ulic: Gronowskiej i Łowieckiej (Uchwała nr XV/185/99 Rady Miejskiej Leszna z dn. 4 listopada 1999r.);
7	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” w rejonie ul. Poznańskiej, Gronowskiej, Łowieckiej i Bilewiczówny (Uchwała nr XX/224/2000 Rady Miejskiej Leszna z dn. 27 kwietnia 2000r.);
8	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” dot. przebiegu ulicy Łowieckiej na odcinku ul. Jagiełły – ul. Myśliwska (Uchwała nr XX/225/2000 Rady Miejskiej Leszna z dn. 27 kwietnia 2000r.);
9	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Dukana w Lesznie (Uchwała nr XXII/249/2000 Rady Miejskiej Leszna z dn. 29 czerwca 2000r.);
10	MPZP obejmujący teren w rejonie ulic: Ostroroga, Studziennej, Niepodległości i Mickiewicza w Lesznie (Uchwała nr XXIII/256/2000 Rady Miejskiej Leszna z dn. 29 sierpnia 2000r.);
11	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” w rejonie ul. Jeziorkowskiej i Żółkiewskiego w Lesznie (Uchwała nr XXVIII/325/2001 Rady Miejskiej Leszna z dn. 27 lutego 2001r.);
12	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Kąkolewskiej w Lesznie (Uchwała nr XLII/439/2002 Rady Miejskiej Leszna z dn. 28 lutego 2002r.);
13	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Estkowskiego w Lesznie (Uchwała nr IV/41/2002 Rady Miejskiej Leszna z dn. 19 grudnia 2002r.);
14	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Osieckiej i Kąkolewskiej w Lesznie (Uchwała nr VIII/71/2003 Rady Miejskiej Leszna z dn. 29 kwietnia 2003r.);
15	MPZP obejmujący teren w rejonie Al. Konstytucji 3 Maja oraz ulic Kąkolewskiej i Osieckiej w Lesznie (Uchwała nr VIII/72/2003 Rady Miejskiej Leszna z dn. 29 kwietnia 2003r.);
16	MPZP obejmujący teren w rejonie Al. Konstytucji 3 Maja, Estkowskiego i Dekana w Lesznie (Uchwała nr XI/98/2003 Rady Miejskiej Leszna z dn. 28 sierpnia 2003r.);
17	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Okrężnej, Alei Konstytucji 3 Maja i torów PKP w Lesznie (Uchwała nr XLI/501/2006 Rady Miejskiej Leszna z dn. 26 października 2006r.);

Lp.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (nr uchwały)
18	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Szybowników, Dożynkowej, torów PKP relacji Leszno – Głogów i granic miasta Leszna (Uchwała nr XXV/278/2008 Rady Miejskiej Leszna z dn. 23 października 2008r.);
19	MPZP obejmujący teren w rejonie ulicy Wilkowickiej, Poznańskiej, Fabrycznej, Zacisze i torów kolejowych w Lesznie (Uchwała nr XXVII/312/2008 Rady Miejskiej Leszna z dn. 27 listopada 2008r.);
20	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Szybowników, Wolińskiej i granic miasta Leszna (Uchwała nr XXXII/381/2009 Rady Miejskiej Leszna z dn. 28 kwietnia 2009r.);
21	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Poznańskiej, Antonińskiej, Gronowskiej i torów kolejowych w Lesznie (Uchwała nr XXXVI/427/2009 Rady Miejskiej Leszna z dn. 29 października 2009r.);
22	MPZP obejmujący teren w rejonie „Leszczynka” w Lesznie (Uchwała nr XXXVII/446/2009 Rady Miejskiej Leszna z dn. 26 listopada 2009r.);
23	MPZP obejmujący teren w rejonie Osiedla Józefa Sułkowskiego i „Przylesie” w Lesznie (Uchwała nr XIII/199/2011 Rady Miejskiej Leszna z dn. 29 listopada 2011r.);
24	MPZP obejmujący teren w rejonie „Zatorza” w Lesznie (Uchwała nr XVI/228/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 16 lutego 2012r.);
25	MPZP obejmujący teren w rejonie osiedla „Nowego Miasta”, osiedla „Grunwald” i ulicy Ogrody w Lesznie (Uchwała nr XVI/229/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 16 lutego 2012r.);
26	MPZP w rejonie centrum Leszna – część A (Uchwała nr XVII/247/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 5 kwietnia 2012r.);
27	MPZP obejmujący teren w rejonie Alei Jana Pawła II oraz ulic: Sienkiewicza, Obrońców Lwowa, Norwida w Lesznie (Uchwała nr XIX/310/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 21 czerwca 2012r.);
28	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” (Uchwała nr XX/321/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 20 września 2012r.);
29	MPZP obejmujący teren w rejonie osiedla „Podwale” w Lesznie (Uchwała nr XX/322/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 20 września 2012r.);
30	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Szybowników w Lesznie (Uchwała nr XXI/352/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 9 listopada 2012r.);
31	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. Norwida w Lesznie (Uchwała nr XXI/353/2012 Rady Miejskiej Leszna z dn. 9 listopada 2012r.);
32	MPZP obejmujący teren w rejonie ul. E. Estkowskiego, Kameruńskiej, al. 21 Października, Kąkolewskiej i Al. Konstytucji 3 Maja w Lesznie (Uchwała nr XXXIII/485/2013 Rady Miejskiej Leszna z dn. 19 grudnia 2013r.);
33	MPZP obejmujący teren w rejonie ulic: Poznańskiej, Wilkowickiej i torów kolejowych w Lesznie (Uchwała nr XXXIII/486/2013 Rady Miejskiej Leszna z dn. 19 grudnia 2013r.);
34	MPZP obejmujący teren rejonie Osiedla Rejtana (całość), Osiedla Zamenhofs (część) w Lesznie (Uchwała nr XLIV/572/2014 Rady Miejskiej Leszna z dn. 4 listopada 2014r.);
35	MPZP obejmujący teren w rejonie ulic: Studziennej, Ogrody i Niepodległości w Lesznie (Uchwała nr XV/194/2015 Rady Miejskiej Leszna z dn. 17 grudnia 2015r.);
36	MPZP obejmujący teren w rejonie Alei Konstytucji 3 Maja oraz ulic: Estkowskiego, Parkowej i Sułkowskiego w Lesznie (Uchwała nr XXXVI/276/97 Rady Miejskiej Leszna z dn. 22 maja 1997r.);
37	MPZP obejmujący teren w rejonie ulic: Lipowej, Dożynkowej, Chociszewskiego w Lesznie (Uchwała nr XV/184/99 Rady Miejskiej Leszna z dn. 4 listopada 1999r.);
38	MPZP obejmujący teren w rejonie ulic: Mickiewicza, Narutowicza i Fabrycznej w Lesznie (Uchwała nr VI/65/99 Rada Miejska Leszna z dn. 28 stycznia 1999r.);
39	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” w rejonie ulic: Jana Kazimierza, Jagienki, Połanieckich i Kmicica (Uchwała nr XIV/165/99 Rady Miejskiej Leszna z dn. 30 września 1999r.);
40	MPZP dla obszaru w Lesznie – „Gronowie” w rejonie ulic: Poznańskiej, Juranda i torów PKP (Uchwała nr XIV/164/99 Rady Miejskiej Leszna z dn. 30 września 1999r.);

5. Narażenie na hałas

5.1. Skala narażenia na hałas

Opracowanie Mapy 2017 pozwoliło określić liczbę ludności, lokali mieszkalnych oraz powierzchni obszarów eksponowanych na hałas od dróg krajowych nr 5 i 12 na terenie miasta Leszno. Dane te przedstawiono w Tab. 7 i Tab. 8 oraz na Rys. 3.

Tab. 7. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN}

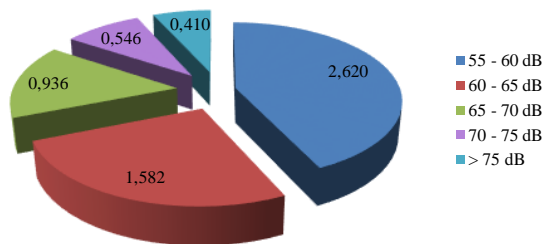
Hałas drogowy na terenie miasta Leszno	Przedział poziomów dźwięku, wskaźnik L_{DWN}				
	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	70 - 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów eksponowanych w danym zakresie [km ²]	2.620	1.582	0.936	0.546	0.410
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [w tysiącach]	1.70	0.90	0.50	0.10	-
Liczba eksponowanych mieszkańców w danym zakresie [w tysiącach]	4.60	2.40	1.30	0.20	-

Tab. 8. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N

Hałas drogowy na terenie miasta Leszno	Przedział poziomów dźwięku, wskaźnik L_N				
	50-55 dB	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	> 70 dB
Powierzchnia obszarów eksponowanych w danym zakresie [km ²]	2,131	1,319	0,731	0,432	0,182
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [w tysiącach]	1,90	1,00	0,60	0,20	0,10
Liczba eksponowanych mieszkańców w danym zakresie [w tysiącach]	5,00	2,50	1,60	0,50	0,20

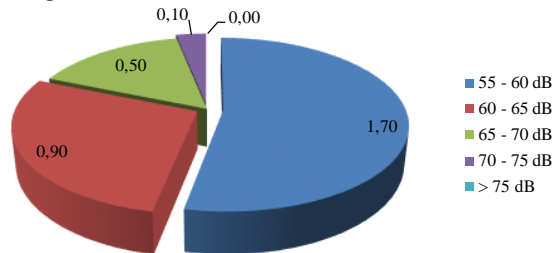
Powierzchnia obszarów eksponowanych w danym zakresie [w km²] na hałas drogowy

według wskaźnika LDWN

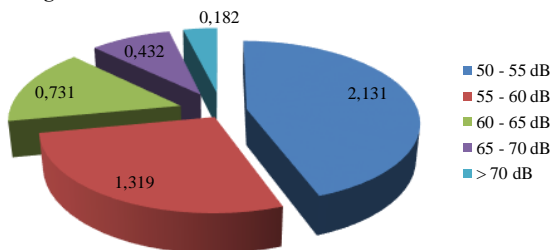

Liczba lokali mieszkalnych eksponowanych w danym zakresie [w tysiącach] na hałas drogowy

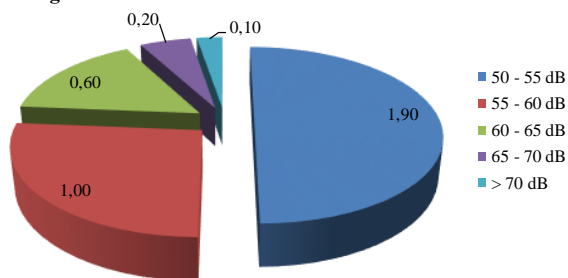
według wskaźnika LDWN

według wskaźnika LN

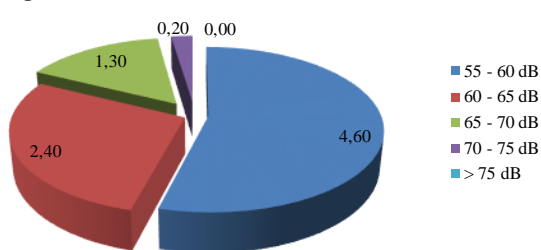

według wskaźnika LN

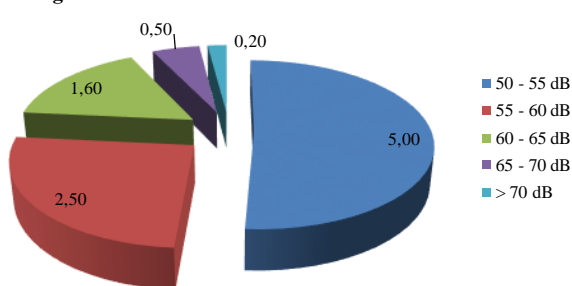

Liczba eksponowanych mieszkańców w danym zakresie [w tysiącach] na hałas drogowy

według wskaźnika LDWN

według wskaźnika LN

Rys. 3. Powierzchnia obszarów eksponowanych w danym zakresie, liczba lokali mieszkalnych oraz liczba eksponowanych mieszkańców w danym zakresie dla miasta Leszno dla wskaźników L_{DWN} i L_N

5.2. Jakościowa ocena warunków akustycznych

Oceny zagrożenia warunków akustycznych w stanie aktualnym dokonano na podstawie Mapy 2017. Miarą tego zagrożenia są przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku (Tab. 2), które w Mapie 2017 pokazano na mapach oznaczonych jako:

- Mapa terenów zagrożonych hałasem dla wskaźnika L_{DWN} ,
- Mapa terenów zagrożonych hałasem dla wskaźnika L_N .

Przywołana w następnych podrozdziałach jakościowa ocena warunków akustycznych (stan warunków: „niedobry”, „zły” lub „bardzo zły”) została zdefiniowana w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji. Stan warunków akustycznych, w zależności od przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku, opisuje się następująco:

- „niedobry” oznacza przekroczenia do 10 dB,
- „zły” - przekroczenia w przedziale 10 - 20 dB,
- „bardzo zły” – przekroczenia powyżej 20 dB.

Poniżej przedstawiono wyniki analiz narażenia na hałas dla miasta Leszno, przedstawione w Mapie 2017.

Tab. 9. Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika L_{DWN}

Hałas drogowy na terenie miasta Leszno	Przedział przekroczeń dopuszczalnego poziomu dla hałasu drogowego, wskaźnik L_{DWN}				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
	stan warunków akustycznych				
	niedobry	zły		bardzo zły	
Powierzchnia obszarów narażonych w danym zakresie [km ²]	0,134	0,042	0,001	-	-
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [w tysiącach]	0,25	0,05	0,00	-	-
Liczba narażonych mieszkańców w danym zakresie [w tysiącach]	0,65	0,14	0,00	-	-
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	1	-	1	-	-
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	-	-	-	-	-
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	-	-	-	-	-

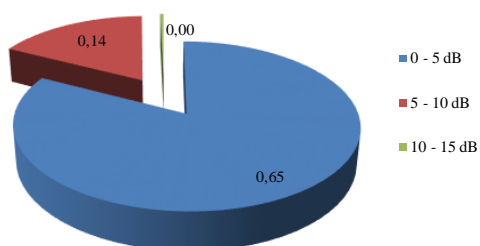

Tab. 10. Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika L_N

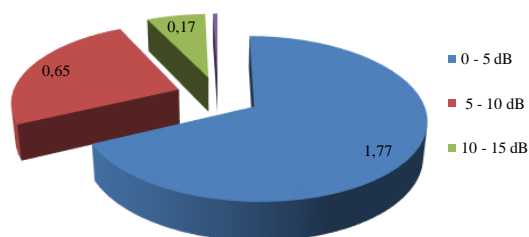
Hałas drogowy na terenie miasta Leszno	Przedział przekroczeń dopuszczalnego poziomu dla hałasu drogowego, wskaźnik L_N				
	0 - 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
	stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów narażonych w danym zakresie [km ²]	0,160	0,046	0,003	-	-
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [w tysiącach]	0,67	0,25	0,07	0,01	-
Liczba narażonych mieszkańców w danym zakresie [w tysiącach]	1,77	0,65	0,17	0,01	-
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	1	3	3	-	-
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	-	-	-	-	-
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	-	-	-	-	-

Liczba osób narażonych na hałas drogowy przekraczający dopuszczalne poziomy [w tysiącach]

według wskaźnika L_{DWN}

według wskaźnika L_N

Rys. 4. Liczba osób narażonych na hałas drogowy przekraczający dopuszczalną wartość w danym zakresie wskaźnika L_{DWN} i L_N na terenie miasta Leszno

6. Analiza skarg mieszkańców na uciążliwości akustyczne

Skargi mieszkańców na uciążliwość hałasu drogowego na terenie miasta Leszna zostały przeanalizowane pod kątem ich zasadności w odniesieniu do wyników Mapy 2017. Zasadność skarg na hałas dokonano oceniając spójność parametrów subiektywnych z obiektywnymi, tj. zgodności lokalizacji wystąpienia zgłaszanej uciążliwości akustycznej z mapą przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Dla miejsc będących przedmiotem skargi i korelujących z przekroczeniem (skarga zasadna w świetle wyników Mapy 2017), zaproponowano działania przeciwhałasowe.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miasta Leszna, w okresie od uchwalenia poprzedniego POH (w 2015 r.) do sporządzenia niemniejszego dokumentu, wpłynęła wyłącznie jedna skarga na hałas drogowy, dotycząca analizowanego otoczenia dróg krajowych nr 5 i 12 w granicach administracyjnych miasta Leszna. Skarga z dnia 12 marca 2018 r. wystosowana przez mieszkańców budynku wielorodzinnego przy ul. Leszczyńskich 42A dotyczy hałasu drogowego emitowanego przez pojazdy poruszające się w ciągu drogi krajowej nr 12 (Al. Jana Pawła II) na odcinku od skrzyżowania z ul. Wolińską do skrzyżowania z DK nr 5 (por. Tab. 4).

Analiza wyników Mapy 2017 dla przedmiotowej lokalizacji wskazuje, że dla ww. terenu występują znaczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu zawierające się w przedziale do 10 dB dla wskaźnika L_{DWN} oraz do 15 dB dla wskaźnika L_N (por. Rys. 5 ÷ 6). Wielkość przekroczeń zdeterminowana jest głównie przez niewielką odległość terenu (a także samego budynku) od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi krajowej nr 12 wynoszącą około 3,5 m. Należy jednak zauważyć, że przedmiotowy budynek (ul. Leszczyńskich 42 i 42A) przylega bezpośrednio do pasa drogowego (Rys. 7), co zgodnie z pkt 4 art. 114 POŚ oznacza, że nie podlega on ochronie akustycznej w środowisku zewnętrznym, a ochrona przed hałasem polega na stosowaniu rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne wewnątrz budynku. W tym kontekście ustalenia Mapy 2017 nie są jednoznaczne i wystarczające dla oceny zasadności skargi. Mapa akustyczna nie zawiera analizy klimatu akustycznego wewnątrz budynków, a zatem nie można w oparciu o jej wyniki ocenić czy jest on naruszony.

Należy podejrzewać, że stan klimatu akustycznego obszaru wokół przedmiotowego odcinka drogi krajowej nr 12 przedstawiony w Mapie 2017 uległ znacznej poprawie, co wynika z wyprowadzenia dużej części ruchu tranzytowego poza granice administracyjne Leszna w związku z otwarciem w dniu 9 listopada 2018 r. (około pół roku po wniesionej skardze) obwodnicy miasta w ciągu drogi ekspresowej S-5 tj. odcinka Radomicko – Leszno Południe (por. rozdział 11). Nie bez znaczenia pozostaje także fakt rozpoczęcia w 2018 r. zadania polegającego na przebudowie drogi krajowej nr 12 w granicach miasta Leszna, w ramach którego zakłada się realizację działań obniżających emisję hałasu (szczegóły przedstawiono w rozdziale 11). W związku z powyższym

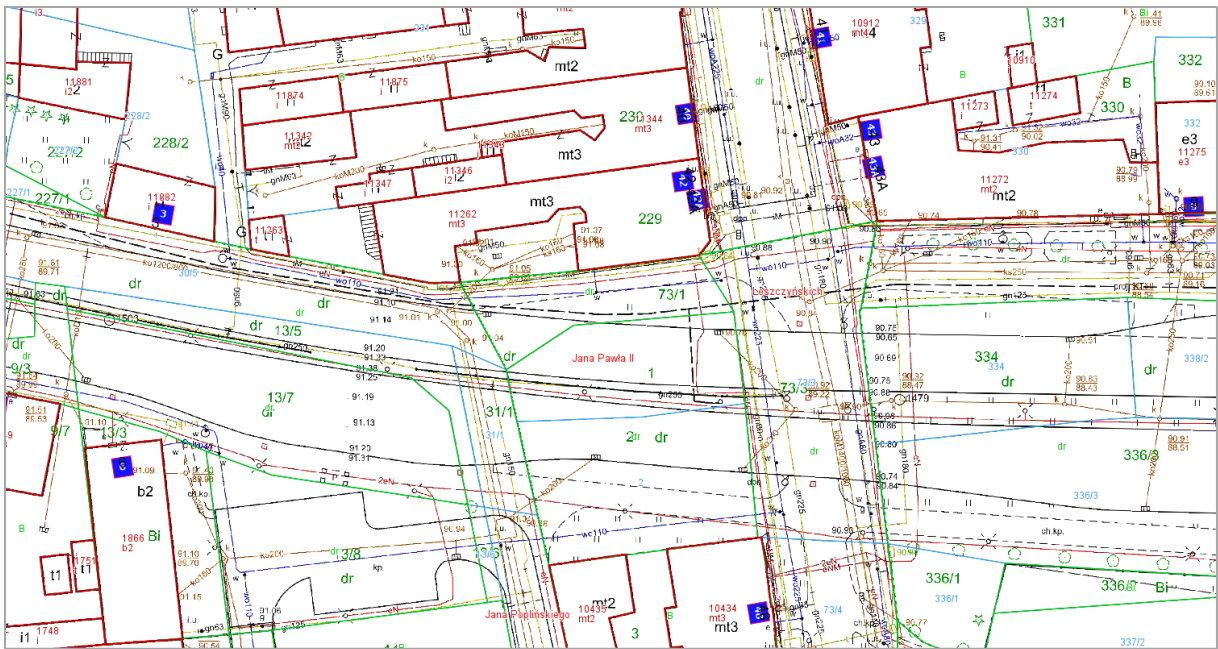
w ramach niniejszego Programu zaleca się przeprowadzenie wizji lokalnej przez pracowników Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Leszno przy współdziałaniu mieszkańców oraz zarządzającego drogą, w wyniku której można będzie ocenić stan aktualny i ewentualną konieczność realizacji monitoringu hałasu wewnątrz budynku przy ul. Leszczyńskich 42 i 42A.

Rys. 5. Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_{DWN} dla obszaru, gdzie odnotowano skargę mieszkańców budynku wielorodzinnego przy ul. Leszczyńskich 42A

Rys. 6. Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_N dla obszaru, gdzie odnotowano skargę mieszkańców budynku wielorodzinnego przy ul. Leszczyńskich 42A

Rys. 7. Fragment mapy zasadniczej dla terenu dla obszaru, gdzie odnotowano skargę mieszkańców budynku wielorodzinnego przy ul. Leszczyńskich 42A; źródło: <http://www.leszno.giportal.pl/> (dostęp 22.02.2019 r.)

7. Dostępne metody redukcji hałasu

7.1. Techniczne metody redukcji hałasu

Poziom emisji hałasu drogowego zależy m.in. od:

- prędkości ruchu pojazdów drogowych,
- natężenia ruchu,
- struktury rodzajowej potoku ruchu i udziału pojazdów ciężkich,
- rodzaju i stanu technicznego nawierzchni jezdni,
- rodzaju opon,
- temperatury nawierzchni drogi,
- stanu technicznego pojazdów,
- rodzaju napędu pojazdów drogowych,

Do głównych metod redukcji hałasu drogowego, mających zastosowanie na drogach wewnątrz miast oraz o realnej skuteczności akustycznej, zaliczyć można:

a) redukcja hałasu „u źródła” (obniżenie emisji):

- stosowanie cichych nawierzchni drogowych,
- redukcja prędkości ruchu,
- uspokojenie ruchu
- zmiana natężenia ruchu,

b) redukcja hałasu „na drodze propagacji”:

- ekrany przeciwhałasowe, półtunele,
- odpowiednie kształtowanie zagospodarowania terenu w pobliżu drogi.

Mając na uwadze powyższe, należy dobierać odpowiednie metody redukcji hałasu, stosując następujące kryteria:

- wielkość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu,
- możliwości terenowe (odległości pomiędzy źródłem a odbiorcą oraz ich położenie w terenie np. źródło hałasu na nasypie, miejsce na wprowadzenie ekranu akustycznego),
- wysokość zabudowy wymagającej ochrony akustycznej,
- możliwości techniczne (stosowalność metody w danej lokalizacji) i wymogi związane z bezpieczeństwem,
- opinie lokalnej społeczności (niektóre rozwiązania mogą być oprotestowane np. ekrany akustyczne ze względów wizualnych)

7.1.1. Redukcja hałasu u źródła

7.1.1.1. Ciche nawierzchnie drogowe

Jednym z podstawowych mechanizmów generacji hałasu drogowego jest oddziaływanie kół samochodu z nawierzchnią jezdni (tzw. hałas toczenia). Jest on dominujący powyżej pewnej prędkości granicznej, której wartość zależy przede wszystkim od rodzaju pojazdu (lekki, ciężki). Na wielkość hałasu toczenia wpływa, obok prędkości ruchu, rodzaj nawierzchni jezdni oraz rodzaj opony.

Bardzo skuteczną metodą redukcji hałasu toczenia są nawierzchnie o obniżonej emisji, tzw. ciche nawierzchnie drogowe. Właściwości absorpcyjne zawdzięczają tzw. porom – niewielkim kanałom wypełnionych powietrzem, które występują w górnej warstwie powierzchni jezdni (warstwie ścieralnej o grubości ok. 3 – 4 cm). Im więcej jest tych kanałów oraz im większa jest ich objętość, tym tłumienie hałasu jest większe. Największą zawartością wolnej przestrzeni charakteryzują się tzw. nawierzchnie porowate, do ok. 20-25 %. Skuteczność takich nawierzchni, w porównaniu z innymi nawierzchniami, jest bardzo duża.

W Europie i na świecie stosowanych jest wiele typów i rodzajów cichych nawierzchni. Wyróżnia się nawierzchnie jedno- i dwuwarstwowe (Rys. 8, Rys. 9), o różnej wielkości uziarnienia.

Rys. 8. Struktura nawierzchni jednowarstwowej (DVS-DRI Super Quiet Traffic International search for pavement providing 10 dB noise reduction, Danish Road Institute Report nr 178, 2009)

Rys. 9. Struktura nawierzchni dwuwarstwowej (Evaluation of U.S. and European Concrete Pavement Noise Reduction Methods, National Concrete Pavement Technology Center, 2006)

Nawierzchnie porowate nie są jedynym sposobem zmniejszenia emisji hałasu. Nawierzchniami o obniżonej hałaśliwości (do 3 dB, w zależności od prędkości pojazdów) są nawierzchnie wykonane z mastyksu grysowego i betony asfaltowe o odpowiednim stopniu uziarnienia (poniżej 10 mm), np. SMA 5, SMA 8, AC 5, AC 8, a także nawierzchnie z bardzo cienką warstwą bitumiczną, o uziarnieniu kruszywa poniżej 10 mm (np. BBTM 8). Większą redukcją hałasu (powyżej 3 dB, w zależności od prędkości i rodzaju pojazdów) uzyskuje się jednak dla nawierzchni porowatych i poroelastycznych (np. z domieszką gumy).

Skuteczność akustyczna cichych nawierzchni drogowych zależy przede wszystkim od jej budowy, prędkości ruchu oraz kategorii pojazdów samochodowych (dla pojazdów lekkich skuteczność akustyczna jest większa niż dla pojazdów ciężkich). Im większa prędkość ruchu, tym tłumienie hałasu jest większe.

W zależności od rodzaju nawierzchni, prędkości ruchu oraz rodzaju pojazdów samochodowych, skuteczność akustyczna cichych nawierzchni może wynosić nawet kilka decybeli. Dodatkową zaletą cichych nawierzchni jest większe bezpieczeństwo ruchu. Ze względu na zwiększoną zawartość wolnej przestrzeni, woda nie zbiera się na powierzchni jezdni, ale zostaje bardzo szybko odprowadzona w głąb – w stronę niższych warstw.

Na wybór określonego rodzaju nawierzchni wpływ będą miały nie tylko właściwości tłumiące, ale również warunki klimatyczne – przede wszystkim w kontekście utrzymania tych nawierzchni w okresie zimowym.

Skuteczność akustyczna cichych nawierzchni zależy nie tylko od jej budowy, ale również od rodzaju pojazdów samochodowych oraz od prędkości ruchu. Skuteczność akustyczną rzędu kilku decybeli otrzymuje się tylko dla pojazdów lekkich (osobowych, dostawczych), natomiast dla pojazdów ciężkich jest ona zdecydowanie mniejsza. Jeśli zatem procent udziału pojazdów ciężkich w potoku ruchu

jest duży, wypadkowa redukcja hałasu (od pojazdów lekkich i ciężkich łącznie) będzie zdecydowanie mniejsza niż skuteczność akustyczna dla pojazdów lekkich.

Największą wadą cichych nawierzchni drogowych jest spadek ich efektywności (skuteczności akustycznej) z czasem. Jest to spowodowane przez ścieranie lub zanieczyszczenia, które wypełniają pory na powierzchni jezdni. Zmniejszenie ich objętości powoduje zmniejszenie właściwości absorpcyjnych. Aby utrzymać skuteczność akustyczną w długim okresie czasu, zalecane jest czyszczenie cichych nawierzchni w celu usunięcia zanieczyszczeń z wnęk. Zaleca się czyszczenie cykliczne, 2 razy w ciągu roku, przy czym częstość tej operacji zależy od prędkości ruchu na drodze oraz natężenia ruchu (zalecenia stosowane w Holandii). Im wyższa prędkość ruchu i większe natężenie ruchu tym rzadziej trzeba czyścić ciche nawierzchnie. Pierwsze czyszczenie powinno odbyć się najdalej pół roku po położeniu nawierzchni. Jeśli doprowadzi się do całkowitego wypełnienia wnęk na powierzchni jezdni – nie będzie możliwe skuteczne wyczyszczenie takiej nawierzchni.

Obecnie stosuje się różne metody czyszczenia. Najczęściej wykorzystuje się strumień wody pod bardzo dużym ciśnieniem (ok. 100 bar), a następnie, przy wykorzystaniu specjalnej rury ssącej, wyciąga się wodę razem z zanieczyszczeniami. Po odfiltrowaniu, wodę można wykorzystać do dalszych operacji czyszczenia. Ciche nawierzchnie czyści się również przy wykorzystaniu powietrza pod bardzo dużym ciśnieniem (Rys. 10).

Rys. 10. Po lewej - samochód do czyszczenia cichych nawierzchni z użyciem wody; po prawej - czyszczenie nawierzchni przy wykorzystaniu sprężonego powietrza (źródło: Noise reducing pavements in Japan - study tour report, Danish Road Institute, 2005, DRI-DWW noise abatement program)

Wybór określonej metody czyszczenia jest uzależniony od jej skuteczności – określonej jako ilość zgromadzonych zanieczyszczeń oraz kosztów. Jeśli określona metoda czyszczenia pozwala zgromadzić stosunkowo niewielką ilość zanieczyszczeń – należy ją stosować częściej, jeśli natomiast metoda cechuje się większą efektywnością – stosuje się ją rzadziej.

Z danych literaturowych¹ wynika, że najbardziej skuteczną metodą, stosowaną m.in. w Holandii, jest metoda wykorzystująca wodę. Niestety jest ona również najdroższa (z tego powodu wykorzystuje się takie urządzenia, które pozwalają na odzyskiwanie wody do dalszych operacji). Najtańszym sposobem jest czyszczenie przy wykorzystaniu powietrza, przy czym jest to metoda mniej efektywna, przez co należy ją stosować bardzo często w ciągu roku.

Wadą cichych nawierzchni są wyższe koszty związane z utrzymaniem ich w porze zimowej. Jak wynika z danych literaturowych², nawierzchnie takie wymagają podjęcia szybszych działań w okresie zimowym, ponieważ temperatura nawierzchni cichej spada szybciej niż nawierzchni tradycyjnych. Doprowadzenie do zamarznięcia wody znajdującej się w porach nawierzchni doprowadza do zniszczenia struktury górnej warstwy jezdni. Aby temu zapobiec, stosuje się sól lub solanki, natomiast nie zaleca się stosowania piasku. Na nawierzchniach tradycyjnych sól miesza się z wodą na powierzchni jezdni, natomiast w przypadku nawierzchni ze zwiększoną zawartością wolnej przestrzeni, proces ten dokonuje się wewnątrz porów. Z tego powodu „zapotrzebowanie” na sól tych nawierzchni jest większe – nawet o 25-100% większe niż dla tradycyjnych nawierzchni bitumicznych. W Holandii szacuje się, że w okresie zimowym, na cichych nawierzchniach, w stosunku do nawierzchni tradycyjnych, zużywa się o 50% więcej soli.

7.1.1.2. Zmniejszenie rzeczywistej prędkości jazdy i uspokojenie ruchu

Hałas drogowy wzrasta wraz z prędkością ruchu, w zależności od rodzaju pojazdu (lekki czy ciężki), nawierzchni i wielu innych czynników.

Redukcja prędkości zmniejsza poziom hałasu generowany przez pojedynczy pojazd. Oznacza to, że zmniejszenie prędkości ruchu jest jednocześnie efektywną metodą redukcji hałasu drogowego. Skuteczność tej metody zależna jest między innymi od rodzaju pojazdu, rodzaju nawierzchni, prędkości początkowej i wartości redukcji prędkości i może wynosić kilka decybeli. Z empirycznych zależności (np. metody francuskiej NMPB-Routes-08, tj. aktualizację rekomendowanej do stosowania w UE metody NMPB-96) można określić zmianę poziomu hałasu generowanego przez pojazdy lekkie i ciężkie na skutek zmiany prędkości ruchu. Wartość redukcji hałasu w zależności od zmiany prędkości, przy założeniu jednostajnego ruchu pojazdów, przedstawiono w Tab. 11 oraz na Rys. 11.

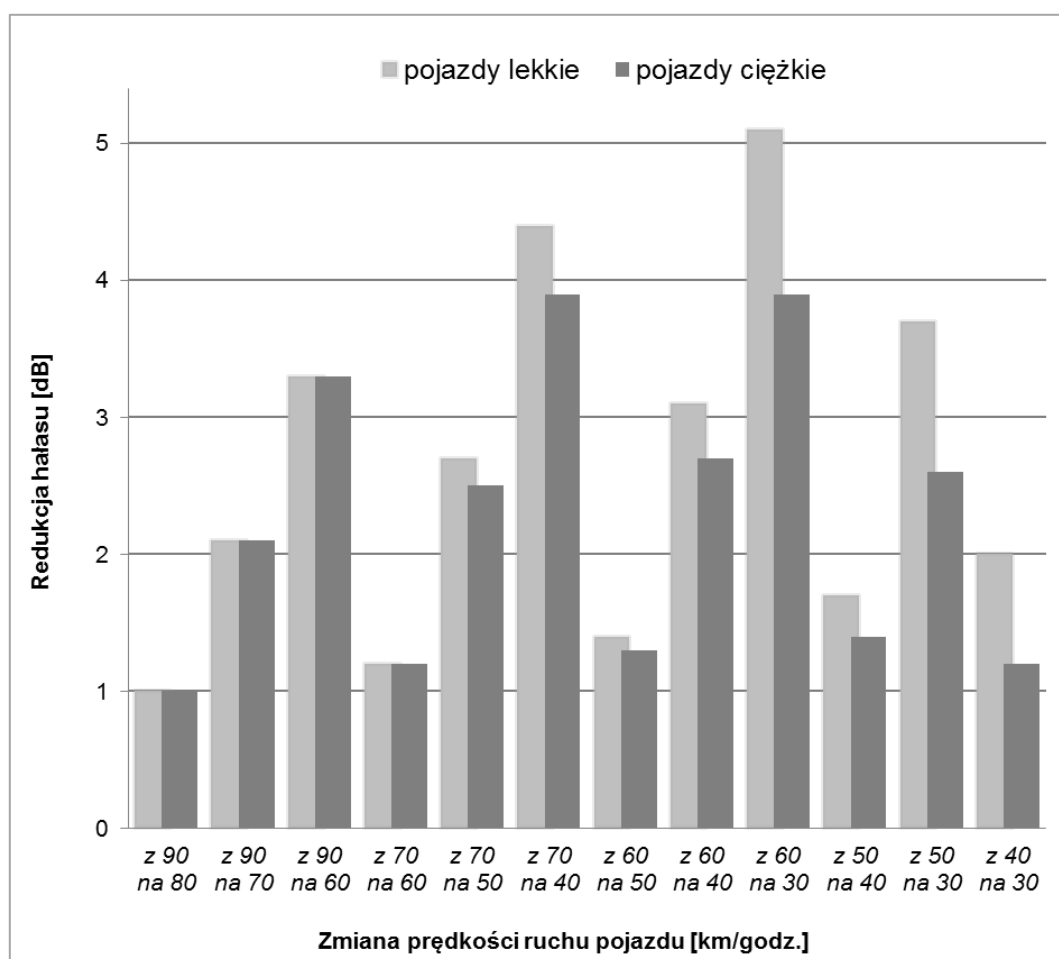
---

¹ Quiet pavement systems in Europe. Chapter two: maintenance, <http://international.fhwa.dot.gov>

² Clogging of porous pavements – International experiences, Danish Road Institute, Technical note 55, 2007

Tab. 11. Redukcja hałasu pojazdów lekkich i ciężkich w zależności od zmiany prędkości ruchu

Zmiana prędkości ruchu [km/godz.]		Redukcja hałasu [dB]	
prędkość początkowa	prędkość końcowa	pojazdy lekkie	pojazdy ciężkie
90	80	1,0	1,0
90	70	2,1	2,1
90	60	3,3	3,3
70	60	1,2	1,2
70	50	2,7	2,5
70	40	4,4	3,9
60	50	1,4	1,3
60	40	3,1	2,7
60	30	5,1	3,9
50	40	1,7	1,4
50	30	3,7	2,6
40	30	2,0	1,2

Rys. 11. Redukcja hałasu pojazdów lekkich i ciężkich zależna od zmiany prędkości ruchu (opracowanie własne)

Osiągnięcie efektu w postaci obniżenia rzeczywistej prędkości ruchu, a tym samym redukcji hałasu drogowego, możliwe jest np. poprzez stosowanie urządzeń elektronicznego pomiaru prędkości, np. fotoradarów oraz karanie mandatami za jazdę z nadmierną prędkością. Należy jednak podkreślić, że rozwiązanie takie ma jedynie punktowy charakter, a samo karanie mandatami jest odbierane przez dużą część kierowców negatywnie, w związku z czym należałoby poprzeć je działaniami prowadzącymi do zmiany podejścia kierowców do przestrzegania przepisów dotyczących ograniczeń prędkości. Jednym z możliwych rozwiązań jest zastosowanie sygnalizacji świetlnej reagującej na przekroczenia dopuszczalnej prędkości tj. nagradzającej kierowców poruszających się z dozwoloną prędkością tzw. zieloną falą. Istotny wpływ na przestrzeganie przepisów ma także właściwe informowanie kierowców o obowiązującym przekroczeniu, np. poprzez stosowanie, poza standardowym oznakowaniem, znaków drogowych poziomych oraz podświetlanych znaków pionowych.

Osobną grupę metod ograniczania prędkości pojazdów stanowią elementy uspokajające ruch w obrębie samej jezdni, wśród których wyróżnia się tradycyjne progi zwalniające, wyniesione skrzyżowania i przejścia dla pieszych czy poduszki berlińskie. Z punktu widzenia ograniczania hałasu w środowisku, istotną rolę odgrywa właściwy dobór parametrów takich jak kształt, wymiary oraz odległość pomiędzy kolejnymi progami, co powinno skutkować zachowaniem przez kierowców stałej, zmniejszonej prędkości jazdy. Niespełnienie powyższych wytycznych może skutkować efektem odwrotnym do zamierzonego, tj. zwiększeniem emisji hałasu, np. poprzez generowanie hałasu impulsowego w trakcie przejazdu samochodu przez próg o nieprawidłowym profilu lub agresywne przyspieszanie na odcinku pomiędzy progami zlokalizowanymi w niewłaściwych odstępach. Ponadto, zaleca się stosowanie progów wyspowych, tzw. poduszek berlińskich, na odcinkach dróg miejskich, po których często poruszają się autobusy – ich użycie wymusza zmniejszenie prędkości pojazdów osobowych, przy jednoczesnym niezakłóconym przejeździe autobusu. Przykładowe rozwiązania spowalniające ruch przedstawiono na Rys. 12 oraz na Rys. 13 .

Rys. 12. Przykład wyniesionego przejścia dla pieszych (materiały własne)

Rys. 13. Przykład zastosowania poduszek berlińskich (materiały własne)

Innym sposobem organizacji i uspokajania ruchu w obrębie miast jest budowa rond, tj. skrzyżowań o ruchu okrężnym. Hałas drogowy generowany w ruchu przyspieszonym (np. odjazd ze skrzyżowania) jest większy niż w ruchu opóźnionym (dojazd do skrzyżowania). Z uwagi na wzrost hałasu w wyniku przyspieszania i hamowania w rejonie skrzyżowań, budowa rond zamiast klasycznych skrzyżowań jest korzystna. Działanie to stosuje się w celu uspokojenia i zwiększenia płynności ruchu, co przy okazji skutkuje też zmniejszeniem emisji hałasu drogowego. Wielkość redukcji hałasu zależy od kilku czynników: promienia ronda, prędkości ruchu na dojeździe i odjeździe oraz od lokalizacji obserwatora w stosunku do ronda. Spodziewany spadek emisji hałasu w wyniku budowy tego rodzaju skrzyżowań wynosi do ok. 4 dB. Poniżej w Tab. 12 przedstawiono wpływ ruchu przyspieszonego i opóźnionego na wielkość generowanego hałasu drogowego w porównaniu z hałasem generowanym przez poruszające się samochody lekkie i ciężkie ruchem jednostajnym z prędkością 50 km/godz. Jak widać, w wyniku ostrego przyspieszania poziom hałasu może wzrosnąć do 4,5 dB w stosunku do hałasu generowanego w ruchu jednostajnym.

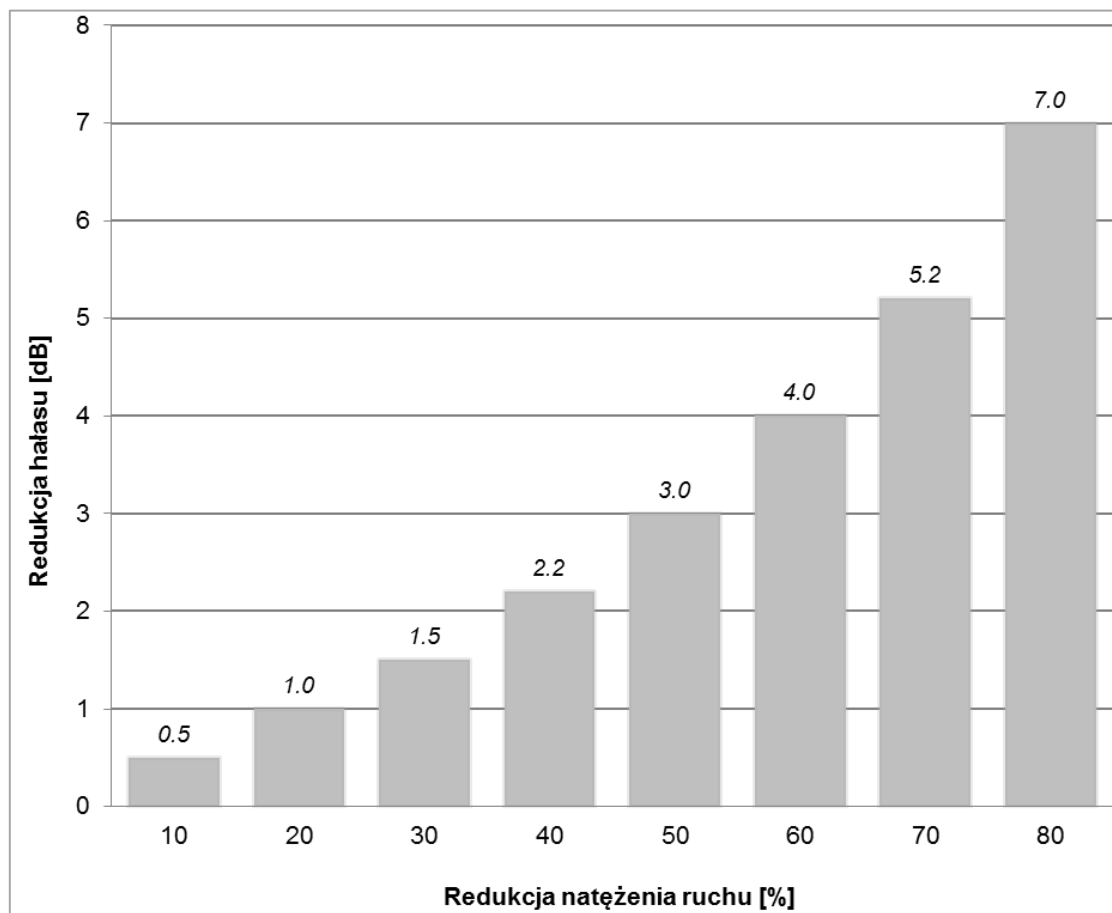
Tab. 12. Wpływ ruchu opóźnionego i przyspieszonego na hałas drogowy (źródło: *Traffic management and noise, Hans Bendtsen, Lars Ellebjerg Larsen, Inter-Noise 2006, Honolulu, USA*)

Przyspieszenie lub opóźnienie [m/s ²]	Typ pojazdu	Wzrost hałasu [dB]	Opis ruchu
1,0	lekki	+ 1,7	średnie przyspieszenie
2,0	lekki	+ 4,5	ostre przyspieszenie
0,5	ciężki	+2,1	średnie przyspieszenie
1,0	ciężki	+4,5	ostre przyspieszenie
-1,0	lekki	-0,8	słabe hamowanie
-2,0	lekki	-1,2	ostre hamowanie
-1,5	ciężki (dwie osie)	-4,5	średnie hamowanie

Dobór sposobu spowalniania i uspokajania ruchu powinien być każdorazowo analizowany oraz dostosowywany do miejsca, którego takie działanie ma dotyczyć. Przykładowo, niezasadne jest stosowanie np. progów zwalniających na głównych arteriach miejskich, stanowiących główny szkielet układu drogowego, których głównym celem jest sprawne przemieszczanie się pomiędzy oddalonymi od siebie lokalizacjami w obrębie miast. W celu dopełnienia katalogu metod ograniczania prędkości jazdy, rekomenduje się prowadzenie kampanii edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa ruchu, w których należy uwzględnić akcje uświadamiające wszystkich użytkowników dróg (większość społeczeństwa) o ich wpływie na poziom hałasu drogowego, czyli współodpowiedzialności za stan klimatu akustycznego (wokół wszystkich dróg), zwłaszcza w porze nocnej (patrz rozdz. 7.2.2).

7.1.1.3. Zmniejszenie natężenia ruchu

Poziom hałasu drogowego zależy od natężenia ruchu pojazdów. Na Rys. 14 przedstawiono redukcję hałasu powodowaną zmniejszeniem natężenia ruchu.

Rys. 14. Zmniejszenie poziomu hałasu drogowego w zależności od zmiany natężenia ruchu pojazdów

Poziom hałasu drogowego można również kształtować poprzez zmianę struktury natężenia ruchu, tj. przez zmianę procentowego udziału pojazdów ciężkich w całkowitym potoku ruchu. W tym kontekście szczególnie istotna jest budowa obwodnic, których celem jest przejście ruchu tranzytowego z centrów miast, a także stworzenie alternatywnych połączeń drogowych dla okolicznych mieszkańców. Do tej grupy zalicza się przede wszystkim główne ciągi komunikacyjne danego regionu lub całego kraju, np. w ciągu autostrad i dróg ekspresowych, całkowicie omijające dane miasto. Podobną funkcję pełnią również łączniki drogowe wewnątrz samych miast, których budowa umożliwia równomierne rozłożenie ruchu miejskiego, a tym samym rozładowanie najbardziej obciążonych ciągów ulicznych.

7.1.2. Redukcja hałasu na drodze propagacji

Ekran akustyczny jest obiektem budowlanym stanowiącym przeszkodę w propagacji dźwięku na tereny wymagające ochrony przed hałasem (Rys. 15). Skuteczność akustyczna ekranów akustycznych zależy od wysokości i długości ekranu, jego odległości od źródła hałasu oraz od lokalizacji punktu obserwacji.

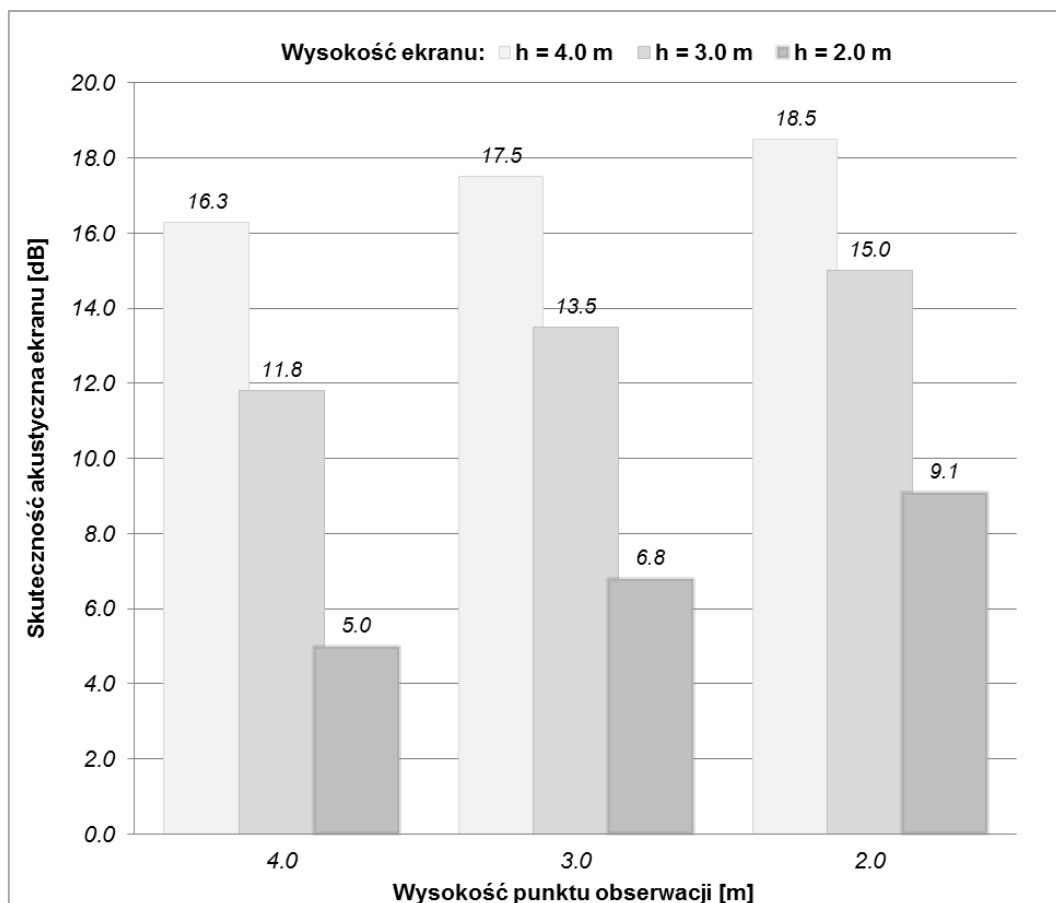

Rys. 15. Przykład propagacji hałasu drogowego (10 000 przejazdów/dzień ze średnią prędkością 50 km/h) w sąsiedztwie zabudowy o wys. 20 m - zasięg hałasu przy obecności ekranu o wys. 3 m (strona prawa) oraz bez ekranu (strona lewa) (źródło: CEDR Call 2012: Noise; ON-AIR Optimised Noise Assessment and Management Guidance for National Roads; Investigation of noise planning procedures and tools, 2015)

Dla lepszego zobrazowania zależności między ww. parametrami, w Tab. 13 oraz na Rys. 16 przedstawiono, jak zmienia się skuteczność akustyczna ekranu o różnych wysokościach (przy założeniu, że ekran jest nieskończenie długi) wraz ze zmianą lokalizacją punktu obserwacji.

Tab. 13. Skuteczność akustyczna ekranu (odległość ekranu od źródła dźwięku: 4 m, odległość punktu obserwacji od ekranu: 10 m, obliczenia własne na podstawie normy PN-ISO 9613-2)

wysokość ekranu akustycznego [m]	wysokość punktu obserwacji [m]	skuteczność akustyczna ekranu [dB]
2,0	4,0	5,0
	3,0	6,8
	2,0	9,1
3,0	4,0	11,8
	3,0	13,5
	2,0	15,0
4,0	4,0	16,3
	3,0	17,5
	2,0	18,5

Rys. 16. Skuteczność akustyczna ekranu przy odległości źródła dźwięku od ekranu równej 4 m oraz punktu obserwacji od ekranu – 10 m

Istnieje wiele rodzajów ekranów akustycznych różniących się strukturą, gabarytami, geometrią, a co za tym idzie - właściwościami akustycznymi. W zależności od właściwości akustycznych wyróżnia się ekrany odbijające (Rys. 17 ÷ 19) i pochłaniające (Rys. 20 i 21).

Ekran akustyczny odbijający mogą być zbudowane ze szkła, paneli z tworzywa sztucznego, drewnianych desek, stalowych kaset pełnych lub betonu. Ekran o konstrukcji betonowej są barierami o dużej wytrzymałości i wysokiej izolacyjności akustycznej. Fale akustyczne docierające do ekranu odbijającego ulegają niemal całkowitemu odbiciu. Z tego względu, przy projektowaniu barier przeciwhałasowych należy mieć na uwadze, aby obecność ekranu nie powodowała wzmocnienia hałasu w innych miejscach wymagających ochrony (np. zabudowa mieszkaniowa znajdująca się po drugiej stronie ulicy).

Rys. 17. Ekran przeciwhałasowy (betonowy)

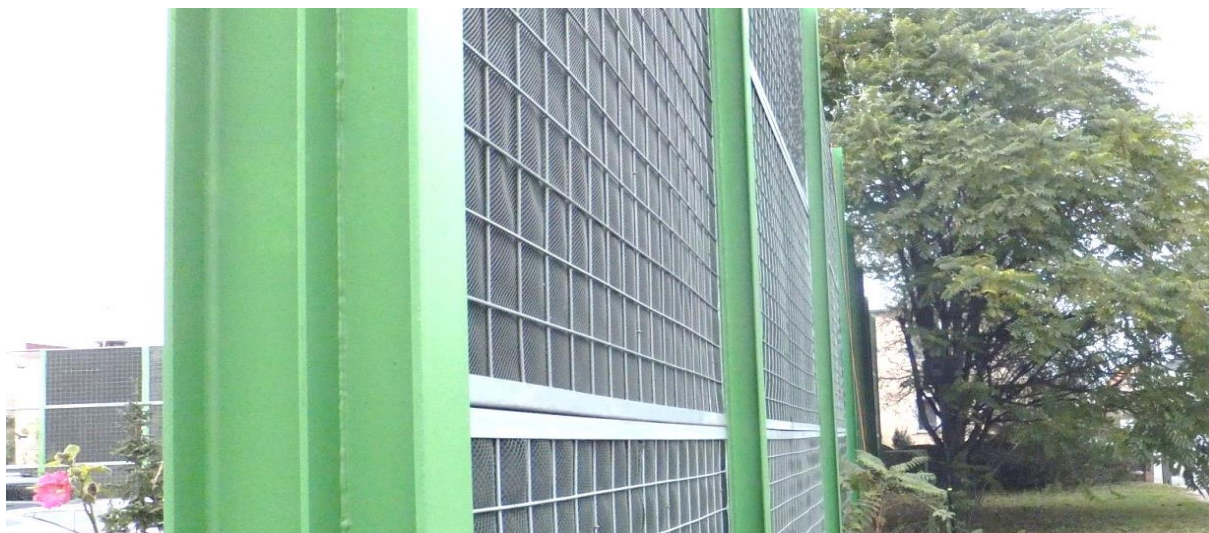
Rys. 18. Ekran przeciwhałasowy (drewniany)

Rys. 19. Przejrzyste ekrany przeciwhałasowe odbijające (na zakładkę)

Ekran akustyczny pochłaniający powodują zmniejszenie energii akustycznej odbitej od powierzchni przeszkody dzięki materiałom pochłaniającym będącym w strukturze ekranu. Ekran pochłaniający mogą być zbudowane z trocinobetonu lub kaset stalowych perforowanych wypełnionych materiałem o wysokim współczynniku pochłaniania dźwięku, np. wełną mineralną.

Istnieją rozwiązania łączące powyższe właściwości akustyczne, ekrany odbijająco-pochłaniające, o wysokim współczynniku odbicia dźwięku po jednej stronie przegrody oraz wysokim współczynniku pochłaniania energii akustycznej po drugiej.

Rys. 20. Ekran przeciwhałasowy pochłaniający (zbudowany z siatki z prętów stalowych oraz siatki z polietylenu, wewnątrz z wełny mineralnej i płyty drzewo-cementowej)

Rys. 21. Ekran przeciwhałasowy pochłaniający (zbudowane z kasetonów)

Kolejnym rodzajem bariery przeciwhałasowej, nie spopularyzowanym dotąd, są ściany skonstruowane z gabionów. Gabiony umożliwiają obsadzenie konstrukcji roślinnością (Rys. 22). Tym sposobem, prócz wysokiej skuteczności akustycznej muru, porastająca zieleń, obok podniesienia walorów estetycznych, powoduje wzrost chłonności akustycznej ekranu od strony źródła hałasu.

Rys. 22. Ekran akustyczny zbudowany z gabionów porośniętych roślinnością (Soundblock, Betafence: <https://www.betafence.pl/pl/soundblock-0>)

Innym rodzajem bariery przeciwhałasowej są wały ziemne, które również cechuje wysoki współczynnik pochłaniania, w zależności od zastosowanych gatunków obsadzeń. Wały ziemne są najczęściej spotykane wzdłuż autostrad.

Stosowanie ekranów akustycznych zależy od:

- wartości przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu,
- odległości od źródła hałasu,
- warunków terenowych,
- wysokości zabudowy wymagającej ochrony akustycznej,
- rodzaju źródła hałasu,
- ekonomicznego uzasadnienia.

Ekran akustyczny stosuje się wtedy, gdy zastosowanie innych metod redukcji hałasu okazuje się niewystarczające. Niemniej należy pamiętać, że skuteczność akustyczna tej metody jest również ograniczona i w praktyce nie przekracza kilkunastu decybeli. Aby zapewnić wysoką efektywność należy lokalizować ekrany blisko źródła hałasu, przy czym ograniczenia w lokalizacji mogą wynikać z istniejącej infrastruktury, uzbrojenia terenu czy lokalizacji zabudowy uniemożliwiającej budowę ekranu.

Budowa ekranów przeciwhałasowych nie rzadko wzbudza wiele kontrowersji wśród mieszkańców. Sporządzając projekt ekranów należy uwzględnić ich odbiór psychoakustyczny, minimalizując skutki „wizualnej degradacji” przestrzeni, tak by nie były one postrzegane jako elementy obce, nie pasujące czy obniżające walory otoczenia. Negatywna percepcja wizualna ekranów znacznie pogarsza ich skuteczność psychoakustyczną. Nawet wtedy, kiedy ekrany zapewniają wymagany przepisami dopuszczalny poziom dźwięku, mieszkańcy mogą odczuwać dyskomfort akustyczny – jeżeli wysokość, kształt, charakter, faktura czy kolor ekranów nie harmonizują z otoczeniem. Z kolei, przy pozytywnym nastawieniu, zwiększa się psychoakustyczną skuteczność ekranów (ekran jest postrzegany, jako bardziej skuteczny niż to wynika z obiektywnych wskaźników).

7.1.3. Skuteczności akustyczne wybranych metod redukcji hałasu

W Tab. 14 zestawiono skuteczności akustyczne wybranych metod redukcji hałasu w środowisku, opisanych w poprzednich rozdziałach.

Tab. 14. Maksymalna skuteczność akustyczna wybranych metod redukcji hałasu w środowisku

Lp.	Metoda redukcji hałasu	Skuteczność [dB]	Uwagi
1	ciche nawierzchnie	do ok. 5-8 dB	skuteczność zależna od rodzaju nawierzchni drogi, prędkości ruchu oraz rodzaju pojazdów samochodowych
2	zmniejszenie rzeczywistej prędkości ruchu	ok. 1,5 - 4 dB	skuteczność zależna od rodzaju pojazdów i wielkości ograniczenia prędkości
3	upłynnienie ruchu	do ok. 4 dB	skuteczność zależna od prędkości ruchu, udziału pojazdów ciężkich oraz procentowego udziału pojazdów poruszających się ruchem niejednostajnym
4	budowa ronda	do ok. 4 dB	skuteczność zależna od lokalizacji obserwatora oraz od prędkości na drogach dojazdowych
5	zmniejszenie natężenia ruchu	ok. 3 dB przy spadku natężenia o połowę	skuteczność zależna od procentowego spadku natężenia ruchu
6	ograniczenie ruchu pojazdów ciężkich	do ok. 3-4 dB	skuteczność zależna od procentowego udziału pojazdów ciężkich w całkowitym natężeniu ruchu
7	ekran przeciwhałasowy	do kilkunastu decybeli	skuteczność zależna od wymiarów ekranu przeciwhałasowego oraz lokalizacji obserwatora względem źródła hałasu
8	wał ziemny	do kilkunastu decybeli	skuteczność zależna od lokalizacji i wymiarów wału ziemnego oraz wysokości obserwatora względem źródła hałasu

7.2. Kształtowanie klimatu akustycznego w ujęciu strategicznym

Klimat akustyczny może być kształtowany poprzez podejmowanie działań mających na celu redukcję hałasu z konkretnego źródła i w określonym miejscu oraz przez podejmowanie działań globalnych, których zasięg przestrzenny jest duży, a czas trwania bardzo długi. Wśród takich przedsięwzięć wyróżnia się:

- **planowanie i gospodarkę przestrzenną** z uwzględnieniem problemów akustycznych,
- **edukację ekologiczną**, mającą na celu rozwijanie poczucia odpowiedzialności i uświadamianie kierowców o ich realnym wpływie na klimat akustyczny oraz zaangażowanie społeczeństwa w działania przeciwhałasowe.

7.2.1. Planowanie przestrzenne

Przepisy POŚ wskazują na obowiązek uwzględnienia potrzeb ochrony środowiska, w tym problemu hałasu, w trakcie sporządzania koncepcji polityki zagospodarowania przestrzennego kraju, planów zagospodarowania przestrzennego województw, Studiów Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gmin (SUiKZP) oraz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). **Bezdyskusyjny jest zatem fakt wzajemnej zależności pomiędzy ochroną przed hałasem i planowaniem przestrzennym.**

MPZP jest dokumentem, który poprzez swoje zapisy powinien chronić przed nadmiernymi skutkami hałasu, zaś poprzez buforowanie i strefowanie funkcji terenu powinien dążyć do minimalizowania konfliktów związanych z tą uciążliwością. Powinien też, poprzez swoje zapisy, eliminować źródła hałasu z miejsc do tego nieprzewidzianych.

W POŚ zamieszczone zostały dyspozycje dla sporządzających SUiKZP oraz MPZP. Zgodnie z tymi dyspozycjami, samorząd lokalny zapewnia warunki utrzymania równowagi przyrodniczej oraz nadzoruje racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, uwzględniając również potrzeby w zakresie ochrony przed hałasem.

W studium odpowiednio wyznaczone funkcje powodują, iż na etapie sporządzania MPZP można wykluczyć poważniejsze konflikty pomiędzy kierunkowym przeznaczeniem różnych terenów. W MPZP zaś określa się, w zależności od potrzeb, sposób usytuowania obiektów budowlanych w stosunku do dróg i innych terenów publicznie dostępnych oraz do granic przyległych nieruchomości. Z poziomu planowania przestrzennego daje to możliwość racjonalnego programowania przestrzeni.

Poprzez zasady kształtowania zabudowy, określone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalną i minimalną intensywność zabudowy, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną wysokość zabudowy oraz linie zabudowy i gabaryty obiektów, tworzy się możliwość planowania zabudowy i zagospodarowania terenu w taki sposób, aby ograniczyć ponadnormatywne oddziaływania hałasu. Ww. ustawa przewiduje też szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakazy zabudowy. W MPZP określa się równocześnie zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dotyczące MPZP ustala m.in. wymogi dotyczące stosowania standardów przy zapisywaniu ustaleń projektu tekstu MPZP. W szczególności ustalenia dotyczące zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego powinny zawierać określenie cech elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ochrony, określenie cech elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ukształtowania lub rewaloryzacji oraz określenie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów. Równocześnie ustalenia dotyczące zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej powinny zawierać określenie układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej wraz z ich parametrami oraz klasyfikacją ulic i innych szlaków komunikacyjnych, określenie warunków powiązań układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym.

Sporządzając MPZP wymagane jest różnicowanie terenów o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, przy uwzględnieniu wymagań określonych dla terenów:

- pod zabudowę mieszkaniową,
- pod szpitale i domy opieki społecznej,
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- na cele uzdrowiskowe,
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe,
- na cele mieszkaniowo-usługowe,
- w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Przystępując do sporządzenia projektu MPZP należy przeprowadzić inwentaryzację urbanistyczną polegającą na udokumentowaniu stanu zagospodarowania i przekształceń w obszarze opracowania, w tym również analizę wydanych pozwoleń na budowę. Częścią tej dokumentacji są opracowania opisujące stan i zagrożenia dla środowiska.

Narzędziem przydatnym dla celów planowania przestrzennego są mapy terenów zagrożonych hałasem dla wskaźników L_{DWN} i L_N , czyli mapy które dostarczają informacji o tym, na których obszarach występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Informacje takie muszą być brane pod uwagę przy przebudowie istniejących tras komunikacyjnych, dzięki czemu organizacja ruchu, parametry ulic oraz ewentualna zmiana ich lokalizacji mogłyby zostać tak dobrane, aby zmniejszyć ich niekorzystne oddziaływanie na klimat akustyczny. Mapy przedstawiające konflikty akustyczne występujące wzdłuż ulic są źródłem cennych informacji w przypadku rozważania możliwości doboru właściwych zabezpieczeń: ekranów akustycznych, strefowania zabudowy, zmiany przeznaczenia terenów na niewymagające ochrony akustycznej, wprowadzenia strefy śródmiejskiej miast itp.

Wykorzystując informacje o wartości poziomu hałasu należy w planowaniu przestrzennym określać możliwość lokalizowania konkretnego rodzaju zabudowy, spełniając tym samym wymóg ochrony środowiska oraz ochrony zdrowia. Minimalne informacje o charakterze akustycznym, jakie powinny zawierać się w materiałach planistycznych (takich jak MPZP i SUIKZP) to wykaz poziomów dopuszczalnych dla odpowiednich wskaźników hałasu oraz zasięg ponadnormatywnego hałasu. Uwzględniając ten postulat, w rozdziale 11 przedstawiono propozycję zmiany sposobu zagospodarowania terenu w otoczeniu dróg krajowych nr 5 i 12 w granicach miasta Leszna, przyjmując jako kryterium do wyznaczenia obszaru objętego zmianami aktualny zasięg hałasu w środowisku wynikający z Mapy 2017.

W ujęciu modelowym właściwego strefowania urbanistycznego wokół tras komunikacyjnych przyjąć można podział na strefy od najbardziej zagrożonej hałasem do strefy, gdzie wymagania dotyczące ochrony akustycznej są najwyższe ze strefami pośrednimi. W strefie I (najbardziej zagrożonej hałasem) plany zagospodarowania przestrzennego, prócz strefowania zabudowy, winny uwzględniać odpowiednie przekroje dróg umożliwiające realizację rozwiązań zmierzających do ograniczenia szkodliwego ich oddziaływania: zwartej zieleni izolacyjnej, nasypów ziemnych oraz zagłębienia tras komunikacyjnych w stosunku do otaczającego terenu. W strefach pośrednich lokalizować można elementy komunikacji dojazdowej, tereny wraz z budynkami o niższych wymaganiach, jeżeli chodzi o ochronę przed hałasem (np. teren mieszkaniowo-usługowy) oraz dużym udziałem zieleni towarzyszącej. Strefy zamieszkania, strefy wypoczynku i rekreacji wraz z terenami cennymi przyrodniczo lokalizować należy w strefach gwarantujących najwyższe standardy akustyczne.

7.2.2. Edukacja ekologiczna

Oprócz zaleconych do realizacji w Programie działań, których efektem ma stać się poprawa stanu środowiska akustycznego, za ważny element wzmacniającej walkę z hałasem uznać należy prowadzenie edukacji ekologicznej.

Doświadczenia światowe, zwłaszcza europejskie, szczególnie sprawdzone w takich krajach jak Dania, Szwecja czy Holandia, sposoby i środki zmiany zachowania kierowców i kształtowania proekologicznych postaw ogółu ludności, wskazują na potrzebę podjęcia podobnych działań także w polskich warunkach. Z uwagi na powyższe, **za konieczne uznać należy prowadzenie akcji edukacyjnych w zakresie ochrony przed hałasem.**

W polityce edukacyjnej należy:

- prowadzić akcję informacyjną na temat zjawiska hałasu, jego przyczyn, sposobów kontroli, oceny i ograniczania (promocja wiedzy o mapie akustycznej oraz POH);
- na bieżąco informować o podejmowanych działaniach na rzecz ochrony przed negatywnymi oddziaływaniami hałasu, w tym o postępach w realizacji niniejszego Programu;
- edukować społeczeństwo o sposobach, w jakich każdy z obywateli może samodzielnie wpływać na klimat akustyczny środowiska, którego jest najważniejszym elementem; dotyczy to np. przestrzegania **dopuszczalnej prędkości jazdy** (uświadomienie wpływu prędkości jazdy na wielkość emisji hałasu i związany z tym stan warunków akustycznych);
- promować **proekologiczne postawy i zachowania społeczne**, w tym zwłaszcza rezygnację z indywidualnych podróży samochodowych poprzez m.in. korzystanie z komunikacji zbiorowej, czy intencjonalne i permanentne udostępnianie wolnego miejsca we własnym samochodzie lub wykorzystanie wolnych miejsc w samochodach innych użytkowników w ramach cyklicznych podróży, np. dojazdów do pracy i miejsc nauki (**carpooling**);
- promować stosowanie cichych opon.

Oparta o ww. inicjatywy akcja informacyjno-edukacyjno-uświadamiająca, powinna być prowadzona licznymi metodami i kanałami, w tym poprzez:

- strony internetowe;
- dystrybucję ulotek i broszur informacyjnych;
- prowadzenie akcji i spotkań edukacyjnych w przedszkolach, szkołach, szkołach nauki jazdy, firmach i instytucjach oraz w czasie imprez masowych o tematyce edukacyjnej, przyrodniczej, komunikacyjnej;
- organizację i współudział w konferencjach prasowych, imprezach wystawienniczych i targowych oraz innych wydarzeniach związanych z ochroną środowiska;

- współpracę z instytucjami i stowarzyszeniami społecznymi, obejmującymi zakresem swego działania tematykę ochrony środowiska i kształtowania odpowiedzialnych postaw społecznych.

Przedstawione wyżej sposoby i środki edukacji w zakresie ochrony przed hałasem, często niedoceniane, stanowią **poważny czynnik polityki ekologicznej o długofalowym oddziaływaniu**. Należy przy tym wskazać na inne korzyści społeczne, które mogą zostać osiągnięte dzięki ww. działaniom i powinny być uświadamiane odbiorcom akcji edukacyjnych:

- poprawa bezpieczeństwa drogowego (przestrzeganie istniejących ograniczeń prędkości jazdy),
- korzyści finansowe - w wymiernej postaci dla każdego indywidualnie (np. dzięki udostępnianiu miejsc w swoich samochodach).

7.3. Podsumowanie metod redukcji hałasu

Ze względu na specyfikę dróg objętych niniejszym Programem, nie wszystkie znane metody redukcji hałasu drogowego mogą być na niej zastosowane. Ostateczny wybór działania przeciwhałasowego powinien uwzględniać funkcję, jaką droga spełnia w danym mieście. W związku z przekraczaniem dopuszczalnych ograniczeń prędkości przez kierowców, należy konsekwentnie dążyć do obniżenia faktycznej prędkości ruchu poprzez egzekwowanie istniejących ograniczeń. Ważne jest również włączanie społeczeństwa w proces poprawy stanu akustycznego środowiska poprzez akcje edukacyjne, które oprócz działań promujących przepisową jazdę powinny promować proekologiczne trendy (przede wszystkim współdzielenie pojazdu, unikanie indywidualnych podróży) oraz stosowanie cichych opon.

Zwraca się dużą uwagę na konieczność odpowiedniego planowania przestrzennego m.in. poprzez odpowiednio dalekie sytuowanie zabudowy chronionej akustycznie od źródeł hałasu. Błędy planistyczne są częstym powodem występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w zabudowie chronionej, dlatego konieczne jest tworzenie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniających podział terenów na odpowiednie strefy pod kątem ochrony przed hałasem oraz opiniowanie Studiów Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w zakresie ochrony środowiska.

8. Ocena realizacji poprzednich edycji POH

Dla analizowanego obszaru, tj. odcinków dróg krajowych na terenie miasta Leszno, opracowano dotychczas jeden Program ochrony środowiska przed hałasem, który został przyjęty Uchwałą Nr XI/308/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 roku. Program opracowany na podstawie „Mapy akustycznej dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12, zlokalizowanych na terenie miasta Leszno, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie”, w 2012 r. (wraz z aktualizacją w 2013 r.), w zakresie hałasu drogowego obejmował swoim zasięgiem identyczne odcinki dróg krajowych nr 5 i 12 ujętych w niniejszym Programie.

W POH 2015 zawarto:

- propozycję kierunków i zakres działań niezbędnych do poprawy klimatu akustycznego, tj. przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku w otoczeniu problemowych odcinków dróg,
- harmonogram zaproponowanych działań,
- koszty zaproponowanych działań.

Podział oraz zakres głównych zadań Programu z 2015 r. przedstawia Tab. 15. Szczegółowe zestawienie działań z omawianego POH 2015, wraz z wskazaniem postępu prac związanych z ich wdrażaniem przedstawiono w Tab. 16. Postęp prac określono w oparciu o sprawozdania roczne z realizacji Programu przedłożone Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego przez Prezydenta Miasta Leszno za 2016 r. (pismo o sygnaturze OS.621.5.2017 z dnia 5 maja 2017 r.), za 2017 r. (pismo o sygnaturze OS.621.3.2018 z dnia 8 czerwca 2018 r.), za 2018 r. (pismo o sygnaturze OS.621.1.2019 z dnia 29 marca 2019 r.), a także pismo OS.038.115.2018 z dnia 22 października 2018 r.

Tab. 15. Zakres oraz perspektywy czasowe strategii POH 2015

Strategia	Horyzont czasowy	Zadania
Zadania główne		
krótkookresowa	2015 ÷ 2019 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany organizacji ruchu, w tym wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza granice miasta dzięki budowie obwodnicy miasta Leszno w ciągu drogi ekspresowej S-5; • Remonty i modernizacje nawierzchni drogowych; • Prowadzenie działań mających na celu ograniczanie prędkości oraz uspokojenie ruchu; • Realizacja działań naprawczych nałożonych na zarządcę drogi w ramach wykonywanych opracowań środowiskowych (analiz poralizacyjnych, przeglądów ekologicznych, itp.).
długookresowa	2020 ÷ 2023 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena skuteczności i stopnia realizacji działań podjętych w ramach niniejszego Programu ochrony środowiska przed hałasem na etapie wykonywania aktualizacji Programu; • Rozpatrzenie konieczności wykonania przeglądu ekologicznego dla rejonów dla których na etapie aktualizacji mapy akustycznej wykazane zostaną dalsze przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu.

Strategia	Horyzont czasowy	Zadania
Zadania wspomagające		
zadania ciągłe	realizowane w całym okresie trwania Programu	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie właściwej polityki w zakresie planowania przestrzennego (planowanie nowych źródeł hałasu w oddaleniu od obszarów podlegających ochronie akustycznej, stosowanie zasad strefowania zabudowy, ograniczanie na etapie uchwalania MPZP możliwości lokalizowania nowych obszarów podlegających ochronie akustycznej w strefach oddziaływania hałasu o poziomie większym od dopuszczalnego); • Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie możliwości minimalizacji oddziaływania akustycznego pochodzącego od ruchu pojazdów (promowanie komunikacji zbiorowej oraz proekologicznych postaw z zakresie korzystania z pojazdów samochodowych, stopniowa eliminacja pojazdów niespełniających wymagań akustycznych); • Prowadzenie kontroli stanu nawierzchni drogowych; • Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących prędkości ruchu.

Tab. 16. Podstawowe zadania wskazane w POH 2015 oraz stopień realizacji

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	opis realizacji
droga krajowa nr 5 (DK5)				
1	Prowadzenie remontów nawierzchni, wynikających z realizowanych corocznych przeglądów stanu nawierzchni drogowej	2015 ÷ 2019	Zarządzający drogą	W latach 2016-2017 prowadzono remonty w obrębie DK5 (ul. Poznańska); w 2016 r. rozpoczęto roboty związane z budową drogi ekspresowej S-5 (obwodnicy Leszna), które realizuje GDDKiA; droga została oddana do użytku w listopadzie 2018 r. Miasto Leszno wspólnie z Gminą Lipno, Gminą Święciechowa oraz Starostwem Powiatowym zrealizowało również zadanie pn. „Budowa drogi powiatowej łączącej drogę S5 – Węzeł Święciechowa z wiaduktem drogowym w ciągu ul. Wilkowieckiej w Lesznie nad linią kolejową Poznań-Wrocław”.
2	Wprowadzenie ograniczenia prędkości do 40 km/h na odcinku od północnej granicy miasta do ronda z ul. Fabryczną	2015 ÷ 2019	Zarządzający drogą	Zadania nie zrealizowano; zmiana docelowej organizacji ruchu zostanie wprowadzona po oddaniu do użytkowania drogi ekspresowej S- 5
3	Prowadzenie przeglądów stanu nawierzchni drogowej	2015 ÷ 2019	Zarządzający drogą	Przeglądy stanu nawierzchni drogowej wykonywane są na bieżąco
4	Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów odnośnie dopuszczalnej prędkości	zadanie ciągłe	Policja	Brak informacji odnośnie realizacji zadania.
5	Prowadzenie właściwej polityki w zakresie planowania przestrzennego z uwzględnieniem zasad kształtowania przestrzeni w otoczeniu przedmiotowego odcinka drogi krajowej nr 5 dla nowo uchwalanych MPZP (stosowanie zasad strefowania zabudowy, ograniczanie możliwości lokalizowania nowych obszarów podlegających ochronie akustycznej w strefie oddziaływania hałasu o poziomie większym od dopuszczalnego)	zadanie ciągłe	Rada Miasta	W okresie sprawozdawczym nie uchwalono żadnego dokumentu planistycznego, który swoim zasięgiem obejmowałby obszar w otoczeniu drogi krajowej nr 5

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	opis realizacji
6	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie możliwości minimalizacji oddziaływania akustycznego pochodzącego od ruchu pojazdów (promowanie komunikacji zbiorowej oraz proekologicznych postaw z zakresie korzystania z pojazdów samochodowych, stopniowa eliminacja pojazdów niespełniających wymagań akustycznych)	zadanie ciągłe	Zarządzający drogą	Od końca 2015 r. w mieście Leszno wprowadzana jest tzw. „Rowerowa rewolucja”. Na terenie miasta dynamicznie rozwijana jest sieć dróg rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych, infrastruktury rowerowej (oznakowania szlaków, stojaków rowerowych, stacji napraw rowerów). W 2016, 2017 i 2018 r. miasto otrzymało certyfikat „Leszno Przyjazne Rowerzystom” w kategorii gminy miejskie od 50 do 100 tys. mieszkańców w ogólnopolskim konkursie zainicjowanym przez PTTK. Urząd Miasta wydał broszurę edukacyjną „Rowerem po Lesznie” wraz z jej aktualizacją w 2018 r. Opracowano Standardy techniczne i wykonawcze dla infrastruktury rowerowej Miasta Leszna, a także koncepcję ciągów pieszych, rowerowych i pieszo-rowerowych”, której pierwszym efektem było wyznaczenie traktu dla rowerów na ul. Słowiańskiej w Lesznie.
droga krajowa nr 12 (DK12)				
1	Prowadzenie remontów nawierzchni, wynikających z realizowanych corocznych przeglądów stanu nawierzchni drogowej	2015 - 2019	Zarządzający drogą	W latach 2015-2017 prowadzono liczne remonty w obrębie DK12 (ul. Jana Pawła II, Szybowników, wiadukt); w 2016 r. Miasto Leszno ogłosiło przetarg na przebudowę drogi krajowej nr 12 w granicach miasta Leszna; w 2017 r. rozpoczęły się prace projektowe dla ww. zadania; roboty budowlane rozpoczęły się w 2018 r.; planowane jest zakończenie realizacji ww. zadania w 2020 r.
2	Prowadzenie przeglądów stanu nawierzchni drogowej	zadanie ciągłe	Zarządzający drogą	Przeglądy stanu nawierzchni drogowej wykonywane są na bieżąco
3	Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów odnośnie dopuszczalnej prędkości	zadanie ciągłe	Policja	Brak informacji odnośnie realizacji zadania.
4	Prowadzenie właściwej polityki w zakresie planowania przestrzennego z uwzględnieniem zasad kształtowania przestrzeni w otoczeniu przedmiotowego odcinka drogi krajowej nr 12 dla nowo uchwalanych MPZP (stosowanie zasad strefowania zabudowy, ograniczanie możliwości lokalizowania nowych obszarów podlegających ochronie akustycznej w strefie oddziaływania hałasu o poziomie większym od dopuszczalnego)	zadanie ciągłe	Rada Miasta	W okresie sprawozdawczym nie uchwalono żadnego dokumentu planistycznego, który swoim zasięgiem obejmowałby obszar w bezpośrednim otoczeniu drogi krajowej nr 12

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	opis realizacji
5	<p>Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie możliwości minimalizacji oddziaływania akustycznego pochodzącego od ruchu pojazdów (promowanie komunikacji zbiorowej oraz proekologicznych postaw z zakresie korzystania z pojazdów samochodowych, stopniowa eliminacja pojazdów niespełniających wymagań akustycznych);</p>	zadanie ciągłe	Zarządzający drogą	<p>Od końca 2015 r. w mieście Leszno wprowadzana jest tzw. „Rowerowa rewolucja”. Na terenie miasta dynamicznie rozwijana jest sieć dróg rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych, infrastruktury rowerowej (stojaków rowerowych, stacji napraw rowerów). W 2016, 2017 i 2018 r. miasto otrzymało certyfikat „Leszno Przyjazne Rowerzystom” w kategorii gminy miejskie od 50 do 100 tys. mieszkańców w ogólnopolskim konkursie zainicjowanym przez PTTK. Urząd Miasta wydał broszurę edukacyjną „Rowerem po Lesznie” wraz z jej aktualizacją w 2018 r. Opracowano Standardy techniczne i wykonawcze dla infrastruktury rowerowej Miasta Leszna, a także koncepcję ciągów pieszych, rowerowych i pieszo-rowerowych”, której pierwszym efektem było wyznaczenie traktu dla rowerów na ul. Słowiańskiej w Lesznie.</p>

9. Analiza trendów zmian stanu akustycznego środowiska

Analiza trendów zmian klimatu akustycznego środowiska w otoczeniu przedmiotowych odcinków dróg krajowych nr 5 i 12 w obrębie administracyjnym miasta Leszna przeprowadzona została w Mapie 2017 r. w oparciu o liczbę ludności narażonej na hałas drogowy oraz liczbę zagrożonych mieszkańców. Dane te zilustrowano w Tab. 17 ÷ 20 oraz na Rys. 23 ÷ 26.

Tab. 17. Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas drogowy pochodzący od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_{DWN}

Liczba osób narażonych na hałas drogowy pochodzący od dróg krajowych 5 i 12 w Lesznie						
Rok	Przedział poziomów dźwięku, wskaźnik L_{DWN}					SUMA
	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	> 75 dB	
2012 r [osób]	4100	2100	1100	300	0	7600
2017 r [osób]	4600	2400	1300	200	0	8500
Zmiana [%]	12	14	18	-33	--	12

Tab. 18. Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas drogowy pochodzący od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_N

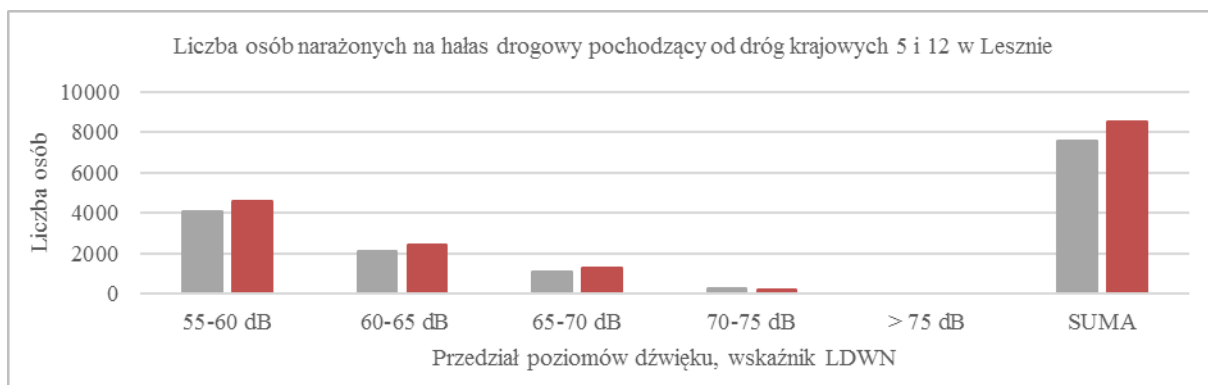
Liczba osób narażonych na hałas drogowy pochodzący od dróg krajowych 5 i 12 w Lesznie						
Rok	Przedział poziomów dźwięku, wskaźnik L_N					SUMA
	50-55 dB	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	> 70 dB	
2012 r [osób]	2900	1700	600	100	0	5300
2017 r [osób]	5000	2500	1600	500	200	9800
Zmiana [%]	72	47	167	400	--	85

Tab. 19. Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym pochodzącym od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_{DWN}

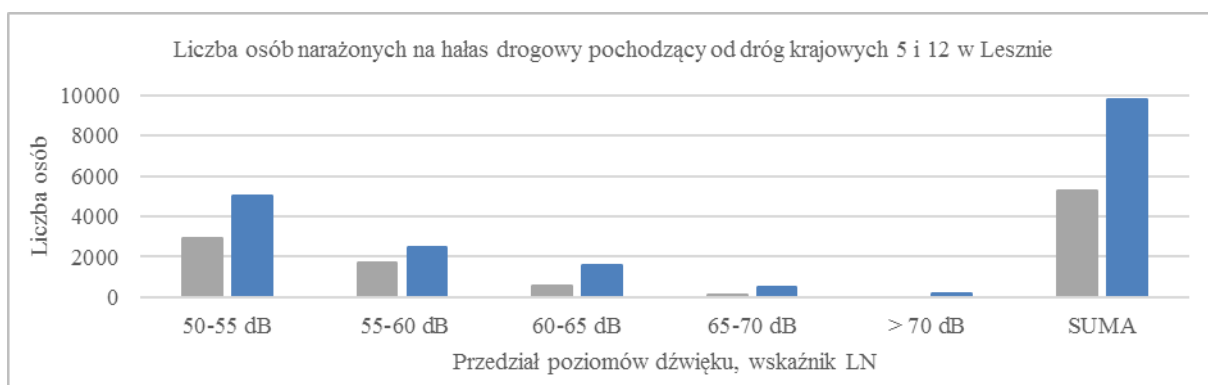
Liczba mieszkańców zagrożonych hałasem drogowym pochodzącym od dróg krajowych 5 i 12 w Lesznie						
Rok	Przedział przekroczeń poziomu dopuszczalnego, wskaźnik L_{DWN}					SUMA
	< 5 dB	5-10 dB	10-15 dB	15-20 dB	> 20 dB	
2012 r [tys. osób]	0,614	0,093	0	0	0	0,707
2017 r [tys. osób]	0,654	0,135	0,003	0	0	0,792
Zmiana [%]	7	45	--	--	--	12

Tab. 20. Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym pochodzącym od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_N

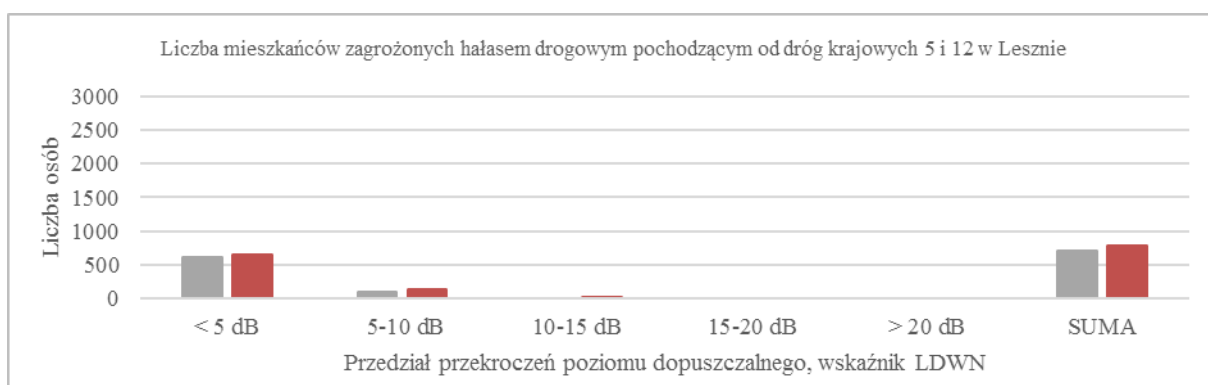
Liczba mieszkańców zagrożonych hałasem drogowym pochodzącym od dróg krajowych 5 i 12 w Lesznie						
Rok	Przedział przekroczeń poziomu dopuszczalnego, wskaźnik L_N					SUMA
	< 5 dB	5-10 dB	10-15 dB	15-20 dB	> 20 dB	
2012 r [tys. osób]	0,775	0,126	0	0	0	0,901
2017 r [tys. osób]	1,770	0,650	0,173	0,013	0	2,606
Zmiana [%]	128	416	--	--	--	189

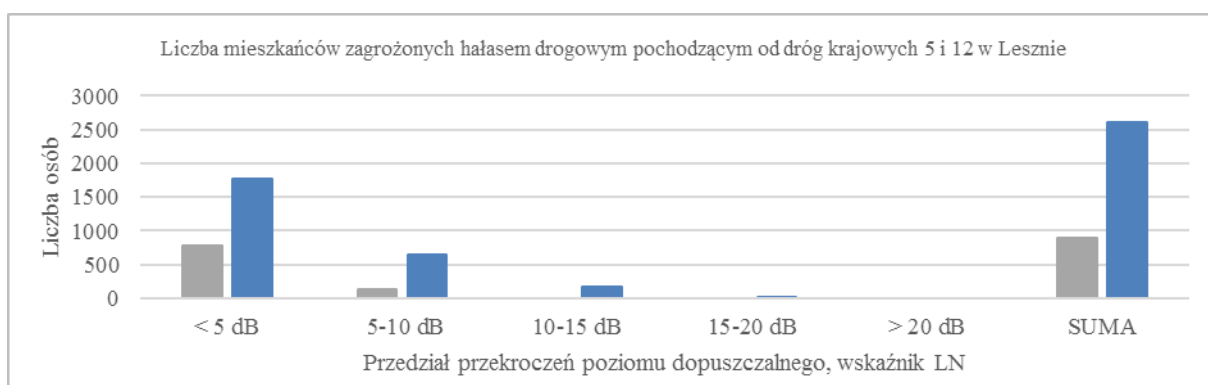
Rys. 23. Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas drogowy w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_{DWN}

Rys. 24. Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_N

Rys. 25. Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_{DWN}

Rys. 26. Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_N

Zaprezentowane powyżej dane wskazują, że narażenie na hałas pochodzący od dróg krajowych nr 5 i 12 w Lesznie na przestrzeni lat 2012 i 2017 istotnie wzrosło. Liczba mieszkańców narażonych w zakresie L_{DWN} o wartości przekraczającej 55 dB zwiększyła się o około 900 osób (tj. o około 12%), podczas gdy w zakresie poziomów L_N o wartości przekraczającej 50 dB zwiększyła się aż o 4500 osób (tj. o 85 %). Ogólny wzrost narażenia na hałas znajduje potwierdzenie w natężeniu ruchu pojazdów na ww. odcinkach dróg. Porównując wartości SDR dla odcinków DK5 i DK12 wynikające z Mapy 2017 oraz z danych z roku 2010 zawartych w POH 2015 (zestawione w Tab. 21) należy zauważyć ogólną tendencję wzrostu ruchu. Przy czym największy wzrost ruchu odnotowuje się na odcinkach DK5 od północnej granicy miasta do skrzyżowania z ul. Okrężną (odcinki 1, 2 i 3).

Tab. 21. Średni dobowy ruch (SDR) pojazdów na odcinkach dróg krajowych nr 5 i nr 12 w 2010 i 2017 r.

Lp.	Nazwa odcinka drogi	SDR 2010 r.	SDR 2017 r.	Wzrost [%]	
1	DK nr 5 /ul. Poznańska/	23076	27072	17	16
2	DK nr 5 /ul. Poznańska, al. Piłsudskiego, al. Konstytucji 3 Maja/	22980	31532	37	
3	DK nr 5 /al. Konstytucji 3 Maja/	26896	29748	11	
4	DK nr 5 /al. Konstytucji 3 Maja/	23392	22760	-3	
5	DK nr 12 /ul. Szybowników/	16524	17320	5	0
6	DK nr 12 /wiadukt im. gen. Grot-Roweckiego /	29632	29884	1	
7	DK nr 12 /ul. Estkowskiego, ul. Unii Europejskiej/	22824	23752	4	
8	DK nr 12 /ul. Kąkolewska/	12148	11184	-8	

Sytuacja przedstawiona w obu mapach akustycznych aktualnie uległa istotnej zmianie wskutek wprowadzenia dużej części ruchu tranzytowego poza granice administracyjne Leszna w związku z otwarciem w dniu 9 listopada 2018 r. obwodnicy miasta w ciągu drogi ekspresowej S-5 tj. odcinka Radomicko – Leszno Południe (por. rozdział 11). Ilościowa analiza zarówno zmniejszenia natężenia ruchu w ciągu analizowanych w opracowaniu odcinków dróg krajowych nr 5 i 12 jak i jego wpływu na klimat akustyczny możliwa będzie po realizacji Generalnego Pomiaru Ruchu w 2020 roku i towarzyszących mu Generalnych Pomiarach Hałasu, co będzie przedmiotem analizy zawartej w kolejnej rundzie map akustycznych, której termin realizacji przypada do 1 stycznia 2022 r.

10. Analiza dokumentów potencjalnie lub faktycznie wpływających na realizację programu

Niniejszy Program ochrony środowiska przed hałasem opracowany został z wykorzystaniem szeregu materiałów, dokumentów i publikacji, określających założenia i uwarunkowania polityki kształtowania klimatu akustycznego. Poniżej przedstawiono syntetyczną analizę głównych tez przedmiotowych opracowań, wpływających na kształt i zakres aktualizacji Programu.

10.1. Polityki, strategie, plany i programy

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (zwana dalej SOR lub Strategią), przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.³, jest podstawowym opracowaniem o charakterze strategicznym w skali całego kraju. Dokument ten stanowi aktualizację uchwalonej w 2012 roku *Strategii Rozwoju Kraju 2020*⁴. W SOR określono najważniejsze cele na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, przedstawione w perspektywie średnio- i długookresowej, a także zidentyfikowano główne wyzwania oraz zagrożenia, stojące na przeszkodzie do wypełnienia założeń Strategii. Dokument ten powstał w powiązaniu z innymi, uchwalanymi dotychczas opracowaniami strategicznymi o znaczeniu międzynarodowym i krajowym.

Przywoływane w SOR treści odnoszą się do wszystkich kluczowych obszarów z zakresu funkcjonowania państwa, którym wytyczane są podstawowe kierunki działań. Do najważniejszych celów wyznaczonych do osiągnięcia w ramach Strategii należą:

- Konsekwentne zwiększanie zamożności społeczeństwa poprzez wzrost dochodów obywateli, przy jednoczesnym zachowaniu stabilnego rozwoju państwa,
- Zbudowanie silnej i innowacyjnej gospodarki Polski, celem zachowania długotrwałego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia jej konkurencyjności,
- Zrównoważony rozwój z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych i terytorialnych,
- Unowocześnienie struktur państwowych i instytucji publicznych, usprawnienie procesów legislacyjnych i administracyjnych.

Jak zostało wskazane w SOR, osiągnięcie ww. nadrzędnych celów możliwe będzie przy jednoczesnym podjęciu niezbędnych działań na różnych płaszczyznach. Jednym z wymienionych w tym kontekście działań jest odpowiednie gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego

---

³ Uchwała Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260)

⁴ Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020 (M.P. 2012 poz. 882)

oraz dbałość o jego ochronę. W szczegółowym ujęciu tego zagadnienia, w Strategii wskazuje się zanieczyszczenie hałasem jako jeden z elementów determinujących jakość życia społeczeństwa, podkreślając znaczenie podejmowania działań w celu jego ograniczenia. Zwrócono także uwagę na niekorzystny trend, związany ze wzrostem na przestrzeni lat oddziaływania akustycznego ze źródeł takich jak transport drogowy czy lotniczy. W dokumencie przedstawiony został zakres działań na rzecz ochrony środowiska przed hałasem z obszaru rozwiązań organizacyjnych i legislacyjnych, takich jak prace nad określeniem racjonalnych standardów jakości środowiska w dziedzinie akustyki, uproszczenie procedur postępowań administracyjnych z zakresu emisji hałasu przez instalacje, czy też rozwój kadry eksperckiej wyspecjalizowanej w ochronie środowiska przed hałasem.

Z punktu widzenia niniejszego Programu, istotny aspekt stanowią zapisy SOR odnoszące się do rozwoju poszczególnych gałęzi transportu w Polsce. W dokumencie zwrócono uwagę na olbrzymi przyrost liczby samochodów na przestrzeni ostatnich lat, a także na znacznie mniejszy, w stosunku do przewozów drogowych, udział pozostałych form transportu lądowego (kolei i żeglugi śródlądowej) w całkowitym rynku przewozu ładunków. W tym kontekście zwrócono uwagę na konieczność podjęcia działań związanych z poprawą jakości infrastruktury kolejowej i rzecznej, a także wzajemną integracją poszczególnych środków transportu. W Strategii przedstawiono także koncepcję rozbudowy krajowej sieci połączeń drogowych, opartej na autostradach i drogach ekspresowych, która, w połączeniu z budową obwodnic miast w ciągu istniejących dróg krajowych, umożliwi wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszarów silnie zurbanizowanych. Jako kluczowy dokument w tym kontekście przywołany został *Program budowy dróg krajowych na lata 2014 – 2023 (z perspektywą do 2025 r.)*. Dodatkowo, podkreślone zostało znaczenie prowadzenia nowych inwestycji infrastrukturalnych w zgodzie z procedurami krajowymi z zakresu oddziaływania na środowisko.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020

Dokument „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020” został przyjęty uchwałą nr XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. Dokument ten stanowi aktualizację „Strategii rozwoju...” przyjętej uchwałą nr XLII/692A/05 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2005 roku.

Spośród celów strategicznych wyżej wymienionego dokumentu, istotnymi z punktu widzenia POH ma cel strategiczny „2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami”, do którego osiągnięcia wyróżnia się między innymi następujące działania:

- edukacja i kształtowanie postaw ekologicznych,
- promocja technologii eliminujących lub ograniczających hałas, gdzie jest on ponadnormatywny,
- monitorowanie środowiska akustycznego oraz stworzenie mapy akustycznej województwa,

- uwzględnianie aspektów akustycznych w planach przestrzennych oraz w decyzjach lokalizacyjnych,
- doskonalenie oraz wprowadzanie nowych, innowacyjnych metod oceny stanu środowiska.

10.2. Program ochrony środowiska dla miasta Leszna na lata 2015 – 2018 z perspektywą do 2022 r.

W programie ochrony środowiska dla miasta Leszna, ochrona przed hałasem komunikacyjnym wskazana została jako drugi priorytet ekologiczny w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska w Lesznie zaraz po redukcji niskiej emisji i emisji komunikacyjnej. W zakresie identyfikacji obszarów narażonych i planowanych działań naprawczych, autorzy opracowania, powołują się na ustalenia zawarte w „Programie ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna” z 2013 roku, które szczegółowo omówione zostały w rozdziale 8.

10.3. Przepisy prawa, w tym prawa miejscowego, wpływające na stan akustyczny środowiska

Na terenach wzdłuż analizowanych odcinków dróg miasta Leszno uchwalonych jest ponad 40 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których wykaz przedstawiono w formie tabelarycznej w rozdziale 4.4. MPZP w sposób istotny wpływają na kształtowanie klimatu akustycznego miasta poprzez określenie:

- przeznaczenia terenów oraz przebiegów linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu, jak również zasad zagospodarowania,
- zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- zasad kształtowania zabudowy (m.in. maksymalną wysokość zabudowy, minimalną liczbę miejsc parkingowych i sposób realizacji, linii zabudowy),
- szczegółowych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazów zabudowy.

Zgodnie z ustawą POŚ, przy sporządzaniu MPZP różnicuje się tereny o odmiennych funkcjach lub zasadach zagospodarowania. Następnie wskazuje się, które z nich należą do poszczególnych rodzajów terenów, dla których (w drodze rozporządzenia) określono dopuszczalne poziomy hałasu.

Podczas określania funkcji terenu w MPZP, należy dokładnie przeanalizować możliwość wystąpienia konfliktów związanych z różnymi standardami akustycznymi dla terenów o różnym przeznaczeniu i nie dopuszczać do powstawania zabudowy chronionej na terenach będących w zasięgu oddziaływania źródeł hałasu.

10.4. Dokumenty i materiały wykorzystane dla potrzeb postępowań administracyjnych prowadzonych w stosunku do podmiotów korzystających ze środowiska, których działalność ma negatywny wpływ na stan akustyczny środowiska

Obowiązujące przepisy prawa kreują narzędzia pozwalające właściwym organom na podjęcie działań zapobiegających negatywnemu wpływowi na stan akustyczny środowiska. Organy te, w przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań, mogą reagować zarówno na wczesnym etapie projektowania przedsięwzięć, jak i na etapie eksploatacji.

Instrumentem prawnym pozwalającym na zapewnienie emisji hałasu na poziomie wartości dopuszczalnych przed rozpoczęciem eksploatacji przedsięwzięcia jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach. Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane m.in. dla przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko. Lista decyzji, których uzyskanie musi być poprzedzone wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest przedstawiona w art. 72 ust. 1 i 1 a ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć wymienionych w art. 75 ust. 1. pkt 1 ww. ustawy, zlokalizowanych na obszarze województwa wielkopolskiego jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu. W szczególnych sytuacjach, jednostką uprawnioną do wydania ww. decyzji jest Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu (w przypadku zmiany lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, na użytek rolny) oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta – w przypadku pozostałych przedsięwzięć. W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określa się wymagania dotyczące ochrony środowiska, w tym zapewnienia emisji hałasu do środowiska na poziomie wartości dopuszczalnych, konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1, w szczególności w projekcie budowlanym.

W przypadku podmiotów korzystających ze środowiska, których działalność ma negatywny wpływ na stan akustyczny środowiska, instrumentami prawnymi wykorzystywanymi w postępowaniach w stosunku do tych podmiotów, są:

- analiza porealizacyjna,
- przegląd ekologiczny,
- obszar ograniczonego użytkowania,
- decyzje podejmowane na mocy art. 362 ustawy POŚ.

Analiza porealizacyjna jest opracowaniem, którego obowiązek wykonania może zostać określony w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wydawanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Analizę porealizacyjną sporządza się zgodnie z wytycznymi zawartymi w przedłożonej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (zakres, termin sporządzenia itp.).

Celem analizy porealizacyjnej jest porównanie ustaleń zawartych w raporcie o oddziaływaniu na środowisko oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia. Z analizy porealizacyjnej może wynikać potrzeba budowy nowych lub dodatkowych urządzeń ograniczających emisję hałasu lub konieczność ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Analizę przedkłada się organowi wydającemu decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, który po analizie przekazuje ją do właściwego organu ochrony środowiska.

Innym instrumentem prawnym, który może być stosowany w przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu na stan akustyczny środowiska, jest przegląd ekologiczny (art. 237 – 242 POŚ). Na negatywne oddziaływanie mogą wskazywać wyniki np. pomiarów hałasu. Przegląd ekologiczny zawiera między innymi opis działań mających na celu zapobieganie i ograniczanie oddziaływania na środowisko. W myśl art. 135 ustawy POŚ, jeżeli z przeglądu ekologicznego, z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu, to dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, trasy komunikacyjnej, lotniska, linii i stacji elektroenergetycznej oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej i radiolokacyjnej tworzy się obszar ograniczonego użytkowania (OOU).

Właściwy organ ochrony środowiska tworząc OOU określa jego granice, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów wynikające z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub analizy porealizacyjnej albo przeglądu ekologicznego. Utworzenie OOU jest równoznaczne ze zgodą na wystąpienie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku także na terenach, do których Zarządzający drogą nie posiada tytułu prawnego, a które znalazły się w granicach obszaru. W takim przypadku ochrona akustyczna polega na zapewnieniu komfortu akustycznego w pomieszczeniach chronionych w budynkach zlokalizowanych w obrębie OOU, według odrębnych przepisów z zakresu akustyki budowlanej.

W zależności od rodzaju i charakteru czynnika, którego oddziaływanie wykracza poza teren instalacji, na terenie OOU określa się ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagań technicznych dotyczących budynków oraz sposobów korzystania z terenów i ze środowiska (ograniczenia te mogą dotyczyć np. lokalizowania określonych typów budynków, takich jak szkoły czy szpitale, a także zmiany przeznaczenia istniejących już budynków na szkoły, przedszkola itp.). Wszystkie ograniczenia oraz wymagania powinny wynikać z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, analizy porealizacyjnej lub przeglądu ekologicznego. Nieruchomości położone na terenie obszaru ograniczonego użytkowania obciążone są negatywnym oddziaływaniem oraz ograniczeniem praw związanych z wykonywaniem prawa własności.

W przypadku przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi krajowej obszar ograniczonego użytkowania wyznacza się na podstawie analizy porealizacyjnej. Wówczas w zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej nakłada się obowiązek sporządzenia analizy porealizacyjnej po upływie 1 roku od dnia oddania obiektu do użytkowania i jej przedstawienia w terminie 18 miesięcy od dnia oddania do użytkowania (art. 135 ust. 5 ustawy POŚ).

Jeżeli już w trakcie przygotowywania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko można przypuszczać, że zachodzić będzie konieczność utworzenia OOU, należy przedstawić jego zasięg i podać dokładne granice. Zgodnie z art. 135 ust. 3b ustawy POŚ, w przypadku przedsięwzięć polegających na budowie drogi krajowej nie jest to wymagane, niemniej jednak założenia te powinny zostać zaprezentowane w formie graficznej na mapie ewidencyjnej z zaznaczeniem budynków, które znajdują się w przewidywanym obszarze. W raporcie powinny się również znaleźć wyraźne stwierdzenia dotyczące zakresu analizy porealizacyjnej ze wskazaniem parametrów, jakie należy kontrolować oraz charakterystycznych miejsc i terminów, w których powinny być dokonywane pomiary lub pobory próbek.

Zgodnie z art. 362 ustawy POŚ, organ ochrony środowiska może nałożyć, w drodze decyzji na podmiot korzystający ze środowiska, obowiązek ograniczenia emisji hałasu oraz określić czynności zmierzające do jego ograniczenia i termin wykonania obowiązku.

10.5. Przepisy dotyczące emisji hałasu z instalacji i urządzeń, w tym pojazdów, których funkcjonowanie ma negatywny wpływ na stan akustyczny środowiska

Dla instalacji, urządzeń oraz pojazdów, które mogą negatywnie wpłynąć na klimat akustyczny, zastosowanie mają następujące przepisy prawne:

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska.

Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 9 ustawy o systemie oceny zgodności. Rozporządzenie określa rodzaje urządzeń podlegających ograniczeniu emisji hałasu, wartości dopuszczalne gwarantowanego poziomu mocy akustycznej urządzeń, co oznacza, że wielkość mocy akustycznej określona w dokumentacji technicznej nie została przekroczona, rodzaje urządzeń podlegających tylko oznaczeniu gwarantowanego poziomu mocy akustycznej, metody pomiaru hałasu emitowanego przez urządzenia.

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia.

Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 66 ust. 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Rozporządzenie to określa dopuszczalne poziomy hałas na zewnątrz pojazdu podczas postoju mierzone w odległości 0,5 m.

- Rozporządzenie Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (tekst jednolity: Dz. U. 2015 poz. 776 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie określa sposób realizacji badania technicznego pojazdów, w szczególności okoliczności i sposób realizacji pomiaru poziomu hałasu zewnętrznego pojazdów.

10.6. Podsumowanie analizy dokumentów

Przytoczone wyżej strategie, plany, programy i studia dowodzą w swych ustaleniach, iż ponadnormatywne oddziaływanie hałasu stawiane jest wśród najważniejszych obecnie problemów ekologicznych, mających ważne znaczenie dla funkcjonowania środowiska oraz zdrowia i jakości życia ludzi. Problem ten dotyczy zwłaszcza hałasu drogowego. Oprócz standardowych rozwiązań ograniczających emisję hałasu takich jak ekrany akustyczne i ciche nawierzchnie, w dokumentach powyższych zwraca się dużą uwagę na konieczność odpowiedniego planowania przestrzennego, m.in. poprzez odpowiednio dalekie sytuowanie zabudowy chronionej akustycznie od źródeł hałasu. Błędy planistyczne są częstym powodem występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu przy zabudowie chronionej, dlatego konieczne jest tworzenie MPZP uwzględniających podział terenów na odpowiednie strefy pod kątem ochrony przed hałasem oraz opiniowanie SUiKZP w zakresie ochrony środowiska. Dodatkowo zwraca się uwagę na konieczność monitorowania stanu akustycznego środowiska oraz wydawanie decyzji administracyjnych w związku ze stwierdzeniem przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

11. Podstawowe kierunki i zakres działań służących obniżeniu poziomu hałasu

W odniesieniu do oceny realizacji zadań wynikających z poprzedniego Programu ochrony przed hałasem (POH 2015) należy stwierdzić, że w obszarze opracowania zaszyły istotne zmiany w zakresie hałasu drogowego wynikającego z eksploatacji dróg krajowych nr 5 i 12 w granicach administracyjnych Leszna, które wskazują na nieaktualność wyników prezentowanych w Mapie 2017. Jest to przede wszystkim fakt, otwarcia w dniu 9 listopada 2018 r.⁵ obwodnicy Leszna w ciągu drogi ekspresowej S-5 tj. odcinka Radomicko – Leszno Południe (por. Rys. 27). W związku z powyższym, należy przypuszczać, że cały ruch tranzytowy odbywający się dotychczas drogą krajową nr 5 przeniesiony został poza granice miasta Leszna. Nie bez znaczenia pozostaje również otwarcie obwodnicy dla ruchu pojazdów na drodze krajowej nr 12. Należy przypuszczać, że ruch tranzytowy od strony Poznania (DK5) i Wrocławia (DK5) w kierunku Głogowa (DK12) także odbywa się aktualnie poza granicami miasta. Prawdopodobnie brak istotnych zmian w natężeniu ruchu występuje wyłącznie we wschodniej części drogi krajowej nr 12, tj. od skrzyżowania z drogą krajową nr 5 do wschodniej granicy miasta (tj. ciąg ulic E. Estkowskiego, Unii Europejskiej i Kąkolewskiej). Także ruch lokalny, rozpoczynający się lub kończący w granicach miasta uległ istotnym zmianom po otwarciu drogi S-5. Kierowcy do wyboru mają aktualnie 4 węzły pozwalające im skorzystać z drogi ekspresowej, będącej znacznie bardziej korzystną alternatywą w stosunku do DK5 i DK12 nie tylko ze względu na skrócenie czasu podróży ale i lepsze parametry techniczne. Są to:

- węzeł Lipno,
- węzeł Święciechowa,
- węzeł Leszno Zachód,
- węzeł Leszno Południe.

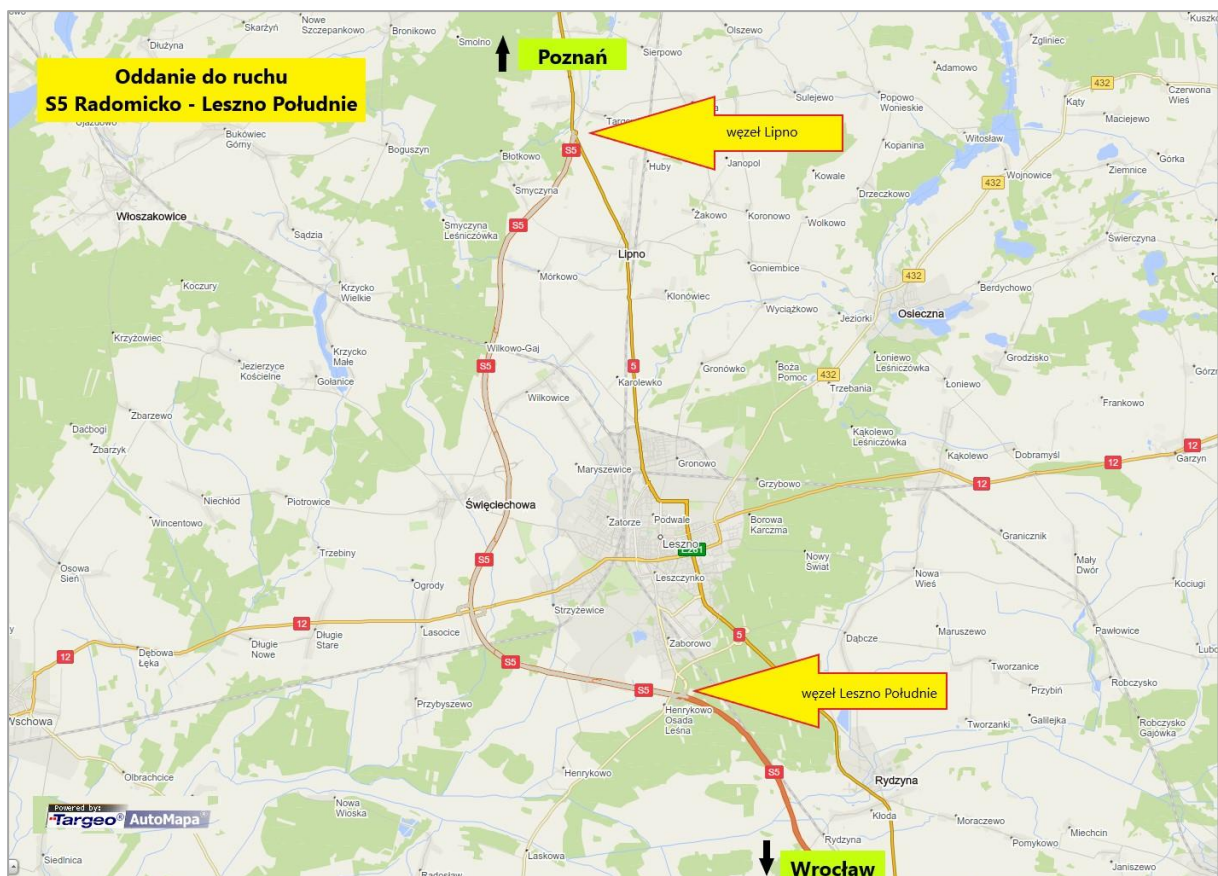
W związku z powyższym, bezzasadne pozostaje odnoszenie się w niniejszym Programie do wszystkich zidentyfikowanych w oparciu o Mapę 2017 obszarów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem drogowym wokół przedmiotowych odcinków DK5 i DK12. W związku z zaistniałymi zmianami w układzie komunikacyjnym dróg krajowych, należy przypuszczać, że dla zdecydowanej większości obszarów zagrożonych w diametralny sposób obniżyła się emisja hałasu wskutek nie tylko zmniejszenia się natężenia ruchu pojazdów, ale także zmiany struktury ruchu (zdecydowane zmniejszenie udziału pojazdów ciężkich) czy ogólnego uspokojenia ruchu. Zmiany te trudno przewidzieć, bez rzetelnej i kompleksowej analizy ruchu w obszarze przedmiotowych odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12. Taka analiza możliwa będzie po realizacji w 2020 r. Generalnego Pomiaru Ruchu wraz z Generalnym Pomiarciem Hałasu, które staną się podstawą opracowania kolejnej mapy akustycznej

---

⁵ Za komunikatem GDDKiA zamieszczonym na stronie: <https://www.gddkia.gov.pl/pl/a/31406/Przyblizamy-Poznan-do-Wroclawia>; dostęp w dniu 28.11.2018

w terminie do 1 stycznia 2022 r. Stąd też podstawowym zadaniem formułowanym w niniejszym Programie jest bieżące reagowanie na skargi mieszkańców i w razie konieczności realizacja monitoringu akustycznego. Kompleksowa ocena klimatu akustycznego wokół dotychczasowych dróg krajowych nr 5 i 12 na terenie miasta Leszna, która pozwoli ocenić aktualny stopień narażenia obszaru opracowania na hałas drogowy oraz zidentyfikować obszary zagrożone przeprowadzona zostanie w ramach kolejnej mapy akustycznej. Proponuje się, aby w ramach jej opracowania przeprowadzono pomiary akustyczne w tych samych punktach pomiarowych w jakich zrealizowano pomiary wykorzystane do kalibracji Mapy 2017 (zestawione w Tab. 22). Pozwoli to na jednoznaczne zobrazowanie zmian jakie dokonały się zarówno w obciążeniu przedmiotowych odcinków dróg, jak również w ich oddziaływaniu akustycznym. Pomiary akustyczne w przedstawionych punktach pomiarowych mogą być zrealizowane także w ramach Generalnego Pomiaru Hałasu w 2020 r.

Warto również zauważyć, że pomiary akustyczne realizowane w otoczeniu DK12 powinny być zrealizowane z uwzględnieniem harmonogramu prac związanych z przebudową DK12 (co szczegółowo opisano poniżej), tak aby prace te wraz z czasowymi ograniczeniami ruchu i objazdami nie wpływały na uzyskane wyniki pomiarów.

Rys. 27. Obwodnica Leszna w ciągu drogi ekspresowej S-5 (źródło: <https://www.gddkia.gov.pl>)

Tab. 22. Proponowana lokalizacja punktów pomiarowych hałasu drogowego w otoczeniu odcinków dróg krajowych nr 5 i 12 na terenie miasta Leszna objętych zakresem Programu

Lp.	Nazwa drogi	Nazwa odcinka	Lokalizacja/Adres punktu pomiarowego
1	DK nr 5	ul. Poznańska, na wysokości posesji przy ul. Chocimskiej 16-42)	51° 52' 02.50" N 16° 36' 01.88" E
2	DK nr 5	Al. Konstytucji 3 Maja, w rejonie Zakładu Poligraficznego HAF	51° 50' 44.71" N 16° 35' 30.77" E
3	DK nr 5	Al. Konstytucji 3 Maja, w rejonie wjazdu na parking pomiędzy Zamenhoffa 73-75 a Netto	51° 50' 05.83" N 16° 35' 47.46" E
4	DK nr 5	Al. Konstytucji 3 Maja, w rejonie ul. Rejtana 55-53	51° 49' 38.96" N 16° 36' 06.66" E
5	DK nr 12	ul. Szybowników 147	51° 50' 03.64" N 16° 32' 39.21" E
6	DK nr 12	ul. Szybowników 71	51° 50' 16,69" N 16° 33' 13,73" E
7	DK nr 12	Al. Jana Pawła II nr 21	51° 50' 24.88" N 16° 34' 40.64" E
8	DK nr 12	ul. Estkowskiego pomiędzy ul. Bułgarską a ul. Kubańską, przed budynkiem nr 36-42	51° 50' 37.03" N 16° 36' 01.88"E
9	DK nr 12	ul. Kąkolewska 16	51° 50' 59.45" N 16° 36' 16.86" E

W przypadku drogi krajowej nr 12 w jej wschodniej części (tj. od skrzyżowania z drogą krajową nr 5 do wschodniej granicy miasta (tj. ciąg ulic E. Estkowskiego, Unii Europejskiej i Kąkolewskiej), gdzie wpływ otwarcia obwodnicy Leszna w ciągu S-5 może być nieznaczny, należy podkreślić fakt rozpoczęcia w 2018 roku realizacji zadania polegającego na przebudowie drogi krajowej nr 12 w granicach miasta Leszna. W ramach tego zadania, zgodnie z informacjami zawartymi w „Programie Funkcjonalno-Użytkowym”⁶ oraz „Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”⁷ zaplanowane jest zastosowanie rozwiązań mających na celu redukcję oddziaływania akustycznego w postaci:

- wymiany nawierzchni drogi z zastosowaniem cichej nawierzchni w postaci SMA 0/8,
- likwidacji nierówności,
- budowy rond,
- zmiany organizacji ruchu poprzez wykonanie dodatkowych pasów ruchu,
- obniżenia prędkości poruszających się po drodze pojazdów.

Są to działania zgodne z zapisami POH 2015 i w sposób istotny mogą przyczynić się do niwelacji niewielkich przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu drogowego jakie w otoczeniu tej części drogi krajowej nr 12 zostały uwidocznione w Mapie 2017 r. (por. Rys. 28 oraz 29).

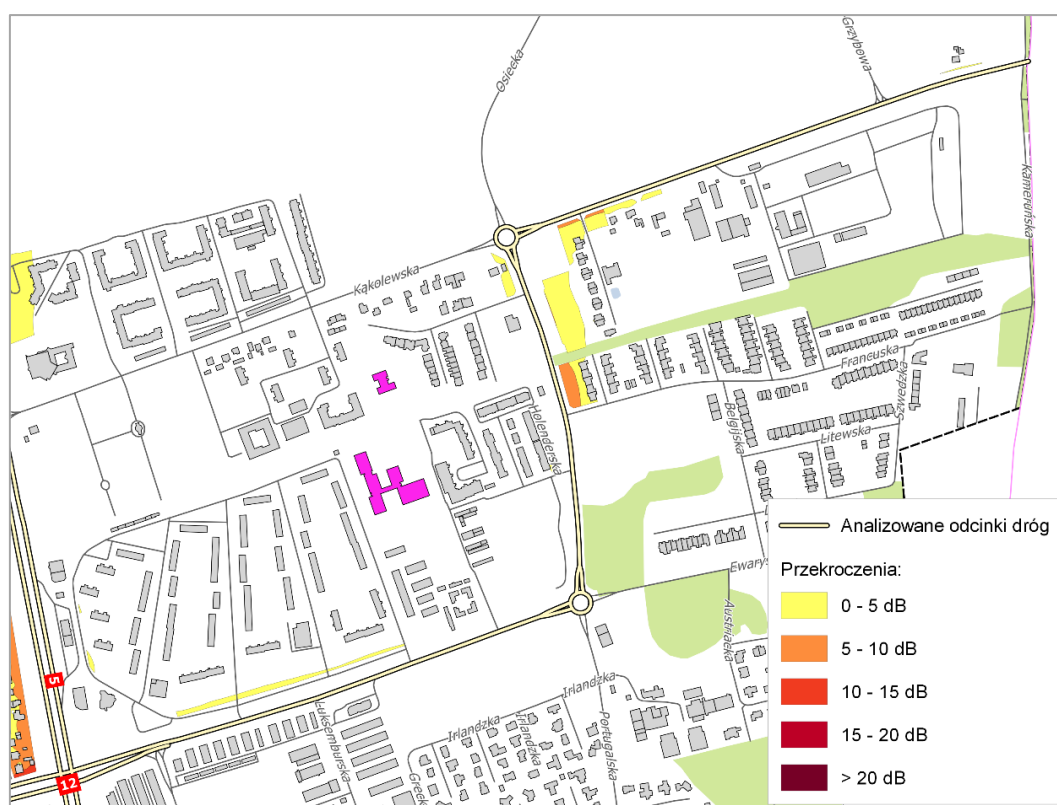
⁶ „Program Funkcjonalno-Użytkowy. Przebudowa drogi krajowej nr 12 w granicach miasta Leszna” Pracownia Projektowa ARCHIDROG, Poznań, marzec 2016.

⁷ „Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na przebudowie drogi krajowej nr 12 w granicach miasta Leszna” Prezydenta Miasta Leszna z dnia 17 marca 2016 r. sygnatura GK-O.6220.14.2015).

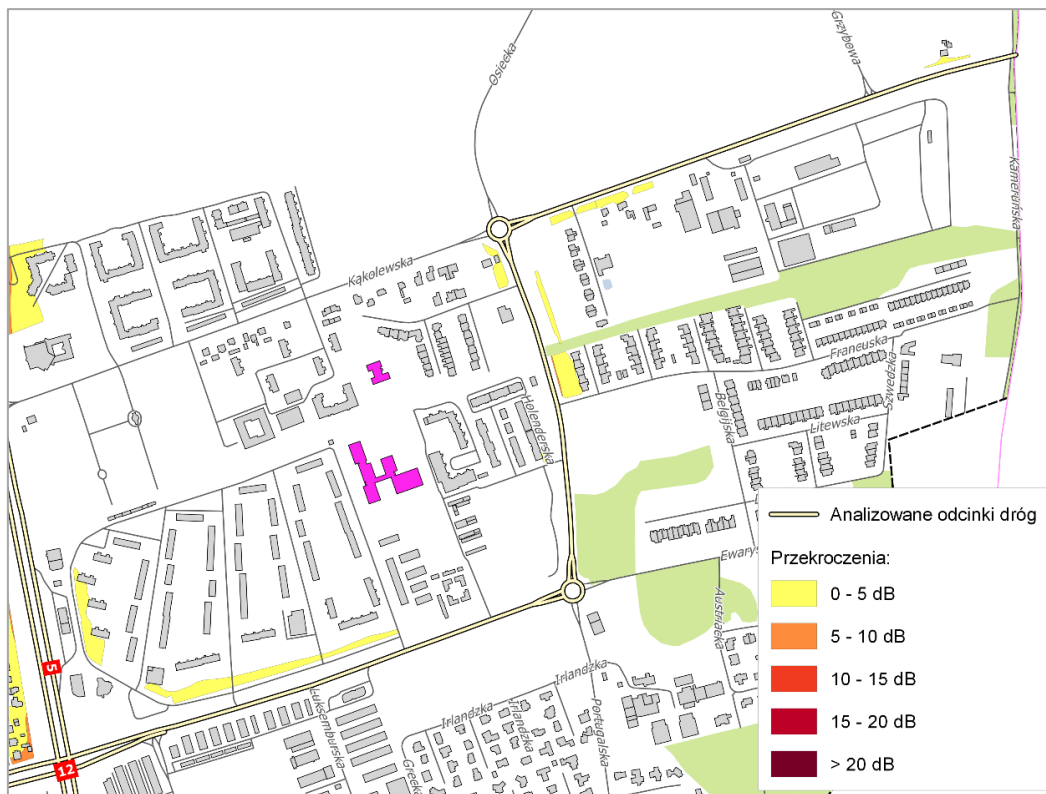
Na podstawie analizy wyników Mapy 2017, w niniejszym Programie wskazuje się działanie polegające na **przeprowadzeniu weryfikacyjnych pomiarów akustycznych** dla terenów wokół drogi krajowej nr 12 (ciąg komunikacyjny: ul. Szybowników, wiadukt im. gen. Grota-Roweckiego, Aleje Jana Pawła II, ul. E. Estkowskiego, ul. Unii Europejskiej i ul. Kąkolewskiej). Pomiary akustyczne wykonywane powinny objąć przede wszystkim tereny:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Francuskiej 1 ÷ 9,
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Kąkolewskiej 15,
- zabudowy mieszkaniowo-usługowej przy ul. Kąkolewskiej 13, 17 ÷ 19, 25,
- a także budynek wielorodzinny przy ul. Leszczyńskich 42 i 42A, gdzie odnotowano skargi mieszkańców,

co pozwoli na weryfikację skuteczności podjętych w ramach przebudowy działań.

Rys. 28. Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_{DWN} dla obszaru wokół wschodniego odcinka drogi krajowej nr 12

Rys. 29. Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_N dla obszaru wokół wschodniego odcinka drogi krajowej nr 12

11.1. Monitorowanie stanu środowiska

Powołując się na ustalenia dokumentów strategicznych, przytoczonych w rozdziale 10, w ramach niniejszego POH proponuje się **przewodzenie okresowego, całodobowego monitoringu hałasu** w otoczeniu objętych Programem dróg krajowych w obrębie miasta Leszna. Konieczność i zakres realizacji monitoringu hałasu (dokładną lokalizację punktów pomiarowych) proponuje się ustalić w oparciu o wyniki kolejnej mapy akustycznej, która zidentyfikuje obszary rzeczywiście zagrożone hałasem w aktualnym stanie, tj. po otwarciu obwodnicy miasta w ciągu drogi S-5. Przy wyznaczaniu punktów pomiarowych należy uwzględnić również miejsca występowania skarg mieszkańców.

Z uwagi na nadrzędny cel, w postaci oceny trendów zmian klimatu akustycznego na terenie miasta Leszna, sugeruje się wykonanie pomiarów akustycznych w ramach prac nad kolejnym wydaniem Mapy akustycznej. Ponadto, z powodu aktualnie realizowanych oraz przyszłych inwestycji drogowych w Lesznie, w przypadku prowadzenia prac modernizacyjnych w ciągu określonych dróg należy odstąpić od wykonywania pomiarów w rejonie tych odcinków do czasu zakończeniu wszystkich robót. Pomiar hałasu drogowego powinny być prowadzone przez laboratorium akredytowane, zgodnie z wymaganiami właściwego rozporządzenia Ministra Środowiska. Ze względu na szersze wymagania, odpowiadające celom wskazanego w tym Programie monitoringu, dodatkowo przy pomiarach należy uwzględniać aktualne wytyczne GDDKiA w tym zakresie, zawarte w metodyce wykonywania Generalnych Pomiarów Hałasu, realizowanych co 5 lat.

11.2. Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnych prędkości ruchu

Jak wykazano w rozdziale 7.1.1.2, zmniejszenie prędkości jazdy oraz uspokojenie potoków ruchu, z wykorzystaniem odpowiednich metod, umożliwi redukcję hałasu pochodzącego z drogi rzędu kilku decybeli. Z tego powodu, a także na bazie ustaleń zawartych w poprzedniej edycji Programu z 2015 roku, również w niniejszym POH zaproponowane zostały działania z tego obszaru. W zakresie egzekwowania dopuszczalnych prędkości ruchu, z nadrzędnym celem w postaci poprawy klimatu akustycznego miasta Leszna, proponuje się następujące działania:

- Zastosowanie w wybranych lokalizacjach wyraźnego oznakowania ograniczenia prędkości w postaci znaków poziomych na nawierzchni ulic, zawierających informację o obowiązującej dopuszczalnej prędkości jazdy w danym miejscu,
- Zastosowanie w wybranych lokalizacjach wyraźnego oznakowania ograniczenia prędkości w postaci znaków pionowych z podświetleniem, zawierających informację o obowiązującej dopuszczalnej prędkości jazdy w danym miejscu, celem przeciwdziałania przekroczeń w porze nocnej,
- Zastosowanie w wybranych lokalizacjach radaru z wyświetleniem prędkości poruszających się po drodze pojazdów wraz z obowiązującym w danym miejscu ograniczeniem,
- Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa, prowadzących do zwiększenia świadomości mieszkańców Leszna w zakresie ich wpływu na klimat akustyczny panujący w mieście. Lista zagadnień w tym obszarze przedstawiona została w rozdziale 7.2.2.

Ostateczny wybór lokalizacji i metod egzekwowania dopuszczalnych prędkości jazdy pozostawia się zarządzającemu drogą w oparciu o wyniki przeglądu ekologicznego, a zwłaszcza zidentyfikowanych obszarów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem. Sposób realizacji i szczegółowa lokalizacja działań z zakresu egzekwowania dopuszczalnych prędkości ruchu pojazdów powinna być uzgodniona z Komisją Bezpieczeństwa i Organizacji Ruchu Drogowego powołaną przez Prezydenta Miasta Leszna, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W stosunku do poprzedniego wydania Programu z 2015 roku, mając na uwadze argumenty przytoczone w rozdziale 7.1.1.2 oraz jednoznaczny cel w postaci zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nie wskazuje się w niniejszym POH prowadzenia kontroli dopuszczalnej prędkości przez Policję jako działania o charakterze przeciwhałasowym.

11.3. Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnego poziomu hałasu zewnętrznego pojazdów

W ramach kontroli i zaleceń pokontrolnych Starosta Powiatu, sprawujący zgodnie z art. 83b uchwały z dnia 20 czerwca 1997 r. *Prawo o ruchu drogowym* (tekst jednolity: Dz.U. 2018 poz. 1990 t.j.) nadzór nad stacjami kontroli pojazdów, szczególną uwagę powinien przywiązywać do rzetelnej kontroli pojazdów w zakresie poziomu hałasu zewnętrznego, która opierać powinna się o pomiar

miernikiem poziomu dźwięku (II etap kontroli) nie tylko w sytuacjach opisanych w § 2.2 dział III załącznik nr 1 rozporządzenia Ministra Transportu Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (tekst jednolity: Dz. U. 2015 poz. 776 z późniejszymi zmianami):

- zauważalne nieszczelności układu wydechowego,
- niekompletność układu wydechowego,
- uszkodzenia mechaniczne układu wydechowego mające wpływ na swobodny przepływ spalin,

ale również w okolicznościach opisanych w pkt 8.1 dział I i załącznik nr 1 ww. rozporządzenia, wśród których wymienić należy:

- ocena subiektywna diagnosty (hałas na granicy dopuszczalności),
- obłuzowanie, ryzyko odpadnięcia, uszkodzenie, niewłaściwe mocowanie, brak lub wyraźna przeróbka dowolnej części układu tłumienia hałasu w stopniu mającym niekorzystny wpływ na poziom hałasu.

11.4. Zmiana sposobu zagospodarowania terenów

Ze względu na występujące w pobliżu dróg przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku oraz trudności w realizacji skutecznych i racjonalnych pod względem kosztów metod redukcji hałasu samochodowego w warunkach ruchu miejskiego proponuje się w Programie podjęcie działania długofalowego, polegającego na określaniu przez właściwe organy dla terenów jeszcze niezagospodarowanych, położonych w strefie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wyznaczonej wzdłuż odcinków dróg objętych Programem, podczas uchwalania lub zmian planów zagospodarowania przestrzennego, przeznaczenia innego niż na tereny podlegające ochronie akustycznej w myśl rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku oraz uwzględnianiu ww. strefy podczas wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. W miarę możliwości, działanie to można rozszerzyć na tereny zagospodarowane, wymagające obecnie ochrony akustycznej w środowisku, poprzez zmianę sposobu zagospodarowania tych terenów na docelowo niewymagające ochrony akustycznej.

Strefa przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu została w tym Programie określona na podstawie Mapy 2017 i obejmuje pas terenu w otoczeniu dróg wyznaczony przez zasięg hałasu, uzyskany dla wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników poziomu dźwięku L_{DWN} i L_N . W praktyce, ww. strefę wyznaczają izoliny wskaźnika L_{DWN} o wartości równej 64 i 68 dB, dla których wykazano większe zasięgi hałasu. Zakres obszaru objętego proponowaną zmianą zagospodarowania przedstawiony został na mapie topograficznej w skali 1:10 000 w załączniku nr 1 (arkusze 1 ÷ 4) oraz w formie elektronicznej (pliki SHP).

W zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zwraca się uwagę na zasadność zapewnienia właściwej izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych (okien i drzwi), w odniesieniu do faktycznego poziomu hałasu drogowego, w celu zapewnienia właściwego komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń dla budynków wymagających ochrony akustycznej, zlokalizowanych wewnątrz strefy ponadnormatywnego poziomu hałasu.

Ze względu na fakt, iż działanie to skierowane jest do organów administracji publicznej, nie zaś podmiotów korzystających ze środowiska, posiada ono charakter nieobligatoryjny, niemniej zwraca się uwagę na korzyści płynące z jego zainicjowania, tj. właściwe planowanie przestrzeni, uwzględniające potrzeby związane z ochroną środowiska, a w przyszłości także ograniczenie liczby postępowań administracyjnych wynikających z przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu powodowanego ruchem drogowym. Dodatkowo, należy podkreślić długofalową specyfikę przedmiotowego działania, bez wskazywania docelowego horyzontu czasowego jego realizacji.

11.5. Harmonogram realizacji działań proponowanych w Programie

Dla działań przedstawionych w rozdziale 11 ustala się perspektywę czasową ich realizacji. Z racji na różnorodny charakter, dla każdej z proponowanych czynności preferowane jest indywidualne podejście w kontekście terminu ich wykonania. Harmonogram realizacji poszczególnych zadań przedstawiony został w Tab. 23.

11.6. Skuteczność działań proponowanych w Programie

Z uwagi na brak jednoznacznych danych ilustrujących aktualny stan klimatu akustycznego terenów wokół dróg krajowych w obrębie Leszna, sformułowane w niniejszym Programie główne kierunki działań dotyczą przede wszystkim monitoringu oddziaływania akustycznego, który zobrazuje skuteczność zaistniałych zmian (wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza granice miasta w związku z otwarciem obwodnicy Leszna w ciągu drogi ekspresowej S-5) oraz tych będących w trakcie realizacji (przebudowa drogi krajowej nr 12 w granicach Leszna). Stąd też, na chwilę obecną, trudno jest dokonać rzetelnej oceny skuteczności tych działań. Taka ocena, wraz z graficzną ilustracją, możliwa będzie w kolejnej mapie akustycznej, której realizacja przypada na 2021 r.

Tab. 23. Harmonogram realizacji działań proponowanych w ramach Programu

Nazwa działania	Opis działania	Termin realizacji działania	Jednostka odpowiedzialna
Pomiary hałasu wraz z pomiarami ruchu na drogach krajowych DK5 i DK12 w granicach Leszna	Realizacja pomiarów akustycznych wraz z pomiarami aktualnego natężenia ruchu na odcinkach dróg krajowych w granicach Leszna objętych Mapą 2017 w celu ponownej oceny stopnia narażenia na hałas drogowy oraz identyfikacji obszarów zagrożonych w związku ze zmianami wynikającymi z oddania obwodnicy Leszna w ciągu drogi S-5.	Wykonanie pomiarów podczas opracowywania kolejnej edycji Mapy akustycznej	Zarządzający drogą
Realizacja działań remontowych związanych z trwającą przebudową DK12 w Lesznie	Realizacja trwającej przebudowy DK12 w granicach administracyjnych Leszna z uwzględnieniem planowanych rozwiązań zmniejszających emisję hałasu.	2019 ÷ 2020 r.	
Pomiary weryfikacyjne po przebudowie DK12 w Lesznie	Wykonanie pomiarów w miejscach zagrożonych hałasem drogowym w Mapie 2017 i występowania skarg mieszkańców, po zakończeniu przebudowy DK12.	2021 r. realizacja pomiarów powinna rozpocząć się po zakończeniu przebudowy drogi i likwidacji jakichkolwiek utrudnień w jej przebiegu; pomiary mogą być zrealizowane w ramach opracowania kolejnej mapy akustycznej	
Monitorowanie stanu środowiska	Monitoring hałasu w obszarach zagrożonych zidentyfikowanych w ramach kolejnej mapy akustycznej.	2021 – 2023 r. początek realizacji zadania uzależniony jest od realizacji kolejnej mapy akustycznej	
	Wykonanie pomiarów hałasu w miejscach występowania skarg mieszkańców po stwierdzeniu zasadności tych skarg w wyniku wizji lokalnej.	Zadanie ciągłe, bieżąca reakcja na skargi w całym okresie obowiązywania Programu.	
Remonty i modernizacje nawierzchni drogowych	Prowadzenie remontów i modernizacji nawierzchni, wynikających z realizowanych corocznych przeglądów stanu nawierzchni drogowej	2019 – 2023 r.	
Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnej prędkości ruchu	Zastosowania rozwiązań opisanych w rozdziale 7.1.1.2 w miejscach zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu drogowego wynikających z przeglądu ekologicznego oraz monitoringu	2019 – 2023 r.	
Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnego poziomu hałasu zewnętrznego pojazdów*	W ramach kontroli i zaleceń pokontrolnych Starosta Powiatu, sprawujący nadzór nad stacjami kontroli pojazdów, szczególną uwagę powinien przywiązywać do rzetelnej kontroli pojazdów w zakresie poziomu hałasu zewnętrznego.	Zadanie ciągłe, realizowane w całym okresie obowiązywania Programu.	Starosta Powiatu

Nazwa działania	Opis działania	Termin realizacji działania	Jednostka odpowiedzialna
Właściwe planowanie przestrzenne, uwzględniające ochronę przed hałasem*	Określanie dla terenów niezagospodarowanych w otoczeniu dróg krajowych, w trakcie sporządzania nowych MPZP, przeznaczenia innego sposobu zagospodarowania niż tereny podlegające ochronie akustycznej w myśl Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Działanie nieobligatoryjne, ze względu na skierowanie do organów administracji publicznej.	Nie wskazuje się docelowego horyzontu czasowego. Działanie długofalowe, do realizacji etapami, w ramach zmian lub tworzenia nowych MPZP.	Miasto Leszno
Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa*	Prowadzenie akcji edukacyjnych, prowadzących do zwiększenia świadomości mieszkańców Leszna w zakresie ich wpływu na klimat akustyczny panujący w mieście. Lista zagadnień w tym obszarze przedstawiona została w rozdziale 7.2.2	Nie wskazuje się docelowego horyzontu czasowego. Działanie długofalowe, do realizacji etapami.	

* Działanie proponowane do realizacji, posiadające charakter nieobligatoryjny ze względu na skierowanie do organów administracji publicznej

12. Koszty finansowe i źródła finansowania Programu

W ramach niniejszego Programu określone zostały koszty finansowania działań w nim przedstawionych na podstawie dostępnych danych katalogowych. Należy zaznaczyć, że na tym etapie precyzyjne określenie kosztów nie jest możliwe, stąd przywołane kwoty wprowadzenia działań Programu mają charakter orientacyjny. Realizacja Programu zostanie przeprowadzona głównie przy użyciu środków jednostek odpowiedzialnych za wdrożenie działań przedstawionych w Programie, które zostały wskazane w Tab. 23. Ze względu na charakter proponowanych działań, jako potencjalne źródła finansowania można rozważyć środki następujących funduszy ekologicznych:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020,
- Programu Infrastruktura i Środowisko.

Ponadto możliwe jest uzyskanie kredytów bankowych na preferencyjnych warunkach (Bank Ochrony Środowiska i inne banki komercyjne) oraz korzystanie ze środków Funduszy Europejskich.

Tab. 24. Harmonogram realizacji działań proponowanych w ramach Programu

Nazwa działania	Opis działania	Koszt realizacji	Źródło finansowania
Pomiary hałasu wraz z pomiarami ruchu na drogach krajowych DK5 i DK12 w granicach Leszna	Realizacja pomiarów akustycznych wraz z pomiarami aktualnego natężenia ruchu na odcinkach dróg krajowych w granicach Leszna objętych Mapą 2017 w celu ponownej oceny stopnia narażenia na hałas drogowy oraz identyfikacji obszarów zagrożonych w związku ze zmianami wynikającymi z oddania obwodnicy Leszna w ciągu drogi S-5.	Realizacja działania w ramach budżetu przewidzianego do opracowania Mapy akustycznej	środki własne zarządzającego drogą
Realizacja działań remontowych związanych z trwającą przebudową DK12 w Lesznie	Realizacja trwającej przebudowy DK12 w granicach administracyjnych Leszna z uwzględnieniem planowanych rozwiązań zmniejszających emisję hałasu.	realizacja w ramach budżetu przebudowy DK12	
Pomiary weryfikacyjne po przebudowie DK12 w Lesznie	Wykonanie pomiarów w miejscach zagrożonych hałasem drogowym w Mapie 2017 i występowania skarg mieszkańców, po zakończeniu przebudowy DK12.	7 500,00 ÷ 10 000,00 przy założeniu 5 punktów pomiarowych	
Monitorowanie stanu środowiska	Monitoring hałasu w obszarach zagrożonych zidentyfikowanych w ramach kolejnej mapy akustycznej.	koszt uzależniony od liczby punktów pomiarowych, a tym samym od wyników kolejnej mapy akustycznej; 1 500,00 ÷ 2 000,00 od punktu	
	Wykonanie pomiarów hałasu w miejscach występowania skarg mieszkańców po stwierdzeniu zasadności tych skarg w wyniku wizji lokalnej.	1 500,00 ÷ 2 000,00 od skargi	
Remonty i modernizacje nawierzchni drogowych	Prowadzenie remontów i modernizacji nawierzchni, wynikających z realizowanych corocznych przeglądów stanu nawierzchni drogowej	realizacja w ramach zadań własnych jednostki	
Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnej prędkości ruchu	Zastosowania rozwiązań opisanych w rozdziale 7.1.1.2 w miejscach zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu drogowego wynikających z przeglądu ekologicznego oraz monitoringu	koszt uzależniony od wyników przeglądu ekologicznego i monitoringu stanu środowiska	
Działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnego poziomu hałasu zewnętrznego pojazdów*	W ramach kontroli i zaleceń pokontrolnych Starosta Powiatu, sprawujący nadzór nad stacjami kontroli pojazdów, szczególną uwagę powinien przywiązywać do rzetelnej kontroli pojazdów w zakresie poziomu hałasu zewnętrznego.	realizacja w ramach zadań własnych jednostki	budżet starostwa
Właściwe planowanie przestrzenne, uwzględniające ochronę przed hałasem*	Określanie dla terenów niezagospodarowanych w otoczeniu dróg krajowych, w trakcie sporządzania nowych MPZP, przeznaczenia innego sposobu zagospodarowania niż tereny podlegające ochronie akustycznej w myśl Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Działanie nieobligatoryjne, ze względu na skierowanie do organów administracji publicznej.	realizacja w ramach zadań własnych miasta	budżet miasta Leszna
Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa*	Prowadzenie akcji edukacyjnych, prowadzących do zwiększenia świadomości mieszkańców Leszna w zakresie ich wpływu na klimat akustyczny panujący w mieście. Lista zagadnień w tym obszarze przedstawiona została w rozdziale 7.2.2	realizacja w ramach zadań własnych miasta	budżet miasta Leszna

* Działanie proponowane do realizacji, posiadające charakter nieobligatoryjny ze względu na skierowanie do organów administracji publicznej

13. Ograniczenia i obowiązki wynikające z realizacji Programu

13.1. Organy administracji

Organami administracji właściwymi w sprawach wydawania aktów prawa miejscowego są:

- rady gmin i powiatów,
- Sejmik Województwa Wielkopolskiego,
- Wojewoda Wielkopolski,

zaś nadzór w sprawie monitorowania realizacji Programu lub jego poszczególnych etapów sprawuje Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW). Proponowany sposób monitorowania realizacji programu został przedstawiony w rozdziale 13.2. Podmiotem korzystającym ze środowiska jest Zarządzający drogami w granicach miasta.

13.2. Monitorowanie realizacji Programu lub etapów Programu

Za koordynację i monitorowanie realizacji poszczególnych zadań określonych w niniejszym Programie odpowiadać będzie Marszałek Województwa Wielkopolskiego (MWW).

Przewiduje się następujące rodzaje działań monitorujących:

- monitorowanie zapisów DŚ zapewniających skuteczną ochronę środowiska przed hałasem inwestycji wymienionych w Programie,
- gromadzenie wyników badań porealizacyjnych, weryfikujących skuteczności działań ograniczających hałas w odniesieniu do inwestycji, o których jest mowa w niniejszym POH,
- gromadzenie wyników okresowego monitoringu hałasu drogowego,
- monitorowanie trendów zmian klimatu akustycznego przy drogach objętych Programem,
- monitorowanie realizacji działań POH poprzez dostarczanie corocznych sprawozdań przez Zarządzającego drogami do UMWW,
- dokonanie oceny końcowej z realizacji całego Programu – zawartej w następnym POH dla przedmiotowych odcinków dróg.

13.3. Obowiązki Zarządzającego drogami

Zgodnie z art. 139 ustawy *Prawo ochrony środowiska* zarządzający drogą, linią kolejową i tramwajową, lotniskiem oraz portem zobowiązany jest do przestrzegania wymogów ochrony środowiska. Do ich obowiązków należy:

- stosowanie zabezpieczeń akustycznych i właściwej organizacji ruchu w celu ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem hałasem (art. 173),

- obowiązek dotrzymania standardów jakości środowiska (art. 174),
- obowiązek prowadzenia okresowych lub ciągłych pomiarów wartości poziomu hałasu w środowisku (art. 175),
- obowiązek przedstawiania właściwemu organowi ochrony środowiska oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska wyników wykonanych pomiarów (art. 177 ust. 1).

Zarządzający drogą ma obowiązek sporządzania na potrzeby organu odpowiedzialnego za tworzenie POH rocznych raportów z realizacji Programu. Raport powinien być przekazany w wersji elektronicznej i papierowej do UMWW, w terminie do 31 marca każdego roku.

W przypadku realizowania działania objętego POH, dopuszcza się odstępstwo od działań przeciwhałasowych wskazanych w POH, pod warunkiem, że zastosowane rozwiązanie będzie przynajmniej równoważne, tzn. jego skuteczność nie będzie mniejsza od skuteczności działania wskazanego w niniejszym Programie.

Raport roczny sporządzany przez Zarządzającego przedmiotowymi drogami powinien zawierać:

- zestawienie zrealizowanych zadań w danym okresie,
- koszt tych działań lub całkowity koszt inwestycji, jeśli nie da się wydzielić nakładów poniesionych na ograniczenie hałasu,
- ocenę skuteczności działań, jeśli ocena taka będzie możliwa,
- analizę niezrealizowanych zadań lub odstępstwa od realizacji, wraz z podaniem przyczyn.

Sposób monitorowania realizacji Programu został przedstawiony poniżej w Tab. 25.

Poza ww. informacjami, raportowanymi wg wzoru z Tab. 25, zarządzający źródłem hałasu w sprawozdaniu rocznym powinien zawrzeć informację o:

- zgłoszonych skargach na hałas i podjętych w związku z tym działaniach,
- przeprowadzonych analizach porealizacyjnych i przeglądach ekologicznych, ze wskazaniem nazwy zadania, wniosków w zakresie oddziaływania akustycznego zawartych w tych analizach oraz miejscu przechowywania dokumentacji,
- przeprowadzonych pomiarach poziomu hałasu w środowisku, ze wskazaniem lokalizacji oraz miejscu przechowywania dokumentacji,
- nowych/zmienionych planach inwestycyjnych dotyczących obszaru objętego Programem, jeśli mogą potencjalnie wpływać na zmianę emisji hałasu,
- zmianach w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących obszaru objętego Programem.

Tab. 25. Wzór sprawozdania z realizacji POH

Lp.	Nazwa obszaru	Lokalizacja	Zakładane działania naprawcze	Zakładane koszty [mln zł]	Czy działania zostały zrealizowane (tak/nie)	Działania zrealizowane			Działania niezrealizowane				Uwagi	
						Termin zakończenia	Koszt zrealizowanych działań	Ocena skuteczności	Czy zadanie zostało rozpoczęte? /jeśli tak, podać zrealizowany zakres; jeśli nie, podać przyczynę/	Koszt zrealizowanych działań (jeśli dane są dostępne)	Koszt zrealizowanych działań w stosunku do całości kosztów [%]	Planowany termin realizacji zadania		
1														
2														
3														

14. Bibliografia

- [1] „Mapa akustyczna dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12 zlokalizowanych na terenie miasta Leszna, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie”, Lemitor Ochrona Środowiska Sp. z o.o., 2017
- [2] Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna, Lemitor Ochrona Środowiska Sp. z o. o., 2015
- [3] Plan Transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku, Poznań 2015
- [4] Good Practice Guide for Strategic Noise Mapping and the Production of Associated Data on Noise Exposure, version 2, European Commission Working Group Assessment of Exposure to Noise (WG-AEN), styczeń 2006,
- [5] R. Makarewicz, „Hałas w Środowisku”, OWN Poznań, 1996,
- [6] „Katalog cen jednostkowych robót i obiektów drogowych”, BISTYP – CONSULTING Warszawa, II kw. 2017.
- [7] Wytyczne opracowywania map akustycznych, GIOŚ Warszawa, 2016.

15. Spis tabel

Tab. 1.	Objaśnienia pojęć stosowanych w Programie.....	9
Tab. 2.	Dopuszczalne wartości długookresowych wskaźników poziomu dźwięku dla dróg.....	12
Tab. 3.	Dopuszczalne wartości krótkookresowych wskaźników poziomu dźwięku dla dróg.....	13
Tab. 4.	Identyfikacja odcinków dróg objętych zakresem Programu.....	17
Tab. 5.	Natężenie ruchu przyjęte do obliczeń akustycznych na analizowanych odcinkach dróg w Lesznie; PL – pojazdy lekkie, PC – pojazdy ciężkie, SDR – średni dobowy ruch.....	18
Tab. 6.	Wykaz uchwał w zakresie MPZP w otoczeniu odcinków dróg objętych zakresem Programu	19
Tab. 7.	Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN}	21
Tab. 8.	Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N	21
Tab. 9.	Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika L_{DWN}	23
Tab. 10.	Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika L_N	24
Tab. 11.	Redukcja hałasu pojazdów lekkich i ciężkich w zależności od zmiany prędkości ruchu.....	33
Tab. 12.	Wpływ ruchu opóźnionego i przyspieszonego na hałas drogowy	36
Tab. 13.	Skuteczność akustyczna ekranu.....	38
Tab. 14.	Maksymalna skuteczność akustyczna wybranych metod redukcji hałasu w środowisku.....	43
Tab. 15.	Zakres oraz perspektywy czasowe strategii POH 2015	49
Tab. 16.	Podstawowe zadania wskazane w POH 2015 oraz stopień realizacji.....	51
Tab. 17.	Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas drogowy pochodzący od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_{DWN}	54
Tab. 18.	Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas drogowy pochodzący od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_N	54
Tab. 19.	Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym pochodzącym od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_{DWN}	54
Tab. 20.	Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym pochodzącym od dróg krajowych nr 5 i 12 w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_N	54
Tab. 21.	Średni dobowy ruch pojazdów na odcinkach dróg krajowych nr 5 i nr 12 w 2010 i 2017 r.....	56
Tab. 22.	Proponowana lokalizacja punktów pomiarowych hałasu drogowego w otoczeniu odcinków dróg krajowych nr 5 i 12 na terenie miasta Leszna objętych zakresem Programu	66
Tab. 23.	Harmonogram realizacji działań proponowanych w ramach Programu	72
Tab. 24.	Harmonogram realizacji działań proponowanych w ramach Programu	75
Tab. 25.	Wzór sprawozdania z realizacji POH	78

16. Spis rysunków

Rys. 1.	Lokalizacja obszaru opracowania na obszarze województwa wielkopolskiego	16
Rys. 2.	Lokalizacja analizowanych odcinków dróg DK5 i DK12 w granicach administracyjnych Leszna.....	18
Rys. 3.	Powierzchnia obszarów eksponowanych w danym zakresie, liczba lokali mieszkalnych oraz liczba eksponowanych mieszkańców w danym zakresie dla miasta Leszno dla wskaźników L_{DWN} i L_N	22
Rys. 4.	Liczba osób narażonych na hałas drogowy przekraczający dopuszczalną wartość w danym zakresie wskaźnika L_{DWN} i L_N na terenie miasta Leszno	24
Rys. 5.	Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_{DWN} dla obszaru, gdzie odnotowano skargę mieszkańców budynku wielorodzinnego przy ul. Leszczyńskich 42A	26
Rys. 6.	Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_N dla obszaru, gdzie odnotowano skargę mieszkańców budynku wielorodzinnego przy ul. Leszczyńskich 42A	26
Rys. 7.	Fragment mapy zasadniczej dla terenu dla obszaru, gdzie odnotowano skargę mieszkańców budynku wielorodzinnego przy ul. Leszczyńskich 42A	27
Rys. 8.	Struktura nawierzchni jednowarstwowej	29
Rys. 9.	Struktura nawierzchni dwuwarstwowej	30
Rys. 10.	Po lewej - samochód do czyszczenia cichych nawierzchni z użyciem wody; po prawej - czyszczenie nawierzchni przy wykorzystaniu sprężonego powietrza.....	31
Rys. 11.	Redukcja hałasu pojazdów lekkich i ciężkich zależna od zmiany prędkości ruchu	33
Rys. 12.	Przykład wyniesionego przejścia dla pieszych	35
Rys. 13.	Przykład zastosowania poduszek berlińskich	35
Rys. 14.	Zmniejszenie poziomu hałasu drogowego w zależności od zmiany natężenia ruchu pojazdów .	37
Rys. 15.	Przykład propagacji hałasu drogowego w sąsiedztwie zabudowy o wys. 20 m - zasięg hałasu przy obecności ekranu o wys. 3 m (strona prawa) oraz bez ekranu (strona lewa).....	38
Rys. 16.	Skuteczność akustyczna ekranu przy odległości źródła dźwięku od ekranu równej 4 m oraz punktu obserwacji od ekranu – 10 m	39
Rys. 17.	Ekran przeciwhałasowy (betonowy).....	40
Rys. 18.	Ekran przeciwhałasowy (drewniany).....	40
Rys. 19.	Przezierne ekrany przeciwhałasowe odbijające (na zakładkę)	40
Rys. 20.	Ekran przeciwhałasowy pochłaniający (zbudowany z siatki z prętów stalowych oraz siatki z polietylenu, wewnątrz z wełny mineralnej i płyty drzazgowo-cementowej)	41
Rys. 21.	Ekran przeciwhałasowy pochłaniający (zbudowane z kasetonów).....	41
Rys. 22.	Ekran akustyczny zbudowany z gabionów porośniętych roślinnością	42
Rys. 23.	Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas drogowy w 2012 i 2017 r. oceniany wskaźnikiem L_{DWN}	55

Rys. 24. Zestawienie liczby ludności narażonej na hałas w 2012 i 2017 r. ocenyany wskaźnikiem L_N	55
Rys. 25. Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym w 2012 i 2017 r. ocenyany wskaźnikiem L_{DWN}	55
Rys. 26. Zestawienie liczby mieszkańców zagrożonej hałasem drogowym w 2012 i 2017 r. ocenyany wskaźnikiem L_N	55
Rys. 27. Obwodnica Leszna w ciągu drogi ekspresowej S-5.....	65
Rys. 28. Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_{DWN} dla obszaru wokół wschodniego odcinka drogi krajowej nr 12.....	67
Rys. 29. Mapa przekroczeń dla wskaźnika L_N dla obszaru wokół wschodniego odcinka drogi krajowej nr 12.....	68

17. Spis załączników

- Załącznik nr 1** Mapa proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego, wyznaczona jako strefa przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.
- Załącznik nr 2** Streszczenie w języku niespecjalistycznym Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna.
- Załącznik nr 3** Raport z konsultacji społecznych Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna.

ZAŁĄCZNIK NR 1

MAPA PROPONOWANYCH KIERUNKÓW ZMIAN
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

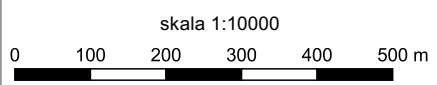
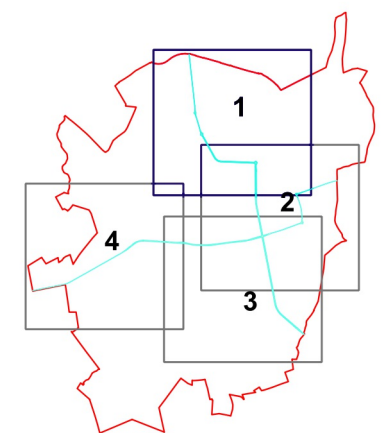
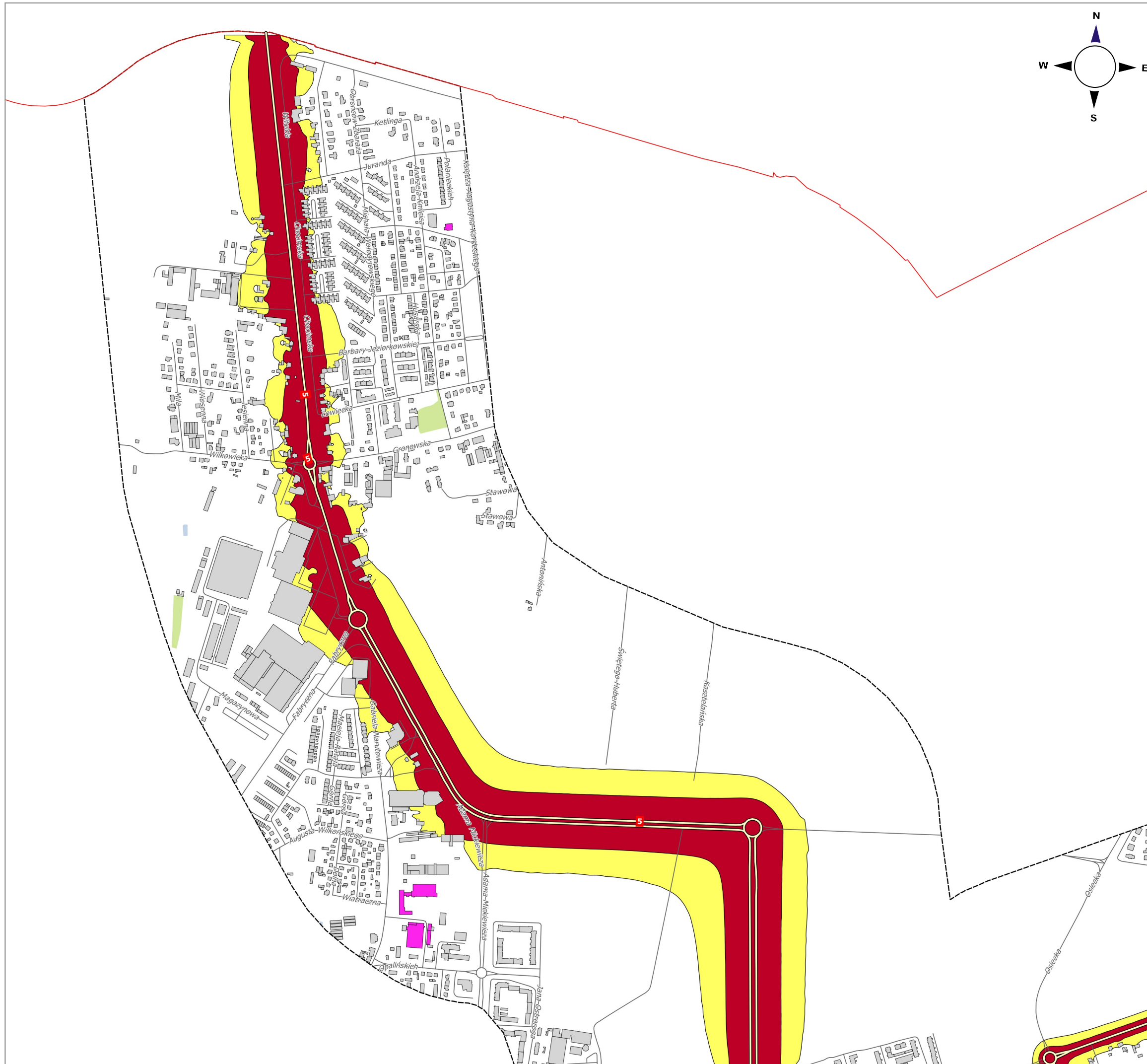
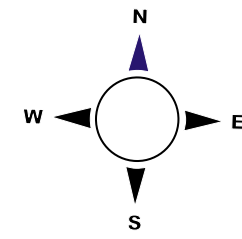
- granica miasta
- zakres opracowania
- analizowane odcinki dróg
- pozostałe drogi

budynki

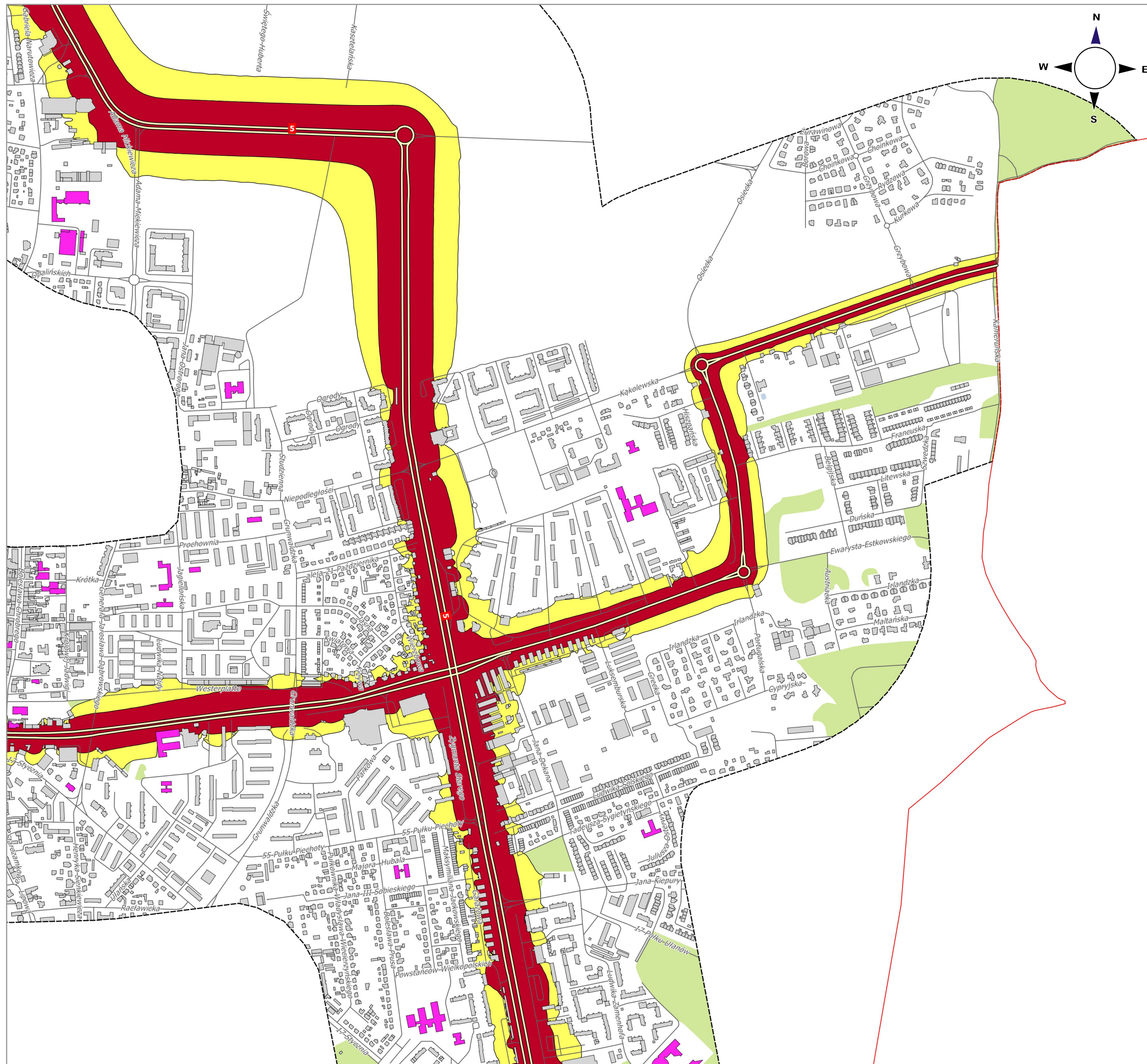
- szpitali, domów opieki społecznej
- szkół, przedszkoli, żłobków
- pozostałe

proponowane zasięgi stref ograniczonej zabudowy

- 64 dB L DWN
- 68 dB L DWN

skala 1:10000

**MAPA PROPONOWANYCH KIERUNKÓW ZMIAN
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

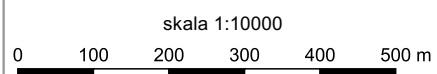
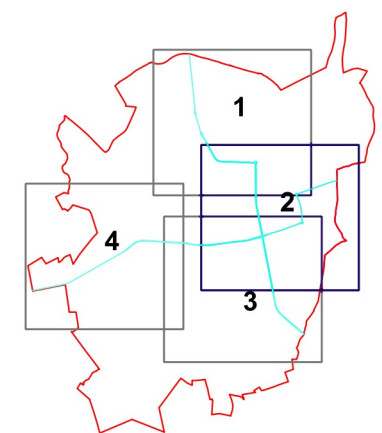
- granica miasta
- zakres opracowania
- analizowane odcinki dróg
- pozostałe drogi

budynki

- szpitali, domów opieki społecznej
- szkół, przedszkoli, żłobków
- pozostałe

proponowane zasięgi stref ograniczonej zabudowy

- 64 dB L DWN
- 68 dB L DWN

skala 1:10000

MAPA PROPONOWANYCH KIERUNKÓW ZMIAN
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

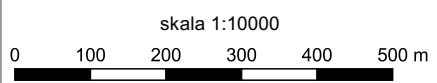
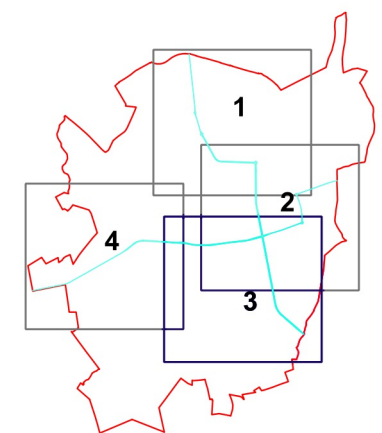
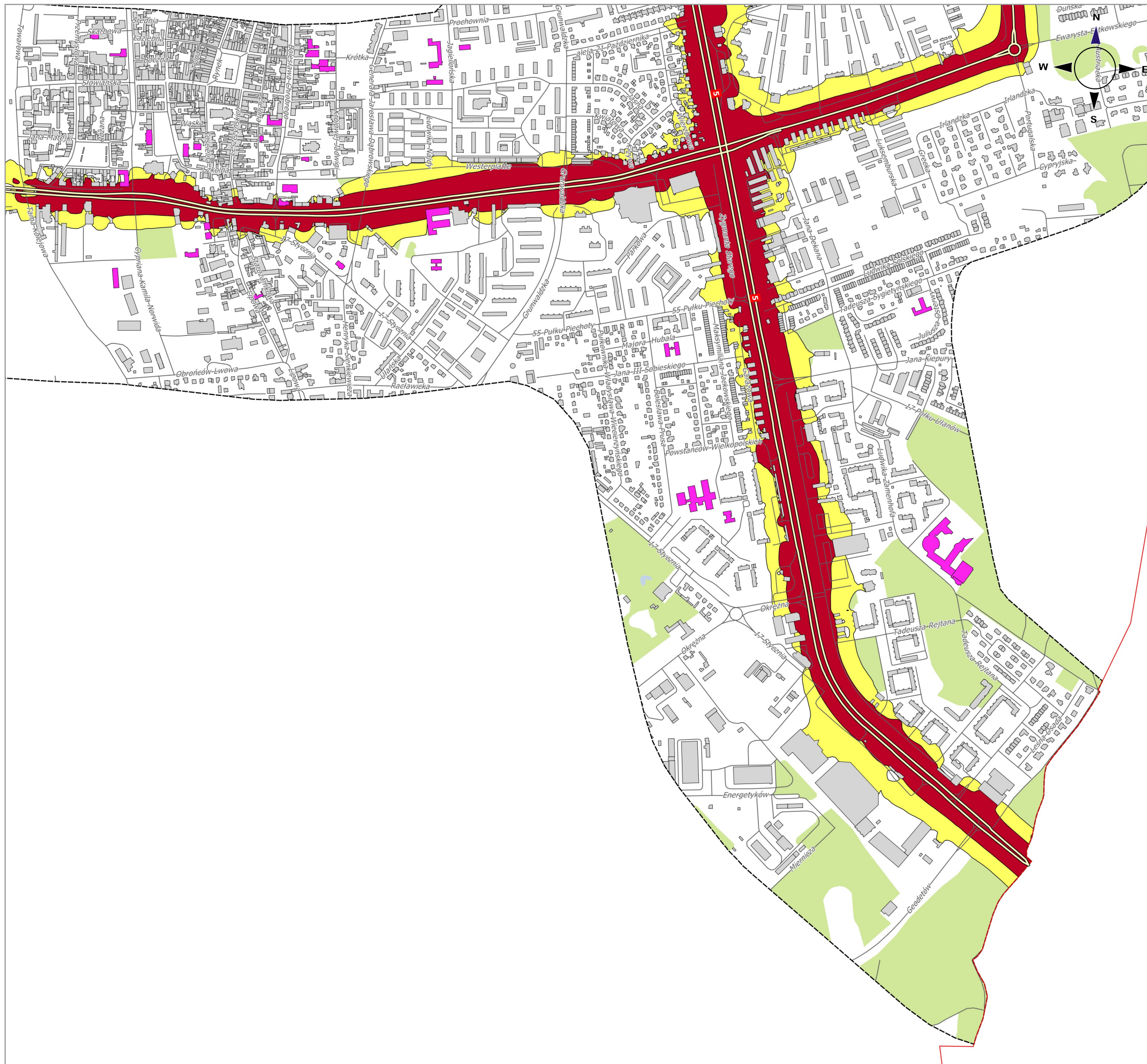
- granica miasta
- zakres opracowania
- analizowane odcinki dróg
- pozostałe drogi

budynki

- szpitali, domów opieki społecznej
- szkół, przedszkoli, żłobków
- pozostałe

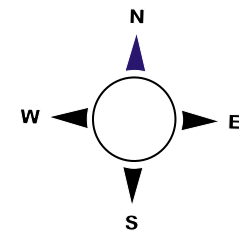
proponowane zasięgi stref ograniczonej zabudowy

- 64 dB L DWN
- 68 dB L DWN

skala 1:10000

**MAPA PROPONOWANYCH KIERUNKÓW ZMIAN
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

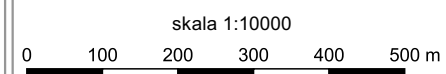
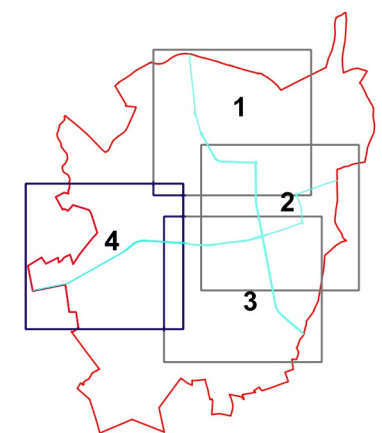
- granica miasta
- zakres opracowania
- analizowane odcinki dróg
- pozostałe drogi

budynki

- szpitali, domów opieki społecznej
- szkół, przedszkoli, żłobków
- pozostałe

proponowane zasięgi stref ograniczonej zabudowy

- 64 dB L DWN
- 68 dB L DWN

skala 1:10000

ZAŁĄCZNIK NR 2

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Załącznik nr 2 do Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna

Podstawą niniejszego Programu nr DSR 55/2018 zawarta w dniu 15 listopada 2018 r. pomiędzy Województwem Wielkopolskim z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego a firmą AkustiX Sp. z o.o. Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska przed hałasem przez Marszałka Województwa dla odcinków dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie miasta Leszna został określony w art. 119 ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* oraz Dyrektywie 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. *odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku*. Obecny Program obejmuje aktualizację „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna”, przyjętego uchwałą Nr XI/308/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r.

Głównym celem Programu jest wskazanie działań mających za zadanie ograniczenie emisji hałasu do środowiska, a tym samym polepszenie komfortu życia społeczeństwa.

Podstawą merytoryczną opracowania Programu jest dokument „Mapa akustyczna dla odcinków dróg krajowych nr 5 i nr 12 zlokalizowanych na terenie miasta Leszna, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie” z 2017 roku, który określa również zakres przestrzenny obszaru objętego Programem. Główną podstawą analiz stanu akustycznego w otoczeniu przedmiotowego odcinków dróg oraz oceny narażenia na hałas były załączniki mapowe wykonane na potrzeby ww. dokumentu, w szczególności:

- mapa wrażliwości (mapa wartości dopuszczalnych),
- mapa imisyjna,
- mapa zagrożeń (przekroczeń dopuszczalnych wartości hałasu),
- mapy wskaźnika M (łącznie wielkości przekroczeń wartości dopuszczalnych i liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas),
- mapa proponowanych kierunków zmian sposobu zagospodarowania terenów.

W Programie przedstawiono i szczegółowo opisano metody redukcji hałasu samochodowego, pod kątem ich skuteczności akustycznej oraz ograniczeń w stosowaniu. Ponadto, opisane zostały skargi na hałas pochodzący od przedmiotowych odcinków dróg krajowych oraz dokonano analizy dokumentów powiązanych z niniejszym Programem, w tym jego poprzedniej edycji z 2015 roku. W oparciu o Mapę akustyczną 2017 oraz poprzednią z 2012 r. wykonano także analizę trendów zmian stanu akustycznego środowiska.

W związku ze zmianami jakie dokonały się w układzie dróg krajowych przebiegających przez Leszno w okresie od realizacji Mapy akustycznej 2017 stwierdzono, że stan klimatu akustycznego przedstawiony w tym dokumencie pozostaje nieaktualny. Otwarcie w listopadzie 2018 r. obwodnicy Leszna w ciągu drogi ekspresowej S-5 (odcinek Radomicko – Leszno Południe) pozwoliło na wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza administracyjne granice miasta. Dotyczy to zarówno ciągu komunikacyjnego DK5 (Poznań – Wrocław) a także korytarza DK5-DK12 (Wrocław – Głogów i Poznań – Głogów). Należy przypuszczać, że zmiana ta przyczyniła się do znacznej poprawy klimatu akustycznego terenów wokół dotychczasowych odcinków DK5 i DK12 w granicach Leszna, niemniej brak jest jednoznacznych danych pozwalających na miarodajną ocenę stanu aktualnego.

Stąd też, podstawowym działaniem w zakresie ochrony przed hałasem formułowanym w niniejszym Programie jest monitoring stanu środowiska, zarówno w formie doraźnej reakcji na skargi mieszkańców, jak również w postaci szczegółowej i kompleksowej analizy stanu aktualnego, która zrealizowana będzie w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu i towarzyszącego mu Generalnego Pomiaru Hałasu w 2020 r. lub/i opracowania kolejnej mapy akustycznej w 2021 r.

W Programie podkreślono także konieczność terminowej i rzetelnej realizacji rozpoczętej w 2018 r. przebudowy DK12 w granicach Leszna wraz z zastosowaniem wszystkich planowanych środków redukcji hałasu, wśród których wymienić należy:

- wymianę nawierzchni drogi z zastosowaniem cichej nawierzchni w postaci SMA 0/8,
- likwidację nierówności,
- budowę rond,
- zmianę organizacji ruchu poprzez wykonanie dodatkowych pasów ruchu,
- obniżenie prędkości poruszających się po drodze pojazdów.

Po zakończeniu przebudowy zaleca się realizację pomiarów weryfikacyjnych, na podstawie których możliwa stanie się ocena skuteczności wdrożonych rozwiązań, a także ewentualnej konieczności podjęcia dodatkowych działań.

Oprócz powyższych, w ramach Programu zaproponowano także następujące działania:

- prowadzenie bieżących remontów i modernizacji nawierzchni, wynikających z realizowanych corocznych przeglądów stanu nawierzchni drogowej,
- działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnej prędkości ruchu,
- działania z zakresu egzekwowania dopuszczalnego poziomu hałasu zewnętrznego pojazdów,
- działania planistyczne zmierzające do zmiany sposobu zagospodarowania terenów wokół dróg krajowych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa, prowadzącej do zwiększenia świadomości mieszkańców Leszna w zakresie ich wpływu na klimat akustyczny panujący w mieście.

W strukturze Programu zawarto również:

- strefę proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego, wyznaczoną jako strefa przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu, przedstawiona w formie graficznej oraz elektronicznej (załącznik nr 1),
- raport z konsultacji społecznych Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna (załącznik nr 3).

Opracowanie odpowiada wymogom Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 r. *w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem.*

ZAŁĄCZNIK NR 3

Raport z konsultacji społecznych

Załącznik nr 3 do Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska* (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 2081 ze zm.) w związku z art. 119 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 ze zm.).

Konsultacje społeczne w ramach niniejszego projektu Programu przeprowadzono w okresie od 22 lipca do 12 sierpnia 2019 roku. Udział w konsultacjach zapewniono poprzez:

- a) umieszczenie informacji o przebiegu konsultacji społecznych:
  - w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, pod adresem <https://bip.umww.pl/>, w zakładce "Ogłoszenia",
  - w formie ogłoszenia w gazecie „Głos Wielkopolski”, emisja w wydaniu z dnia 22 lipca 2019 r.,
  - w formie ogłoszenia na portalu internetowym gazety „Głos Wielkopolski”, pod adresem <http://www.gloswielkopolski.pl/>, w dniach od 22 do 28 lipca 2019 r.
- b) wyłożenie do wglądu dokumentu w wersji papierowej w siedzibie Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
- c) wyłożenie do wglądu dokumentu w wersji elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, pod adresem <https://bip.umww.pl/>, w zakładce "Ogłoszenia"
- d) możliwość składania uwag i wniosków do projektu Programu:
  - w formie pisemnej,
  - ustnie do protokołu,
  - za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres poh@umww.pl.
- e) przeprowadzenie jednego spotkania informacyjnego w ramach konsultacji społecznych, które odbyło się 5 sierpnia 2019 r. w siedzibie Urzędu Miasta Leszna.

W trakcie konsultacji, w dniach od 22 lipca do 12 sierpnia 2019 r., nie zgłoszono żadnych uwag i wniosków do przedmiotowego projektu Programu. Zgodnie z art. 41. ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 2081 ze zm.), uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, pozostawia się bez rozpatrzenia.

UZASADNIENIE
do uchwały Nr XII/233/19
Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2019 r.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska – w celu doprowadzenia do przestrzegania standardów jakości środowiska w przypadkach wskazanych ustawą lub przepisami szczególnymi, w drodze aktu prawa miejscowego, tworzone są programy.

W myśl art. 119 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska – dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się programy ochrony środowiska przed hałasem, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego. Natomiast na podstawie art. 119 ust. 6 Prawa ochrony środowiska ww. programy aktualizuje się co najmniej raz na pięć lat, a także w przypadku wystąpienia okoliczności uzasadniających zmianę planu lub harmonogramu realizacji.

Zgodnie z art. 117 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 119 ust. 2 w zw. z art. 179 ust. 1 cytowanej ustawy – sejmik województwa określa, w drodze uchwały, program ochrony środowiska przed hałasem dla drogi, linii kolejowej lub lotniska zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na terenach położonych poza aglomeracjami.

Mapy akustyczne sporządzone na zlecenie Miasta Leszna wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu powodowanego eksploatacją dróg, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

W tym stanie rzeczy przystąpiono do opracowania Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna.

Wypełniając obowiązek wynikający z ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zarządzenia Nr 40/2016 Marszałka Województwa Wielkopolskiego z dnia 22 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z podmiotami wykonującymi zawodową działalność lobbingsową oraz z podmiotami wykonującymi bez wpisu do rejestru czynności z zakresu zawodowej działalności lobbingsowej, poinformowano o przystąpieniu do prac nad projektem uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie określenia Programu.

Zawiadomienie o możliwości zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem ww. uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, zamieszczono na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, w dniach 6-13 września 2019 r. włącznie.

Projekt Programu został przyjęty mocą uchwały Nr IX/170/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 czerwca 2019 r., w której powierzono Zarządowi Województwa Wielkopolskiego przeprowadzenie procedury legislacyjnej.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, dokonawszy analizy przesłanek wymienionych w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.) ustalił, że projekt Programu nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Stanowisko to zostało potwierdzone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, w piśmie znak: WOO-III.410.190.2019.ET.2 z dnia 20 maja 2019 r.

Stosownie do art. 119 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska, w toku procedury legislacyjnej, zapewniono udział społeczeństwa, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wypełniając powyższy obowiązek, na podstawie art. 21 ust. 1 i ust. 2 pkt 23 lit. a tiret czwarte cytowanej ustawy dane o projekcie Programu zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie. Natomiast zgodnie z przepisami art. 39 ust. 1 pkt 1-5 ww. ustawy podano do publicznej wiadomości informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowywania projektu Programu i o jego przedmiocie,
- 2) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu,
- 3) możliwości składania uwag i wniosków,
- 4) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania,
- 5) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków.

Ogłoszenie o przystąpieniu do procedury zapewnienia udziału społeczeństwa oraz o terminach spotkania informacyjnego dotyczącego ww. Programu zostało zamieszczone na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu orazw prasie („Głos Wielkopolski”, wydanie z dnia 22 lipca 2019 r.).

Ponadto, na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, w terminie 22 lipca – 12 sierpnia 2019 r. włącznie, została zamieszczona informacja o przystąpieniu do procedury zapewnienia udziału społeczeństwa w opracowaniu projektu Programu. Informacja tej samej treści została zamieszczona również na stronie internetowej „Głosu Wielkopolskiego”. Zorganizowano również spotkanie informacyjne, które odbyło się w Lesznie (w dniu 5 sierpnia 2019 r.). Zgodnie z art. 42 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowiskui jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływaniana środowisko, do Programu załączono uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwaw postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Przeprowadzono również konsultacje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.).

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, uchwałą Nr 1264/2019 z dnia 19 września 2019 r., określił tryb przeprowadzenia konsultacji. Następnie, na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, w dniach 20-27 września 2019 r., zamieszczono zawiadomienie o przystąpieniu do konsultacji oraz o możliwości składania uwag i wniosków do udostępnionego projektu uchwały. W oznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Przedmiotowy Program obejmuje tereny wzdłuż 8 odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów na rok, znajdujących się na terenie miasta Leszna, o łącznej długości ok 13,5 km, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny. Program został opracowany zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz.U. Nr 179, poz. 1498).

W związku z określeniem przedmiotowego Programu traci moc uchwała Nr XI/308/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. w sprawie określenia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszno”.

Wobec powyższego, przyjęcie przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego niniejszej uchwały jest uzasadnione.